

ویژه نامه هفتمین روز شهادت
آیت الله سید ابراهیم رئیسی

سید ابراهیم
رئیسی

هفت روز

رئیس‌ی عزیز

پیام تسلیت رهبر معظم انقلاب اسلامی
در پی حادثه سقوط بالگرد رئیس‌جمهور و شهادت شهدای خدمت

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در پیامی شهادت حجت‌الاسلام والمسلمین سید ابراهیم رئیسی رئیس‌جمهور اسلامی ایران، دکتر امیر عبداللہیان وزیر امور خارجه، حجت‌الاسلام والمسلمین آل‌هاشم نماینده ولی فقیه در آذربایجان شرقی، دکتر رحمتی استاندار آذربایجان شرقی و همراهان گرامی ایشان در سانحه هوایی را تسلیت گفتند.

متن پیام تسلیت رهبر انقلاب اسلامی به این شرح است:

بسم الله الرحمن الرحيم
انا لله وانا اليه راجعون

با اندوه و تأسف فراوان خبر تلخ درگذشت شهادت‌گونه عالم مجاهد، رئیس‌جمهور مردمی و با کفایت و پرتلاش، خادم الرضا علیه السلام جناب حجت‌الاسلام والمسلمین آقای حاج سید ابراهیم رئیسی و همراهان گرامی ایشان رضوان الله علیهم را دریافت کردم. این حادثه‌ی ناگوار در اثنای یک تلاش خدمت‌رسانی اتفاق افتاد؛ همه مدت مسئولیت این انسان بزرگوار و فداکار چه در دوران کوتاه ریاست جمهوری و چه پیش از آن، یکسره به تلاش بی‌وقفه در خدمت به مردم و به کشور و به اسلام سپری شد.

رئیس‌ی عزیز خستگی نمی‌شناخت. در این حادثه تلخ، ملت ایران، خدمتگزار صمیمی و مخلص و باارزشی را از دست داد. برای او صلاح و رضایت مردم که حاکی از رضایت الهی است بر همه چیز ترجیح داشت. از این رو آرزوگی‌هایش از ناسپاسی و طعن برخی بدخواهان، مانع تلاش شبانه‌روزی‌اش برای پیشرفت و اصلاح امور نمی‌شد.

در این حادثه سنگین شخصیت‌های برجسته‌ای مانند حجت‌الاسلام آل‌هاشم امام جمعه محبوب و معتبر تبریز، جناب آقای امیر عبداللہیان وزیر خارجه مجاهد و فعال، جناب آقای مالک رحمتی استاندار انقلابی و متدین آذربایجان شرقی و گروه پروازی و دیگر همراهان نیز به رحمت الهی پیوستند.

این جانب پنج روز عزای عمومی اعلام می‌کنم و به ملت عزیز ایران تسلیت می‌گویم. جناب آقای مخبر طبق اصل ۱۳۱ قانون اساسی در مقام مدیریت قوه مجریه قرار می‌گیرد و موظف است به همراهی رؤسای قوای مقننه و قضائیه ترتیبی دهند که ظرف حداکثر پنجاه روز رئیس‌جمهور جدید انتخاب شود.

در پایان تسلیت صمیمی خود را به مادر گرامی جناب آقای رئیسی و همسر فاضل و بزرگوار ایشان و دیگر بازماندگان رئیس‌جمهور و خانواده‌های محترم همراهان به ویژه والد ماجد جناب آقای آل‌هاشم معروض می‌دارم و صبر و تسلی‌آنان و رحمت الهی برای درگذشتگان را مسئلت می‌کنم.

سید علی خامنه‌ای
۱۴۰۳/۲/۳۱

خداوند «ابراهیم» را دوست داشت

گزیده‌ای از بیانات رهبر معظم انقلاب در منزل رئیس جمهور شهید

* خداوندان شاء الله درجات آقای رئیسی را عالی کند. بنده هر چه فکر میکنم، هم برای خودم، هم برای کشور، هم بخصوص برای خانواده، احساس میکنم که این [حادثه] هیچ جبرانی ندارد؛ یعنی خسارت سنگینی است که واقعاً جبران ندارد؛ خیلی سخت است. داغ بزرگی است. امیدواریم ان شاء الله خدای متعال درجات ایشان را عالی کند و به شماها هم صبر بدهد؛ هر چه مصیبت سخت تر و بزرگ تر باشد، اجر الهی هم به همین نسبت بزرگ تر و شیرین تر است ان شاء الله.

* [ایشان] هم در دوران حیاتش خالصانه خدمت کرد و خدمت‌های بزرگی کرد. هم بعد از درگذشتش یک چنین خدمت بزرگی به کشور کرد با این اجتماع مردم. اینکه مردم به مجرد شنیدن حادثه، در شهرهای مختلف، در تهران، در مشهد و در جاهای دیگر بیایند در مساجد یا میدانها اجتماع کنند، خیلی معنا دارد؛ این علاقه‌ای که مردم به ایشان نشان دادند، این وفاداری‌ای که به ایشان نشان دادند، خیلی معنا دارد. ایشان مظهر شعارهای انقلاب بود؛ یعنی همان حرفهای اصلی انقلاب از دهان ایشان خارج میشد و این شعارها را ایشان شعارهای خودش قرار داده بود و مردم اینها را از ایشان شنیده بودند. همین مردم دارند این احساسات را برای این مرد نشان میدهند؛ معنای این چیست؟ معنایش این است که مردم به این انقلاب و به این شعارها دل بسته اند.

* این سران کشورها که آمدند با ما ملاقات کردند، دیدم بعضی از آنها هم متوجه این نکته هستند که این تشییعی که از ایشان شد، در واقع قوت جمهوری اسلامی را برای همه‌ی دنیا پیام میدهد؛ میفهمند که این فکر، این منطق، این مکتب، این قدر بین این مردم ریشه دار است. همه چیز هم مردمند؛ یعنی وقتی که مردم با یک نظامی باشند، قوت اصلی نظام از ناحیه‌ی علاقه‌ی مردم است. سرمایه‌ی اجتماعی از این بالاتر؟ این اجتماع، این گریه، این اندوه عمومی، نه فقط در تهران، بلکه در کل کشور؛ سرمایه‌ی اجتماعی از این بالاتر؟ چه کسی این [کار] را کرد؟ چه کسی این را در چشم دنیا آورد؟ آقای رئیسی؛ ایشان کرد این کار را. اینها خیلی مهم است.

خدای متعال دوست داشت این مرد را و درگذشت او را این جور با برکت قرار داد، مبارک قرار داد. بعضی از آن کسانی هم که با ایشان در این حادثه بودند، واقعاً کسانی بودند که موقعیت مردمی داشتند، مثل آقای آل هاشم؛ آنها هم اوج گرفتند. آقای [امیر] عبداللهمیان، آن پاسدار ایشان، استانداری آن گروه پروازی هم به برکت این مرد پرواز کردند. اینها هم اوج گرفتند. اینها هم در چشم مردم عزیز شدند، شیرین شدند؛ اینها لطف خدا است.

[این داغ] برای خانواده‌اش، برای کسانی که دوستانش، برای همه‌ی دوستانش، برای همه‌ی ماها داغ بزرگی است. سنگین است، گریه دارد، غصه دارد؛ اینها به جای خود محفوظ. اما آن جنبه‌ی قضیه، آن روی دیگر قضیه را هم باید دید که خدای متعال در این حادثه‌ی تلخ چه برکتی قرار داد؛ در این تهدید، خدای متعال چه فرصتی را برای کشور و برای نظام و برای اسلام قرار داد.

۱۴۰۳/۳/۲

بانو عصمت خداداد حسینی ۳۵ سال در خانه‌ای ساده، ناشناس زندگی می‌کرد

بی بی محله ایثارگران مادر رئیس جمهور بود

محبوبه فرامرزی - دو روز از سقوط بالگرد رئیس جمهور گذشته بود که فیلمی در فضای مجازی پربازدید شد. آن فیلم پیرزنی را نشان می‌داد که با واگر دور اتاق راه می‌رفت و گریه می‌کرد. دورش را هم چند زن گرفته بودند. او مدام خدا را صدا می‌زد. بعد هم گفت «پسرم نرفته برای مقام و منصب! او برای مملکت رفته (شهید شده)». آن زن بی بی عصمت خداداد حسینی مادر رئیس جمهور بود. زندگی ساده ایشان آن هم در محله‌ای کارگرنشین خیلی دور از ذهن می‌آمد. همان روز برای دیدن بی بی به خیابان ایثارگران ۲۰ رفتم. وقتی رسیدم که ایشان حالشان خوش نبود. یک ساعتی منتظر ماندم تا نمازشان را بخوانند و کمی استراحت کنند.

* گریه‌های بی امان بی بی

بالاخره اجازه دادند چند دقیقه‌ای بروم و بی بی را ببینم. به این شرط که سؤالی از او نپرسم. گفتند بی بی از صبح چند بار از هوش رفته است. گفتند نای حرف زدن ندارد. گفتند با آمبول آرام بخش توانسته اند سر پا نگهش دارند. در آن شرایط در خانه کوچک بی بی خبرنگاری بودم که باید در سکوت فقط نگاه می‌کردم.

خانه بی بی شمالی است. در ورودی، حیاطی کوچک قرار داشت که یک ماشین به زور در آن جامی شد و بعد فضای هال که نورش را از پنجره کوچکی می‌گیرد. سر ظهر توی خانه چراغ روشن بود و نور چندان نداد. دو فرش ۹ متری کف هال پهن بود. زیربنای خانه روی هم چهل متر هم نمی‌شد. کاغذ دیواری با گل های صورتی یک طرف دیوار هال را پوشانده بود. یک میل دو نفره کرم رنگ گوشه اتاق به چشم می‌خورد. آب گرم کن منبعی گوشه آشپزخانه دیده می‌شد. یک میز ناهار خوری شش نفره کنار هال پشت تخت بی بی قرار داشت. بی بی با چهره‌ای رنجور و چشمانی کم فروغ روی تخت نشسته بود. دوسه بالش پشتش گذاشته بودند که به آن تکیه داده بود. روسری پشمی سبزرنگی به سر داشت. چادری گل دار با زمینه مشکی و پیراهنی سیاه، لباس عزای بی بی بود. چشمم که به او افتاد، گوشه چادرش را بوسیدم و کنارش نشستم. او آرام گریه می‌کرد و به تازه واردها خوشامد می‌گفت. صدای مارش نظامی به گوش می‌رسید. سرکه چرخاندم.

روی دیوار سمت راست، تلویزیون کوچکی را دیدم که بی بی از آن مراسم تشییع پسرش را نگاه می‌کرد. دور تا دور خانه، عکس آیت الله رئیسی در زمینه‌ای مشکی به چشم می‌خورد. معلوم بود همین روزها به دیوار چسبانده شده است. پنکه ایستاده، جاروبرقی کوچک، دوسه عدد پشتی و چند وسیله دیگر، لوازم توی هال را تشکیل می‌داد. وجود حمام توی آشپزخانه و آب گرم کن منبعی نشان می‌داد خانه قدیمی‌ساز است. کنار آشپزخانه یک اتاق قرار داشت. آن سوی هال، تصویر آیت الله رئیسی در قابی مشکی بالبخندی روی صورت به چشم می‌خورد. مقابل عکس، حلو و خرما گذاشته بودند. پسر جوانی آمد و روی بی بی را بوسید. گفتند نوه اش است. بی بی به نوه اش گفت: «راهش را ادامه بدهی. خب؟» پسر جوان که کت و شلوار سرمه‌ای به تن داشت، سرش را به علامت تأیید تکان داد و گفت: «چشم بی بی.»

پیرزن مدام ناله می‌کرد. بینش خدا را صدا می‌زد. گاه وقتی اسم پسر شهیدش را از تلویزیون می‌شنید، صدای گریه اش خانه را برمی‌داشت. عکاس لنز دوربینش را به سمت بی بی تنظیم کرد. بی بی آرام گفت: «این همه سال نگذاشتم کسی من را بشناسد؛ حالا می‌خواهند من را بشناسند؟»

تابوت حامل پیکر رئیس جمهور روی دوش سربازان وطن وارد قم شده بود. تلویزیون مدام از او و همراهان شهیدش حرف می‌زد. بی بی گفت: «پسرم رفت برای مردم کاری انجام بدهد؛ پس چرا برنگشت؟ روی میل مقابل تخت، زنی که بی شباهت به بی بی نبود، در سکوت اشک می‌ریخت. دختر جوانی هم چادرش را روی صورت کشیده بود و گریه می‌کرد. آن‌ها بی بی طاهره، خواهر کوچک آیت الله رئیسی و دخترش بودند. بی بی از دخترش پرسید: «پسرم وارد مشهد شد؟ دخترش با بغض گفت: نه مادر، داداش در قم است. مردم دارند با او وداع می‌کنند. بی بی طاهره دو روز پیش از میلاد امام رضا (ع) از تهران برای زیارت و دیدار مادر به مشهد آمده بود که با شهادت برادر غافل گیر شد. لحظاتی بعد صدای ضجه بی بی خانه را برداشت: «الهی قربان قند و بالات بشوم مادر، کجارتی که برنگشتی مادر؟ امام رضا (ع) خواست بروی پیشش؟» همه خانه را صدای شیون و گریه برداشت. دوباره بی بی گفت: «کجا بودی؟ کجارتی مادر؟ بمیرم الهی برایت مادر! تو باید در عزای من، سیاه می‌پوشیدی مادر! وقت خدا حافظی به بی بی گفتیم:

خانم! فکر می‌کنید پسران ما را ببخشند؟ بی بی، نگاه بی رمقش را به من دوخت و آه سردی کشید. دوباره حواسش رفت بی تلویزیون و پسرش که مردم قم، بدرقه اش می‌کردند.

* تا سفره نمی نشستیم، غذا نمی خورد

در حیاط، زن جوانی، میهمانان را پذیرایی و بدرقه می‌کرد. او خودش را سیده رقیه موسوی معرفی کرد که ۱۰ سال است صبح تا شب مراقب بی بی است. افتخارش هم این بود که با آقای رئیسی و مادرش به کربلا و خانه رئیس جمهور در تهران رفته است. از موسوی پرسیدم: «آخرین بارکی با آقای رئیسی حرف زدی؟ گفت: دو روز قبل از شهادت تماس گرفتند و گفتند برای میلاد امام رضا (ع) به مشهد می‌آیند. پرسیدم: با ایشان که حرف می‌زدی، تکیه کلامشان چه بود؟ حرف خاصی می‌زدند که در ذهنت مانده باشد؟ موسوی گفت: همیشه دعا می‌کردند و می‌گفتند اجرت را خانم فاطمه زهرا (س) بدهد که مراقب مادرم هستی. از داخل خانه صدای شیون بی بی و گریه حاضران به گوش می‌رسید. رقیه خانم سرش را انداخت پایین و ادامه داد: همیشه می‌گفتند بچه هایتان را طوری تربیت کنید که سرباز اسلام باشند و احترام پدر و مادرشان را نگه دارند. آن طور که موسوی می‌گفت، آقای رئیسی هفته‌ای یک بار برای سرکشی به مادرش می‌آمد. قبلش هم می‌رفت حرم؛ گاهی وقت ناهار می‌رسید. همراه من سفره را پهن و جمع می‌کرد. این طور نبود که بنشیند و جلوی سفره پهن کنند. تا من سر سفره نمی نشستیم، غذا نمی‌خورد. اگر الان اینجا بود، حتما تا جلودر، شمارا همراهی می‌کرد. نمی‌گذاشت در بسته باشد. می‌گفت مردم نباید اذیت شوند. وقتی می‌آمد، بیشتر از یک ساعت نمی‌ماند. مدام نگران دو مأمور محافظ جلودر بود و می‌گفت زودتر بروم؛ این بنده‌های خدا گناه دارند. خسته می‌شوند.» بیرون در هنوز مردم منتظر بودند تا نوبتشان شود. هیچ کدامشان گلایه نمی‌کردند. صبوری می‌کردند. مدام به هم می‌گفتند: حق دارند؛ خانه کوچک است. مجبوریم دوسه نفری برویم و ایشان را ببینیم و برگردیم. تمام راه به تصورم از شهید جمهور قبل از دیدن مادرشان فکر می‌کنم. به این حجم از سادگی و ساده زیستی، به همسایه‌هایی که تا دو روز پیش، مادر رئیس جمهورشان را نمی‌شناختند.

آیت الله سید جعفر سیدان، استاد سطح عالی حوزه علمیه خراسان خداوند جبران می کند

بسم الله الرحمن الرحيم
انا لله وانا اليه راجعون. حادثه غم انگیز و دردناک رحلت آیت الله رئیسی، رئیس جمهور کشورمان، را که به صورت ناگهانی و در مسیر خدمت رخ داد، به همه بستگان و خانواده ایشان، نزدیکان، دوستان و همه مردم و علاقه مندان به کشورمان تسلیت عرض می کنیم. ان شاء الله خداوند متعال به حقیقت معصومان (ع) روح ایشان و همه همراهانشان را شاد کند و عنایات خاصه اش را نصیبشان بدارد. از خداوند متعال می خواهیم که در این جریان، همگان را در جهت طلب مغفرت موفق بدارد و کسری و کمبود وجود این شخصیت و شخصیت های دیگر کشور را که در این حادثه از دنیا رفته اند، به احسن وجه جبران کند و خادمی بافضیلت به این مردم اعطا کند.

آیت الله مروارید، عضو شورای عالی حوزه علمیه خراسان آیت الله رئیسی در راه خدمت به مردم موفق بود

به ملت شریف و مسلمان ایران بود و شهادت ایشان مؤید این نکته است. امیدواریم که خداوند متعال اجر ایشان را بیفزاید و شهادت ایشان و هیئت همراه را به عموم ملت مجدد تسلیت می گویم و آرزو مندم فردی که بعد از ایشان بر این منصب می نشیند، مثل ایشان و بلکه بهتر از ایشان شامل توفیق الهی باشد و در راه خدمت به ملت مسلمان تلاش کند. سلامتی رهبر معظم انقلاب، علما و مراجع عظام و عموم ملت شریف ایران را از خداوند منان درخواست می کنم.

این حادثه ناگوار و شهادت گونه را به محضر حضرت بقیة الله الاعظم (ارواحنا فداه)، رهبر معظم انقلاب آیت الله خامنه ای (مدظله العالی)، علما و مراجع عظام و ملت بزرگ و عموم علاقه مندان به سر بلندی ایران تسلیت عرض می کنم. آن مقداری که بنده با ایشان آشنایی داشتم، ایشان چهره ای فاضل، عالم و متدین بود و با غم و با انگیزه و خدوم اسلام و ملت بود. ایشان به آنچه تشخیص می داد که خدمت است به مسلمین، مقید و در این راه موفق بود و همین حادثه در مسیر خدمت

آیت الله حسن عالمی، عضو خبرگان رهبری

سر این همه دل دادگی به رئیسی عزیز

از مسئولیت ها و مناصب بر رویه خدمت، جهاد و حمایتگری او از محرومان تأثیری نگذاشت. رئیسی عزیز همواره ادب، روحیه وزیست طلبگی خود را حفظ کرد و مناصب بالای حاکمیتی باعث نشد از سبک زندگی ساده و به دور از غرور و همراه با تواضع فاصله بگیرد، چنان که حتی در مقام رئیس جمهور هرگز از کسی انتظار سلام و احترام نداشت، بی تکلف به میان مردم و محرومان می رفت و در کمال تواضع، پای درد دل آن ها می نشست و حرف هایشان را می شنید و درد مند دردشان می شد.

در کنار اخلاق کم نظیر، صداقت گفتار و تواضع بی مثال، تلاش خستگی ناپذیر و پرکاری و دمی نیاسودن، از دیگر عواملی است که آیت الله رئیسی را عزیز ملت کرد و باعث شد در همه مسئولیت ها سر بلند و اثرگذار باشد. وی با این پرکاری و تلاش بی وقفه، هم در قوه قضائیه و هم در آستان قدس رضوی عملکرد خوبی داشت، اما اوج ظرفیت هایش را در زمان ریاست جمهوری به منصفه ظهور گذاشت و همه پایان هفته ها رابه سفرهای استانی و نشستن پای صحبت و درد های مردم اختصاص می داد و در شنیدن مشکلات مردم و کره گشایی از آن ها، موفق تر از همه رئیس جمهورهای پیشین عمل کرد، چنان که رهبر معظم انقلاب در پیام تسلیت شهادت ایشان فرمودند: «رئیسی عزیز خستگی نمی شناخت.»

اگرچه ما شهید رئیسی را از دست دادیم و داغ دار فقدانش هستیم، راه و منش ایشان هست و باید آن را ادامه دهیم. شیوه خدمت شهید رئیسی بهترین الگو برای مسئولان است تا همه ظرفیت های خود را پای کار بیاورند و مانند ایشان متعهد، پرکار، خدوم و متواضع باشند. حماسه ای که مردم در تشییع آیت الله رئیسی و همراهان ایشان رقم زدند، نشان داد که مردم قدر دان مسئولان خدوم خود هستند و محبت و خدمت آن ها را فراموش نمی کنند.

سابقه آشنایی ام با آیت الله رئیسی به گذشته های دور بازمی گردد. دو برادرش عضو جهاد بودند و در مسئولیت های مالی اداری به عنوان چهره هایی معتبر، امین و دل سوز شناخته می شدند. یکی از برادرانش هم طلبه بود. شهید جمهور هم بعد از پیروزی انقلاب، وارد حوزه علمیه شد و توانست به خوبی تحصیل و مدارج بالای حوزوی را طی کند. وجود ویژگی های شخصیتی همچون خدمتگزار، تعهد و دل سوزی باعث شد خیلی زود مورد توجه قرار گیرد و در مناصب قضایی، مسئولیت هایی به وی واگذار شود که در همه آن ها خوش درخشید و خیلی زود پله های ترقی را پیمود و توانست در مناصب مختلف قضایی نقش آفرین باشد و در سمت هایی که بر عهده گرفت، از جمله معاونت و بعد ریاست دستگاه قضا، تحول آفرین شد.

در دوران تولیت آستان قدس رضوی هم اتفاقات مبارکی را رقم زد که آثار و برکات بسیار بر جا گذاشته است؛ مثل طرح خادم یاران که آرزوی بسیاری از آرزو مندان خادمی آستان قدس رضوی را برآورده کرد. با وجود این، ریاست جمهوری نقطه عطف کارنامه شهید رئیسی است؛ فرصتی که باعث شد آن شهید عزیز به «سید محرومان» شهرت یابد.

اگر بخواهیم منصفانه به رفتار آیت الله رئیسی در انتخابات ریاست جمهوری نگاه کنیم، ایشان بسیار نجیبانه رفتار کرد و به موازین شرعی و اخلاقی در بالاترین حد آن پایبند بود و مرزهای اخلاق را هرگز زیر پا نگذاشت و با سعه صدر و صبوری، بایب اخلاقی هابر خورد کرد. شهید رئیسی در عمل ثابت کرد که برای شهید شدن باید شهیدگونه زیست.

شهید رئیسی در مجلس خبرگان رهبری هم سلوک خاص خودش را داشت و اثرگذار بود، خوش درخشید و رفتارش خوب و مثال زدنی بود. از ویژگی های شهید عزیز، آیت الله رئیسی که قطعا در این عشق و دل دادگی مردم به وی و تشییع باشکوه میلیونی و تاریخی آن عزیز فقید مؤثر بود، آن است که هرگز خود باخته نشد و هیچ یک

مهرداد بندرپاش، وزیر راه و شهرسازی

مکتب «سید محرومان» فراموش شدنی نیست

وکاری کرد تا «شهید رئیسی» حتی بیشتر از «آیت الله رئیسی» از کشور گره‌گشایی کند. به نظرم بزرگ‌ترین خدمت آیت الله رئیسی این بود که اعتماد مردم به مسئولان را برگرداند. مردم حس کردند زایش و تبلور انقلاب اسلامی در امثال ابراهیم رئیسی ها نمود پیدا می‌کند. بعضی دوستان همیشه گله داشتند و می‌گفتند حاج آقا باید کنشگری تبلیغاتی داشته باشد و به اصطلاح، خود را عرضه کند؛ اما او مدام از کار نمایشی پرهیز داشت. اکنون حتی برای خود ما جالب است که با وجود تقوای ایشان و البته حجم وحشتناک تخریب و توهین و تهمت، مردم امروز فهمیده اند که حتی یک نقطه سیاه در پرونده شهید رئیسی وجود نداشت و او خادم مخلص ملت بود.

مرام و مسلک اخلاقی شهید آیت الله سید ابراهیم رئیسی از آن چیزهایی نیست که در گذر زمان از یادها برود و فراموش شود. به نظرم هر چه زمان بگذرد، مردم بیشتر دل تنگ او می‌شوند و این یک الگو شد برای مردان سیاست که اگر بخواهند کار کنند و محبوب مردم باشند، باید هر چه بیشتر خودشان را به رئیسی عزیز شبیه کنند.

یادم می‌آید که یکی از دوستان نزدیک شهید برایم تعریف می‌کرد که در جریان زیارتش در حرم حضرت معصومه (س)، کنار هم به نماز ایستادند. بعد از نماز، دوست شهید رئیسی متوجه عبا ی ساده و وصله زده حاج آقا می‌شود و به ایشان می‌گوید این عبا شایسته شأن شما نیست و باید امر کنید عبا ی مناسبی برایتان تهیه کنند؛ اما حاج آقا با خنده جواب می‌دهد: شأن؟ کدام شأن؟ من شأنی ندارم. جالب تر اینکه این ماجرا مربوط به دوران ریاست جمهوری ایشان است و این منطق فکری از معدود نمونه‌هایی است که ملت ما فقط در رهبر معظم انقلاب و شهدای عالی‌قدر انقلاب و دفاع مقدس به یاد دارد.

مایک خدمتگزار صادق را از دست دادیم؛ شهیدی که به جرئت می‌توان گفت «خادم جمهور» بود. همین جریان میزهای خدمت که در آن مدیران همه دستگاه‌ها جمع می‌شوند و مشکلات مردم را در لحظه حل می‌کنند، یکی از ابتکارات این دولت و شخص شهید آیت الله رئیسی بود. البته این فقدان و خسارت به برکت رهبری حضرت آقا و حاکمیت ولایت فقیه در این مملکت جبران خواهد شد. همان‌طور که شهادت ایشان ظرفیت عظیمی شده که به ظرفیت‌های انقلاب اسلامی افزود.

حجت الاسلام والمسلمین محمد حاج ابوالقاسم دولابی، مشاور رئیس جمهور در امور روحانیت

الان وقت کار است

وانس با اهل بیت (ع) هم مسیر زندگی ایشان را به شهادت ختم کرد. بنده به یاد دارم در این ۳۳ ماه هم مداوم کسانی بودند که در مقام مشورت، ایشان را به استراحت دعوت می‌کردند.

یک بار حتی یک آقایی که پزشک هم بود، از باب توصیه علمی برای حاج آقا استدلال کرد که این تراکم کاری از بازدهی شما می‌کاهد و برای سلامتی زیان بار است. اما ایشان با همان لبخند مشهورش می‌گفت اگر استراحت کنیم، آن دنیا چه جوابی بدهیم؟! این رویه او بود، شعار هم نمی‌داد و همه این را در رفتارش می‌دیدیم.

به ما مربوط می‌شد. آن زمان من متوجه شدم منظور حاج آقا از «کار» واقعا چه بود، تا جایی که جلسات هم‌اندیشی و ارائه گزارش و گفت‌وگو با کارشناسان تا حوالی ساعت یک با ممداد طول می‌کشید و بعد که ایشان به اقامتگاه خود بازمی‌گشت، باز هم تأکید می‌کرد شروع جلسات فردا از ساعت ۵ و ۶ صبح باشد که وقت از دست نرود. بعد وقتی هم که از شهید بزرگوار سردار موسوی به عنوان سر تیم حفاظت پیگیر می‌شدم، کاشف به عمل می‌آمد که آقای رئیس جمهور برای زیارت و مناجات حوالی ساعت ۳ صبح عازم حرم حضرت معصومه (س) شده است. البته به نظر بنده همین مداومت در تهجد، عبادت

این بار سنگین دادید، آن هم در حالی که مشکلات کشور انباشته شده، حجم عظیمی از بدهی‌ها و نابسامانی‌ها به دولت سیزدهم به ارث رسیده و ملت درگیر گرفتاری است؟ ایشان قدری سکوت کرد، سر پایین انداخت و گفت: به نظرم می‌آید الان وقت کار است. من هم هیچ چیز ندارم به جز اندکی آبرو که اگر بدانم با آن می‌توانم کار انقلاب را جلو ببرم و گرهی از مشکلات مردم بازکنم، در تقدیم آن تردید نخواهم کرد.

بعدها هم این مبنای فکری را هر روز و هر لحظه به چشم می‌دیدم. مثلاً وقتی ایشان به قم آمد، سفری بود که یک جنبه مهم آن مشتمل بر دیدار با مراجع، علما و حوزویان

سابقه رفاقت دیرینه ما با شهید رئیسی به زمانی بازمی‌گردد که ایشان با پدر بزرگ ما، مرحوم حضرت آیت الله طباطبایی، معاشرت داشت. البته حاج آقا از استادان عالی‌حوزه هم بود و همین باعث می‌شد اشتراکات ماد و چندان باشد. با این حال، اولین خاطره‌ای که با آقا سید ابراهیم به عنوان رئیس جمهور ملت دارم، مربوط به زمانی است که ایشان از بنده دعوت کرد برای مسئولیت مرکز ارتباطات دولت و روحانیت صحبت کنم. در آن جلسه یاد می‌آید پیش از هر چیز یک سؤال از شهید رئیسی پرسیدم. بنده به ایشان گفتم: چرا از اساس این مسئولیت را قبول کردید و شانه زیر

علی بهادری جهرمی، سخنگوی دولت

روایت مصادیق عینی جوان‌گرایی

هیئت دولت که آغاز شد، همه آستین‌ها را بالا زده بودند که کار آن معاون وزیر جوان را یکسره کنند. اما من به چشم خود دیدم که حاج آقا در ابتدای سخنش و پیش از اینکه به هر بحث دیگری اشاره کند، بدون ذکر نام و به صورت کلی به همین موضوع پرداخت و همه را به آرامش دعوت کرد فقط با این کلیدواژه که باید به جوان‌ها فرصت داد و به آن‌ها اعتماد کرد. بعد دیدم این را حتی در کاغذ نوشته‌های کوچکی که همیشه همراه داشت، نوشته بود تا مثلاً یادش نرود و در جلسه بگوید، تا کسی متعرض جوان‌ها نشود.

البته این روحیه پدران و حمایتی با انتقاد و اصلاح نیز همراه می‌شد و همیشه این‌طور نبود که به اصطلاح حاج آقا چک سفید امضا به کسی بدهد. وقتی بحث کار بود و وقتی پای کار مردم به میان می‌آمد، ایشان با هیچ‌کس تعارف نداشت، اما رفتارشان با جوان‌ها همیشه رویکرد تربیت و تعلیم داشت و بالحنی صمیمانه به ما تذکر می‌داد تا یاد بگیریم. من هیچ وقت این را از یاد نمی‌برم.

که برخی نهاد‌های رسمی حاج آقا را نهی کردند از اعزام نماینده، چون پیش‌بینی می‌کردند آزادی ذاتی دانشجویان التهاب‌آفرین شود. اما حاج آقا نه تنها به صراحت در جلسه هیئت دولت از حضور بنده در دانشگاه‌ها حمایت کرد، بلکه دیگران را هم به تبعیت از این رویه و ارتباط بی‌واسطه با اقشار مختلف از جمله دانشجویان ترغیب می‌کرد. تدوین اسناد جامع تحول که در قوه قضائیه و سپس دولت اجرا شد، یک نمونه دیگر از این روحیه جوان‌گرایی بود که با تأکید حاج آقا، جوان‌ترین گزینه‌های ممکن برای هیئت عالی انتخاب شدند و سند را تدوین کردند.

وجه دوم این جوان‌گرایی مربوط به زمانی می‌شد که فردی مسئولیت قبول می‌کرد و حمایت ایشان مایه قوت قلب جوان‌ترها می‌شد. مثلاً در یک مورد خاص به یاد دارم یک زمان مصاحبه‌ای از طرف معاون جوان یکی از وزرا منتشر شد که به اصطلاح خودمانی، انتقاد نا عادلانه‌ای به دولت وارد کرده بود. دقیقاً یادم هست که بخشی از آقایان وزرا خیلی از این انتقاد برآشفته شده بودند و جلسه

خاطرات وصف ناشدنی زیادی از حاج آقا رئیس‌ی وجود دارد. بنده از جانب خودم می‌خواهم به خصوصیت جوان‌گرایی ایشان اشاره کنم. این را به مصادیق عینی و متعدد به یاد دارم که ایشان در انتخاب عهده‌داران مسئولیت، زمانی که بین دو فرد با شایستگی یکسان قرار می‌گرفت، ترجیحش بر انتخاب مسئولی بود که جوان‌تر باشد. اگرچه وقتی جوان عهده‌دار مسئولیتی می‌شود، نیازمند تربیت و رشد است و این موضوع، گاهی زحمت ایشان را بیشتر می‌کرد. با این حال، باز هم تأکیدش همیشه بر این بود که جوان، محدودیت‌های ذهنی و محافظه‌کاری مرسوم را ندارد و همین زمینه‌ساز رشد کل سیستم می‌شود. مثلاً در همین مقام سخنگوی دولت که بنده در آن انجام وظیفه می‌کردم یا مثلاً وزارت ارتباطات، آموزش و پرورش و حتی نهاد‌هایی همچون وزارت اقتصاد که نبض عملکرد اقتصادی دولت بود، همه این‌ها از میان گزینه‌های جوان‌تر برگزیده شدند.

دقیقاً به یاد دارم در جریان حضور نماینده دولت در دانشگاه‌ها، اقتضائاتی در این فضا وجود داشت

محمد مهدی برادران، معاون صنایع عمومی وزارت صمت

فرزند مشهد بود و آبروی شهر

از دنیا رفتند. این هم نشانه دیگری است که می‌دانیم مسیری که طی کردند درست بود و دوباره به آغوش حضرت رضا^(ع) بازگشتند.

یک خصوصیت ایشان جدیت و صریح‌الکلام بودن است. گفتمان غالب خودشان در جلسات و مباحث نظری ایشان تبیین موضوع کرامت بود و ادبیات کرامت. ادبیات خدمت و کرامت را در حرم مطهر رضوی تبیین کردند. بعد هم با این گفتمان خدمت و کرامت به دولت آمدند.

بر اساس این گفتمان وقتی می‌بینیم در دهه کرامت به شهادت رسیدند، یعنی پیام دارد. من به عنایت امام رضا^(ع) امیدوارم. این شهادت قطعاً زبینه‌ای باشد که یکی از خصوصیات ایشان اهل زیارت بودن بود. مقید بودند که روضه ماهانه را برگزار کنند و به هرچالشی که می‌خوردند، متوسل می‌شدند به ائمه^(ع). سیر معنوی ایشان در ماه‌های اخیر تعجب‌برانگیز بود. شاید مدبری که اهل اجراست، کمتر فرصت‌کند به مباحث عرفانی بپردازد.

یک نکته دیگر این بود که نظر حضرت آقا برایش خیلی مهم بود. اگر متوجه می‌شد ایشان درباره موضوعی نظری دارند، همه تلاشش را می‌کرد که آن را اجرا کند. با هیچ‌کس هم تعارف نداشت.

باعث آبروی مشهد بودند و فرزند مشهد. از مشهد رفتند و به مشهد بازگشتند.

شده باشد. یک بار از ایشان شنیدم که گفت خانمی به من مراجعه کرده بود و می‌گفت لباس‌ها افزایش قیمت داشته است.

آقای رئیس‌ی به من گفت: برو پیگیری کن چرا این‌طور شده است. دلایلم را گفتم؛ اما برای اینکه اهمیت را برابر شرح بدهم، توضیح داد: من این‌ها را عمومی نمی‌گویم؛ خصوصی می‌گویم که گاهی به خاطر خبرهایی که درباره افزایش قیمت می‌شنوم و فشاری که به مردم وارد می‌شود تا نیمه شب در خانه راه می‌روم و خواب ندارم. خانواده‌ام می‌گویند استراحت کن و من نمی‌توانم.

این‌ها شعار نبود. آخرین دیدار من روز پنجشنبه و در سفر استانی به مازندران بود. توفیق داشتم در بیشتر سفرها با ایشان هم سفر باشم. در واحدهای صنعتی و تولیدی حضور می‌یافت. اشتیاق خاصی به رونق واحدهای تولیدی داشت. بهترین خبر برایش رشد تولید بود و کنترل قیمت‌ها. دوست داشت افراد بنشینند و صحبت‌هایشان را بگویند. احیای واحدهای صنعتی برایشان مهم بود و دغدغه. اصلاً جوهره دولت ایشان احیای واحدهای صنعتی بود.

اینکه ایشان در شب ولادت امام رضا^(ع) به شهادت برسند، هم مردم می‌دانند و هم خدام خاص حضرت رضا^(ع) که معادلات خاصی وجود دارد. فراتر از آن چیزهایی که در تصورات، ایشان به عنوان تولیدکشیک اول بودند و در روزکشیک خودشان

آشنایی من با آقای رئیس‌ی به سال‌ها پیش برمی‌گردد که البته بعد از حضور ایشان در آستان قدس رضوی این ارتباط بیشتر شد و زمانی که من در حوزه اقتصادی آستان قدس مشغول به خدمت بودم، به صورت مستمر ارتباط داشتیم. آقای رئیس‌ی هنگام حضور در آستان قدس پیشنهاد مسئولیت کشوری داشتند که بنا به هر علتی ترجیح دادند فعالیتشان را در مشهد ادامه بدهند. یک بار به ایشان گلایه کردم که شما پیشنهاد ما را نپذیرفتید. گفتند حق باشماست، اما حرم را ترجیح می‌دهم.

قبل از اینکه به تهران بروم و مسئولیت بپذیرم، خودم هم به ایشان نقد داشتم که چرا حرم حضرت رضا^(ع) را رها کردید؛ اما یادگرفته شهید سلیمانی افتادم که گفته بود: «همه ایران حرم است». همین مسئله را به ایشان هم گفتم که من همیشه به شما نقد داشتم که چرا حرم را رها کردید و رفتید تهران؛ اما حالا متوجه شدم که در چه شرایطی پذیرفتید و اکنون ضرورت با خدمت است و فرستاده امام رضا^(ع) هستید برای خدمت به مردم. آن‌ها به دنبال خادمانی بودند که به عنوان یک نعمت به مردم خدمت کنند.

درباره شیوه مدیریت ایشان برخی نکات هست که همه مردم از آن مطلع‌اند، مثل پرکاری، ساده‌زیستی و تعارف نداشتن با نزدیکان؛ اما در این مجال می‌خواهم از نکاتی بگویم که شاید کمتر به آن‌ها پرداخته

حجت الاسلام والمسلمین علی خیاط مدیر حوزه علمیه خراسان

آیت الله سید ابراهیم رئیسی؛ سرباز ولایت و مرد خدمت

بسم الله الرحمن الرحيم
والذین هاجروا فی سبیل الله ثم قتلوا او ماتوا لیرزقنهم الله
رزقا حسنا وان الله خیر الرازقین (حج: ۵۸)
تاریخ انقلاب و تقویم جمهوری اسلامی ایران همواره
شاهد حضور بزرگانی است که با تمام وجود به دنبال
خدمت بوده اند. شهیدان بهشتی، مطهری، رجایی، باهنر
و صیادها، باکری ها، همت ها، کاظمی ها و سلیمانی ها،
همان نشانه ها و سروهای بلند قامت این نظام هستند که با
ایثار از خودگذشتگی و فداکاری مثال زدنی، هویت سازی
کردند و افتخار آفریدند.

این نظام مقدس همواره با همین مجاهدت های خالصانه
در دل ها ریشه دوانده است و درخت انقلاب هر روز
تومندتر شد و خورشید نظام مقدس جمهوری اسلامی بر
قلب های بیدار تابید و عصر جدیدی را در صفحه روزگار رقم زد.
از جمله این مردان و ایثارگران خالص و متواضع، آیت الله
سید ابراهیم رئیسی است که به تعبیر رهبر معظم انقلاب،
«رئیس جمهور محترم و معتتم» جمهوری اسلامی ایران بود
که با همه وجود برای حل مشکلات مردم گام برداشت و با
تکیه بر حق تعالی و الطاف و عنایات حضرت بقیة الله الاعظم
(ارواحنا له الفداء)، ولایت مدارانه تلاش کرد تا این مرز و بوم
پرافتخار، سربلندتر و جاودانه تر از گذشته، بیش از پیش
به قله نزدیک شود.

این سرباز ولایت و مرد خدمت، همواره در هر جایگاهی
مجاهدت کرد. آیت الله رئیسی در کسوت خادمی حضرت
امام رئوف، حضرت علی بن موسی الرضا^(ع)، درد مندانه
و دغدغه مند به زائران و مجاوران آن امام همام
خدمت کرد و از سویی، در این خطه نورانی زیر

سایه شمس الشموس به عنوان عضو شورای عالی
حوزه علمیه خراسان نیز در مسیر ارتقا، رشد
و پیشرفت این حوزه کهن، عاشقانه و خالصانه حضور
داشت.

صداقت بی آلیشی، خلوص مردمی بودن، وحدت بخش بودن،
تقوا، تواضع و محبت آیت الله رئیسی موجب شد که افشار
مختلف جامعه ارادت قلبی به این شخصیت بزرگ داشته
باشند و همگان در ماتم از دست دادن ایشان متأثر
و ماتم زده باشند.

حوزه علمیه خراسان ضمن عرض تسلیت عروج ملکوتی
این مجاهد فی سبیل الله این مرد مخلص و فدایی ولایت
و فرزند حوزه علمیه که به درستی مصداق آیه یاد شده است،
خدمت حضرت بقیة الله^(ع)، رهبر معظم انقلاب حضرت امام
خامنه ای، حضرت آیت الله علم الهدی نماینده معزولی فقیه
در استان و عضو محترم شورای عالی حوزه علمیه خراسان،
خانواده محترم آن عالم مجاهد و بازماندگان ایشان و نیز مردم
ولایت مدار و شهید پرور کشورمان، برای آن رئیس جمهور
محبوب و مردمی و البته همراهان ایشان در سانحه سقوط
بالگرد از جمله آیت الله آل هاشم عالم عامل و نماینده معزز
ولی فقیه در آذربایجان شرقی و امیر عبداللہیان وزیر دانشمند
و اخلاق مدار امور خارجه، علودرجات راز خداوند متعال مسئلت
دارد.

حوزه علمیه خراسان همچنین از مسئولان کشوری خواهد
در وضع کنونی همچنان امنیت، آرامش، آسایش، اقتصاد،
فرهنگ، سیاست و همه وظایف و مسئولیت های خویش
راتحت منویات رهبر معظم انقلاب به خوبی مدیریت
کنند.

حجت الاسلام والمسلمین فرزانه، دبیر شورای عالی حوزه علمیه خراسان

رئیس، مرد میدان عمل و اقدام

شهادت ریاست محترم جمهور و هیئت همراه در سانحه بالگرد را به همه
مردم ایران تسلیت می گویم. همچنین حادثه ای که برای ریاست جمهور
پیش آمد و در آن رئیس جمهور محترم و همراهانشان به شهادت رسیدند
را خدمت حضرت بقیة الله الاعظم (ارواحنا فداء)، رهبر معظم انقلاب امام خامنه ای
(مد ظله العالی) و ملت بزرگ و شریف ایران تسلیت و تعزیت عرض می کنم.
رئیس جمهور محترم دارای چند خصوصیت برجسته بود. اولین خصوصیت ایشان
اطاعت امر از رهبر معظم انقلاب و اعتقاد به ولایت فقیه بود، کیمیایی بود در همه
رفتارهای او خود را بروز و ظهور می داد. دومین خصوصیت در وجود ایشان این بود
که انسانی مردمی بود، به این صورت که نهایت تلاشش را می کرد که مشکلات مردم
حل شود و درهای خوشبختی و سعادت روی مردم گشوده شود. همچنین ایشان
مرد میدان عمل و اقدام بود و یک لحظه از زندگی خودش را از کارش جدا نکرده
بود و تمام وقت در خدمت مردم بود. تواضع و مهربانی ایشان در مقابل مردم نیز
از ویژگی های دیگر شخصیت ایشان بود. او علاقه مند به مردم بود. خدمات ارزنده
و ماندگار آیت الله سید ابراهیم رئیسی بر هیچ کس پوشیده نیست و امیدوارم خداوند
متعال آنان را مشمول رحمت و مغفرت خود قرار دهد و ملت بزرگ ایران را قادران
خدمات و همه کارها و اقداماتی کند که ایشان انجام داد.
مسلمانان راه خدمت در نظام اسلامی تداوم دارد و دشمنان نتوانسته اند و نمی توانند
هیچ گونه خدشه ای به نظام اسلامی وارد کنند. چرا که رهبر معظم انقلاب و ملت
بزرگ ایران هشیار هستند.

حجت الاسلام والمسلمین جواد نضافت، استاد حوزه علمیه خراسان

خدا وعده داده است فقدان رئیس‌ها را برای ما جبران می‌کند

هنوز سن وسالی نداشت، پدرش را از دست داد و مثل بسیاری دیگر از شخصیت‌های بزرگ اسلام و انقلاب، یتیم شد و از دست پرمهر پدر بی بهره بود. اساساً خدا زندگی انسان‌هایی را که دوست دارد و برایشان مقام و شأن خاص در نظر گرفته است. از کودکی به سختی و تلاطم می‌اندازد. این بسیار در خودسازی انسان‌ها تأثیر دارد. گویی این‌ها در چنین وضعی است که رشد می‌کنند و به مرحله اثرگذاری می‌رسند. البته این خودسازی و رسیدن به چنین جایگاهی به عوامل مختلف بستگی دارد که مهم‌ترین آن‌ها خود فرد و سلوک اوست. فقدان ایشان دردی بزرگ است. اما خدای متعال در آیه ۱۰۶ از سوره مبارکه بقره می‌فرماید: «ما ننسخ من آیه او ننسها نأت بخیر منها و ما مثلها لم تعلم ان الله علی کل شیء قدیر» یعنی هر حکمی را نسخ کنیم یا نسخ آن را به تأخیر اندازیم، بهتر از آن یا همانند آن را می‌آوریم. آیا نمی‌دانستی که خداوند بر هر چیز تواناست؟! خدا وعده داده است اگر نشانه‌ای از دست مردم برود، بهتر یا مثل آن را برای ما می‌آورد. وقتی به خدا خوش بین باشیم، خدا با ما همان‌طور برخورد می‌کند. ما هم در عین این فقدان و غم بزرگ خوش بین هستیم که خداوند رئیس‌های عزیز را برایمان جبران کند.

شهید رئیسی به اوصاف و ارزش‌های متعدد اخلاقی آراسته بود و این آراستگی به وضوح در فکر و سخن و رفتار ایشان دیده می‌شد. حسن خلق از ویژگی‌های برجسته ایشان بود و ادب و تواضع آیت‌الله... رئیسی در مقابل همه بود؛ برابر علما و بزرگان با علایق گوناگون، همه روحانیت و طلاب، فقیر و غنی، کوچک و بزرگ و همه سلاطین سیاسی و حتی کسانی که با ایشان تفاوت فکری داشتند یا حتی به ایشان بدی کرده بودند. علاوه بر این، شهید آیت‌الله رئیسی بسیار اهل مشورت و مشورت‌پذیر بود و در این باره به سیره اجداد پاک خود، پیامبر (ص) و ائمه معصوم (ع) چشم داشت. ایشان به شدت اهل تفقد و دل‌جویی بود. یاد نمی‌رود زمانی که تولیت آستان قدس بود، هرگاه به دیدار ایشان می‌رفتم، تا مقابل در من را بدرقه می‌کرد و هرچه اصرار می‌کردم چنین نکند، کار خودش را می‌کرد. همین چند وقت قبل هم که بابت کنگره‌ای در مشهد حضور داشت، جمعیت را کنار زد و تفقد کرد. این‌ها یعنی ریاست جمهوری و مناصب و پست و مقام هیچ کدام از آن همه تواضع و محبت و مهربانی ایشان کم نکرد. باید توجه کرد چنین شخصیت‌هایی آسان و مانند دیگران تربیت نمی‌شوند. همان‌طور که می‌دانیم، آیت‌الله رئیسی در دوران طفولیت و وقتی

آیت‌الله سید حسین بطحایی گلپایگانی، استاد مدرسه علمیه مروی تهران

رفتار آیت‌الله رئیسی برگرفته از مؤلفه‌های قرآن بود

این مسیر ارزشمند الهی ریش زیادی دارد. خداوند به پویندگان علم الهی می‌فرماید: «ذلک فضل الله یؤتیه من یشاء والله ذو الفضل العظیم» از امام صادق (ع) روایت شده است که «العلم نور یقذفه الله فی قلب من یشاء». ما طلبه‌های بسیاری داشتیم که در اوضاع سخت نتوانستند این مسیر را بپیمایند و به قله دست یابند، ولی شهید رئیسی به آن دست یافت. زیرا تواضع خاصی به علم، عالم و طلبه‌ها داشت. اگر کسی بی‌مهری می‌دید، واکنشی نشان نمی‌داد و با همان روش و منش احترام به علما و طلاب برخورد می‌کرد. از دیگر خصایل شهید رئیسی باید توجه به محرومان را هم در نظر گرفت. یکی از ویژگی‌های آقای رئیسی در مدتی که در مدرسه مروی تدریس می‌کرد، این بود که او حق الزحمه‌ای برای تدریس دریافت نمی‌کرد. آن مبلغ گرچه اندک بود، از محل موقوفات به استادان پرداخت می‌شد. آقای رئیسی به صورت مکتوب ثبت کرد و آن مبلغ را به طلاب محروم بخشید.

مروی، به جز تواضع و احترام به علم و عالم چیزی ندیدم. شهید رئیسی به اهتمام طلاب به تحصیل علم، تأکید جدی داشت. رئیس جمهور فقید در مراد و برخورد با طلاب و محصلانی که در گام‌های نخست علم آموزی بودند، بسیار متواضع بود و برای استادان تکریم خاصی قائل بود. این رفتار آیت‌الله... رئیسی برگرفته از مؤلفه‌های قرآن بود. در قرآن و آموزه‌های دینی ما، به احترام به علم و عالم توصیه فراوانی شده است. طبق توصیه دین احترام به علم و عالم باید حقیقی باشد. احترام آقای رئیسی تصنعی نبود. او حقیقتاً به علم و عالم احترام می‌گذاشت. مادون علم داریم؛ نوعی از علم به امور مادی برمی‌گردد و شامل پیشرفت‌های مادی می‌شود و بخش دیگری از علم مربوط به رشته‌ها و علوم معنوی است که بسیار مهم است. کسی که در این مسیر پرخطر گام می‌گذارد، تا رسیدن به قله بلندی که دسترسی به آن کار هر کسی نیست، راه سختی پیش رود. زیرا

شهادت رئیس جمهور را به همه ملت ایران تسلیت می‌گویم. خداوند در سوره زمر می‌فرماید: «قل هل یتستوی الذین یعلمون والذین لا یعلمون انما یتذکر اولو الالباب» همچنین در سوره رعد می‌فرماید: «هل یتستوی الاعمی والبصیر ام هل تستوی الظلمات والنور» می‌گویند «بزرگش نخوانند اهل خرد/ که نام بزرگان به زشتی برد». شهادت رئیس جمهور خردم ملت ایران را به رهبر معظم انقلاب و همه افرادی که در سوگ او به غم نشسته‌اند، تسلیت می‌گویم. در توضیح نحوه مرادات مرحوم آیت‌الله رئیسی با اندیشمندان و حوزویان باید بگویم من به واسطه سال‌ها تدریس در مدرسه مروی شاهد شیوه برخورد رئیس جمهور شهید مردم‌باستانان و طلاب حوزه علمیه مروی بودم. ما جزا از این قرار بود که آقای رئیسی با هماهنگی مرحوم آیت‌الله مهدوی‌کنی برای تدریس به مدرسه مروی رفت و آمد داشت. من در برخورد آقای رئیسی با مدرسان و طلاب علوم دینی در مدرسه کهن

حجت الاسلام والمسلمین دکتر سید حسن وحدتی شبیری، رئیس مدرسه عالی فقاقت عالم آل محمد^(ع)

حضور ناصحانه شهید جمهور در همه منصب‌ها

پله‌ها را یکی پس از دیگری طی کرد و مدام در حال خدمت رسانی به مردم بود و در نهایت به مقام رفیع شهادت نائل شد. این نشان می‌دهد برای شهید شدن باید شهیدگونه زندگی کرد، یعنی مجاهد در راه خدا بود و بی وقفه تلاش کرد.

در منابع دینی و زیارات آمده است و ما با قرائت آن‌ها شهادت می‌دهیم به آنکه حضرت ابوالفضل العباس^(ع) برای امام زمانش خیرخواهی کرد. ابوالفضل العباس^(ع) علمدار حضرت سیدالشهدا^(ع) بود و پس از مشاهده نیاز به آب آشامیدنی و شنیدن ندای العطش از خیمه‌های اهل بیت امام حسین^(ع)، برای حضور در میدان با اصرار اجازه گرفت، اما حضرت اباعبدالله الحسین^(ع) قبل از آنکه به ایشان اجازه نبرد دهند، می‌گویند ابتدا مشک آبی را بردار و برای بچه‌ها آب بیاور. آن علمدار سپاه هم چنین می‌کند. به این می‌گویند پذیرش خیرخواهی و نصیحت. آقای رئیس وقتی مشاهده می‌کند کشور و نظام به او برای حضور در جبهه جنگ نیاز دارد، آنجا حاضر می‌شود، آنجا که نیاز به مبارزه با منافقین است، حضور می‌یابد، وقتی که به وی برای حضور در دستگاه قضایی و مبارزه با فساد نیاز هست، معطل نمی‌کند، وقتی نیاز است تولیت آستان را داشته باشد، بازم چون و چرا نمی‌کند و وقتی قرار بر آن می‌شود که جامه خدمت در کسوت ریاست جمهوری بپوشد، با همه وجود در تبعیت از ولایت، آستین همت برای گره‌گشایی از ملت بالا می‌زند. چنین حضوری ناصح است و این چنین دل‌ها را شایسته و جذب می‌کند.

من در قم بیشتر آشنا شد. بعد از مدتی نیز آن شهید بزرگوار پیشنهاد مسئولیت اداره دانشگاه علوم اسلامی رضوی را به من داد که بعد از مشورت پذیرفتم و از قم به مشهد منتقل شدم و سه سال با حکم جناب آقای رئیسی، مسئولیت دانشگاه رضوی را برعهده گرفتم. شهید معمولاً بعد از یک فعالیت جهادی به شهادت می‌رسند. این فعالیت جهادی ممکن است مبارزه مستقیم و نظامی باشد یا به دلیل فعالیت علمی آن‌ها باشد که شهیدای هسته‌ای از آن جمله‌اند. جهاد خدمت هم نوعی جهاد است و هر کسی که بیشتر به مردم خدمت کند، نزد خدا مقرب‌تر است. آیت الله رئیسی و شهدای همراه ایشان شهید خدمت محسوب می‌شوند. همچنین باید در اینجا از شهدای سلامت هم یاد کرد که در ایام کرونا جانانشان را در مسیر خدمت رسانی در حوزه سلامت از دست دادند. واژه جهاد به معنای تلاش بی وقفه و خستگی‌ناپذیر در راه خدا و برای خدا تا رسیدن به نتیجه است. اینکه جناب آقای رئیسی می‌گفت من اگر لازم باشد سی‌چهار بار به یک استان سفر می‌کنم تا به نتیجه برسم و گری را از کار مردم بازکنم، اسمی به جز جهاد ندارد. این ویژگی آقای رئیسی بود که تا پایان عمر از آن برخوردار بود و از روزی که وارد صحنه اجتماع و فعالیت اجتماعی شد، مشغول جهاد بود. زمان جنگ هم در جبهه‌ها حضور پیدا کرد. بعد از پایان جنگ نیز وارد مناصب قضایی شد. آیت الله رئیسی از دادستانی استان همدان، دادستانی تهران، دادستانی کل کشور، تولیت استان قدس رضوی، ریاست قوه قضائیه و ریاست جمهوری

جناب آقای رئیسی از مشهد و متولد این شهر بود. پدر ایشان روحانی بافضیلت و ذاکر سیدالشهدا^(ع) در منطقه‌ای بود که من هم در آنجا به دنیا آمده بودم و بزرگ شدم. پدر من مانند پدر ایشان ذاکر سیدالشهدا^(ع) و منبری معروف مشهد و با پدر ایشان آشنا بود. از طرفی جناب آقای رئیسی، هم شناخت کاملی از پدرم داشت و هم از خود من، با این تفاوت که شناخت ایشان از بنده از لحاظ علمی بود و می‌فرمود بعضی مقالات من را مطالعه کرده و پسندیده است. بنابراین، به بنده و مرحوم پدرم اظهار محبت می‌کرد. شناخت من از ایشان نیز بیش از آنکه علمی باشد، از لحاظ اجرایی بود. از زمانی که شهید رئیسی دادستان کل کشور بود، با ایشان ارتباط داشتم و یکی از دوستان واسطه آشنایی من با شهید رئیسی شد. اولین مواجهه مستقیم من با ایشان در همایشی با عنوان «ابعاد حقوقی فاجعه منا» بود. من در این همایش دبیر علمی بودم و از ایشان دعوت کردم. آقای رئیسی پس از دعوت من به قم آمد و در آن جلسه سخنرانی کرد. زمانی که شهید رئیسی به آستان مقدس حضرت رضا^(ع) مشرف شد و مسئولیت تولیت را برعهده گرفت، با توجه به اینکه در آن زمان در مشهد به سر می‌بردم، از من دعوت شد تا در ملاقات برخی دوستان با شهید جمهور حضور داشته باشم. بنده در حرم مطهر با جناب آقای رئیسی دیدار کردم. برخوردش بسیار گرمانه و محترمانه بود و قرار بر این شد هر بار به مشهد مشرف می‌شوم، با هم ملاقات داشته باشیم. بعد از آن هم دو بار در سفرهایم به مشهد به خدمت ایشان رسیدم و گفت و گوهای علمی بین ما صورت گرفت و با فعالیت

ماموستا دکتر عابد نقیبی، عضو مجمع علمای جهان اسلام و عضو شورای فتوای علمای اهل سنت کردستان

وحدت، دغدغه آیت الله رئیسی بود

اقتدای کرد و نماز می‌خواند. آیت الله رئیسی به موضوع وحدت و تقریب مذاهب باور قلبی داشت. من در دیدارهایی که با شهید رئیسی داشتم، به یقین رسیده بودم که او وحدت اسلامی را برای کشور امری حیاتی می‌داند. او اهل تقیه در این زمینه نبود. تقریب را مهم می‌دانست و به همین دلیل به توصیه‌های علمای تقریبی عمل می‌کرد.

از شخصیت رئیس جمهور شهید ایران نیز می‌توان موارد چندی را بیان کرد. آیت الله رئیسی سید بزرگواری بود که از جان و دل برای مردم کار می‌کرد. او آقا زاده نبود که با واسطه به مقامی رسیده باشد، بلکه از دل مردم بود و برای مردم زحمت می‌کشید. آیت الله رئیسی تا آنجا که اختیار داشت و می‌توانست، به وعده‌های خود عمل کرد. من با نگاهی منصفانه می‌گویم آقای رئیسی تا توان داشت، کوشید با وجود تحریم و کاستی‌های کشور، به وعده‌های خودش عمل کند.

وحدت و بهره‌مندی از ظرفیت مردم منطقه در مسیر پیشرفت استفاده کرد و احترامی ویژه برای ماموستا قائل بود. در آخرین سفر رئیس جمهور به کردستان، آقای رئیسی عامل به حرف خود بود. مثلاً وقتی از وحدت حرف می‌زد، خودش به آن عمل می‌کرد. در آخرین سفری که به استان کردستان داشت، هنگام نماز به یکی از علمای اهل سنت اقتدا کرد و در نماز دیگری در صف نمازگزاران اهل سنت ایستاد. این اقدام آیت الله رئیسی در تقویت اندیشه تقریبی بسیار مؤثر بود. وقتی رئیس جمهور با اهل سنت به نماز ایستاد و به روحانی سنی مذهب اقتدا کرد، برای مردم منطقه بسیار خوشایند بود و کسانی را که تفکرات غیرتقریبی داشتند، متعجب ساخته بود. شهید رئیسی وحدت عملی را به نمایش گذاشت. این نکته را هم اضافه کنم که در زمان تبلیغات انتخابات ریاست جمهوری نیز این اتفاق رخ داده بود و هر جایی که آیت الله در ساعت نماز می‌رسید، به امام جماعت

یکی از ویژگی‌های آقای رئیسی در قامت رئیس جمهور کشور، توجه آن شهید به موضوع تنوع قومیت‌ها و مذاهب کشور و بهره‌مندی از این ظرفیت در ایجاد وحدت بود.

رئیس جمهور شهید چندین سفر به استان کردستان و آذربایجان غربی داشت. به واسطه سفرهای تبلیغی آن شهید و الامقام در دیار ما و گفت‌وگوهایی که بین ما رد و بدل می‌شد، به دیدگاه‌های آیت الله... رئیسی درباره مسئله وحدت واقف شدم.

وحدت اسلامی دغدغه آیت الله رئیسی بود. آقای رئیسی مصداق بارز خدمت صادقانه به مردم بود. آیت الله رئیسی در قامت رئیس جمهور ملت ایران، در سفر به منطقه سنی نشین ایران ضمن احترام به مردم، رفتاری صمیمانه با مردم و علمای دینی داشت.

ایشان در دوره تبلیغات ریاست جمهوری به کردستان سفر کرد و از نظر علمای اهل سنت برای ایجاد

مصطفی خاکسار قهرودی، قائم مقام پیشین آستان قدس رضوی، از ویژگی های مدیریتی و اخلاقی شهید رئیسی می گوید

«سید محرومان» لقب برحق است که ما از نزدیک آن را دیدیم

در مدتی که شهید رئیسی تولیت آستان قدس رضوی بود، به عنوان معاونت امور مستضعفان در آستان قدس رضوی معرفی شدم. از ویژگی های بارز شخصیتی ایشان، صداقت و خلوص در کارها بود.

نگاه ایشان به این مسئولیت، حقیقتاً به عنوان خادم بود، نه به عنوان رئیس و مسئول انجام کار. خود را خادمی کوچک تلقی می کرد و با تمام وجود در خدمت آستان قدس رضوی بود. ویژگی بارز دیگر ایشان که در راه انجام آن با تمام وجودش جوشید و خروشید، کمک به مستضعفان و محرومان بود. لقبی که به ایشان اطلاق شده است به عنوان «سید محرومان»، لقبی است که ما از نزدیک آن را دیدیم. بنده که در سمت رسیدگی به امور مستضعفان بودم، ایشان مدام توصیه می کرد حتی یک مورد از نامه ها و درخواست های مردمی نباید از قلم بیفتد. بسیاری بر این نگاه و شیوه

کار اعتراض می کردند که این نگاه باعث افزایش درخواست ها و توقعات مردم می شود. ولی ایشان می گفت: هیچ مانعی ندارد، کسی که به شما مراجعه می کند و از آستان قدس رضوی تقاضای کمک می کند، نباید به هیچ وجه دست خالی و ناامید برگردد و باید مشکلش حل شود. در اقداماتی که ایشان انجام می داد، بسیار دقت می کرد امور حتماً مورد رضایت ولی امر مسلمانان رهبر معظم انقلاب باشد و حتماً در اولویت قرار بگیرد و در اسرع وقت انجام شود و با جدیت می گفت: کارها باید به گونه ای انجام شود که مورد رضایت رهبر معظم انقلاب باشد. یکی دیگر از ویژگی های ایشان تلاش بر هماهنگی و تعامل همه بخش های ذی ربط بود و اعتقاد داشت مشهد متعلق به زائران است و باید خدمات به زائران در شأن آن ها باشد. بنابراین تلاش می کرد نگاه همه مسئولان ارائه خدمت به زائران و این نگاه در محوریت کارهای آستان قدس رضوی باشد

و معتقد بود هماهنگی، تعامل و همراهی مسئولان در آستان قدس رضوی می تواند رضایت مردم را افزایش دهد. در چند سالی که در معیت کاری با ایشان بودم، به هیچ وجه نگاه سیاسی نداشت و از همه اشخاص مشورت می گرفت. حتی زمانی که ایشان اولین بار نامزد رئیس جمهوری شد، بر اساس تکلیف پیش می رفت، چون احساس تکلیف می کرد. او درباره به صحنه آمدنش می گفت: ارزش مکانی که من در اینجا به عنوان خادم قرار گرفتم، بسیار بزرگ تر و بالاتر از مسئولیت ریاست جمهوری است. ولی در نهایت چون به این باور رسیدم که در قامت رئیس جمهوری می تواند بیشتر به محرومان خدمت کند، به عنوان تکلیف این مسئولیت را پذیرفت و به صحنه آمد. شهید رئیسی در یک کلام در خدمت، خلوص، نیت پاک در خدمتگزاری به مردم به ویژه محرومان و اطاعت محض از رهبر معظم انقلاب خلاصه می شود.

علی کریمی قدوسی قائم مقام اسبق آستان قدس رضوی

مکتب شهید رئیسی، خدمت خالصانه به مردم و محرومان بود

حادثه شهادت آیت الله رئیسی که به حق خادم واقعی ملت ایران بود و مردم در مراسم تشییع بیکر ایشان در تهران و به ویژه شهر مقدس مشهد سنگ تمام گذاشتند، یکی از فرازها و افتخاراتی است که در تاریخ جمهوری اسلامی ایران ثبت خواهد شد. بعد از رحلت امام (ره) و تشییع سردار سلیمانی، این مراسم از بزرگ ترین تجمعاتی بود که مردم به صورت خود جوش برای بدرقه شهید جمهور به خیابان ها آمدند. شهید آیت الله رئیسی خادم واقعی ملت و خادم الرضا (ع) عنوان شایسته ایشان بود. در بدو ورود ایشان به آستان قدس رضوی بنده مشاور و عضو هیئت امنای آستان قدس رضوی و از آنجا که در لباس خادمی امام رضا (ع) به عنوان قائم مقام آستان قدس رضوی خدمت کرده بودم، ایشان تأکید داشت که از همکاری و مشاوره این جانب با توجه به تجربیاتم استفاده کند.

وقتی در جلسات خدمت ایشان بودیم، با سه صد به مسائل گوش می داد، حتی اگر کسی هم مخالف صحبت می کرد، با دقت موضوعات را رصد و جمع بندی کارشناسانه می کرد. در این سه سالی که در آستان قدس رضوی بود، با دقت خاصی موضوعات مرتبط با آستان قدس رضوی را دنبال می کرد. با احترامی که ایشان به تولیت فقید می گذاشت، می گفت: در محکمت آستان قدس همان نگاه و نظر آیت الله طیبی (تولیت سابق آستان قدس رضوی) را ادامه می دهم. در مسائل اجرایی تغییراتی برطبق فرمایش های رهبر معظم انقلاب در آستان قدس رضوی داده شد مانند نگاه به محرومان

و حاشیه شهر مشهد و خدمت به زائران. تأسیس مجتمع های خدمت به اسکان زائران و... که در دوران ایشان شکل گرفت و خدماتی گسترده به زائران و مجاوران حضرتش به ویژه نقاط محروم در پایتخت فرهنگی جمهوری اسلامی ایران ارائه شد. با اینکه قلباً دوست داشت به عنوان خادم در محضر امام رضا (ع) باشد، چون فرمایش رهبر معظم انقلاب بر تعلق خاطر ایشان ارجحیت داشت، پذیرفت که در سنگر ریاست قوه قضائیه منشأ خدمت شود. نگاه ایشان به فرمایش های ولی امر مسلمین و توجه و عملیاتی کردن رهنمود های معظم له را نه در ظاهر، بلکه قلباً اجرا می کرد. به اعتقاد من شهید آیت الله رئیسی شخصیت ولایی محض بود. مهم ترین نکته ای که امروز مورد توجه جامعه جهانی قرار گرفته، نگاه است که دنیا و محافل بین المللی به ایران اسلامی پیدا کرده است. شهید رئیسی از خود مکتب خدمت بر جا گذاشت، آن هم «مکتب خدمت به مردم و محرومان» و نامش در اذهان و تاریخ به جا خواهد ماند.

پس از شهادت شهید رجایی کمتر شاهد مکتبی بودیم که یک مسئول خود را وقف خدمت به مردم کند و نگاه رفاهی و تشریفاتی به خود و اطرافیانش نداشته باشد. امروز دوباره مردم شاهدند که ایشان با چه نیتی بین مردم ظاهر می شد و با چه نیتی دست محرومان را می گرفت. بدون اینکه بخواهد از خودش یک جریان تبلیغاتی باقی بگذارد. مکتب خدمت شهید صبور رئیسی به همه مسئولان ما فهماند که هر که خالصانه به مردم خدمت کند، قطعاً خداوند پاداشش را چندین برابر خواهد

داد و مردم نیز قدر دان او هستند. جا دارد در این حادثه و واقعه بیشتر بنگریم و در سیره و سلوک و منش و روش مدیریتی و دینی او که سراسر صفا و مملو از بی ادعایی بود، دقیق تر درنگ و تأمل کنیم، به یاد آوریم که کشتی انقلاب امواجی سهمگین تر و تلخ تر از این حادثه را مهار و مدیریت کرده است. حادثه هفتم تیرماه و هشتم شهریورماه ۱۳۶۰ کافی بود تا سامان و ساختار هر نظامی را با اخلال و اختلال جدی روبارو کند تا آنجا که بعضی کشورها و دولت ها دست نگه داشتند و تسلیت نگفتند. اما با توجه به ثبات و جایگاه کشور شاهدیم که دنیا و محافل بین المللی امروز برابر عظمت ایران اسلامی و شهید جمهور سر تعظیم فرود آوردند و از سویی، رهبر فرزانه و حکیم انقلاب با استواری تمام تأکید دارند که کشور بر مدار و قرار سابق خود به خوبی و استواری تمام امور را پی می گیرد و ادامه خواهد داد. خداوند سبحان او را که خادم الرضا واقعی بود و همه یاران شهیدش را با اولیای الهی و حضرت رضا (ع) محشور کند. رحمت و رضوان خداوند بر همه شهیدان فاجعه یکشنبه ۳۱ اردیبهشت باد؛ سید ابراهیم رئیسی رئیس جمهور، امیر عبداللہیان وزیر خارجه، سید محمد علی آل هاشم امام جمعه تبریز، مالک رحمتی عزیز قائم مقام سابق آستان قدس رضوی و استاندار آذربایجان شرقی که متعهد و صادق با اخلاص تمام در آستان ملکوتی حضرت رضا (ع) خدمت کرد و تیم حفاظت و پرواز که نامشان به عنوان خدمتگزار این ملک و ملت و نظام مقدس جمهوری اسلامی با سر بلندی حفظ خواهد شد.

حجت الاسلام والمسلمین نصرالله پژمانفر، نماینده مردم مشهد

در مجلس شورای اسلامی

شهید آیت الله رئیسی شنوای
حرف مردم بود

مردمی بودن و شوق خدمت به مردم یکی از ویژگی های بارز شهید آیت الله سیدابراهیم رئیسی بود.

در زمان خدمت ایشان در آستان قدس رضوی همکاری نزدیکی با تولیت وقت آستان یعنی آیت الله رئیسی داشتیم. نگاه ایشان به مسائل نگاهی جدی و همراه با رویکرد جهادی و توسعه ای بود.

ایشان تلاش می کرد برای حل مشکلات به نفع مردم از همه ظرفیت ها استفاده کند. روحیه خدمتگزاری ایشان در زمان مسئولیت های قضایی نیز این گونه بود که همه صحبت ها را گوش می داد و حرف دل سوزان را می پذیرفت و اقدام می کرد و همواره به عنوان یک خدمتگزار در جمهوری اسلامی مطرح بود.

ارتباطات فراوانی در مجلس نیز با ایشان داشتیم و هر زمان ضرورتی ایجاد می شد، ایشان با وجود بار مسئولیت هاشنونده صدای مردم بود و از آنجاکه دسترسی به ایشان آسان بود، صدای مردم و مطالبات آنان را به ایشان منتقل می کردیم.

یکی دیگر از ویژگی های این شهید بزرگوار در بخش های مختلف اخلاص ایشان بود. شهید آیت الله رئیسی مخلصانه و به دور از جوسازی های سیاسی به مسائل وارد می شد.

سعی شهید آیت الله رئیسی این بود که با رویکرد و مشی دینی در عرصه سیاسی و مدیتریتی فعالیت کند، می افزاید: ایشان با چنین رویکرد و نگاهی بود که در کشمکش ها و اختلافات سیاسی از حدود شرعی و اخلاقی عبور نمی کرد.

آیت الله احمد مبلغی، عضو خبرگان رهبری

محبوبیت شهید رئیسی انعکاس توجهات قلبی او به خداست

بود. از دیگر خصوصیات شهید رئیسی صفا و صمیمیت بود که خاستگاه اصلی این صفت هم فروتنی است. طبیعتاً رئیس جمهور باید برای خود حریم خاصی تعریف کند و به دیگران بفهماند که من دارای جایگاه و حریمی متفاوت هستم. او حتی اگر حریمی هم برای خود قائل نشود، اصلاً به دلیل غفلت، حواسش به مردم نیست، در صورتی که شهید رئیسی چنین غفلتی نداشت و برای همین محبوب بود.

این صفات از او یک انسان مردم دار ساخته بود. مردم داری برای مسئول و خدمتگزار ویژگی خاصی است. البته مردم داری هم می تواند دو نوع باشد: بی خاصیت تعارفی و صادق و واقعی. اگر مسئولی صادق باشد، دیگر مردم داری او تعارفی نخواهد بود. برخی ها اگرچه انسان های متواضعی هستند، اهل خدمت نیستند، چون آن صدق مطلوب را ندارند. اما گاهی تواضع و صدق توأمان در یک نفر جمع می شود و مردم داری واقعی را رقم می زند، چنان که آیت الله رئیسی بود. شخصاً در ملاقات با ایشان جاذبه حضور را درک می کردم و این جاذبه و هدیه الهی در ایشان بود. خاطر هست زمانی پس از ساعت ها کار و طبیعتاً خستگی، از ایشان درخواست کاری را کردم. با آنکه به شدت خسته بود، همان جا در نمازخانه نشست و حرفم را شنید و بلافاصله پیگیری کرد و کار را به نتیجه رساند. در حالی که معمولاً افراد دیگر رسیدگی را به جلسات و پشت میز و شرایط و آداب خاص موکول می کنند. بارها در مراجعات مردمی به ایشان نیز مشاهده کردم که چقدر پیگیری درخواست های مراجعان است

برخی خصوصیات اخلاقی اگر در انسان تحقق و تجلی یابد، موجب رابطه خاص با خداوند می شود و برکات و رحمت هایی را به سمت انسان جذب و روان می کند. مثل محبوبیت و عزت نزد مردم. این احساس محبت مردم به فردی خاص، انعکاس توجهات قلبی آن ها به خداست. ناگفته نماند این صفات در صورتی محقق می شود که تصنعی نباشند و واقعی باشند. اولین این خصوصیات تواضع است. تواضع ممکن است تصنعی باشد، یعنی در ظاهر، فردی خودش را فروتن نشان دهد و این فروتنی برای آن باشد که محبوبیتی پیدا کند در دل دیگران جا باز کند. در حالی که تواضع باید از دل و درون بجوشد و ویژه هنگامی که فرد صاحب قدرت و جلال و شوکت می شود. اگر فرد دارای فروتنی ذاتی باشد و باز تولید فروتنی را در خود بیابد، در موضع قدرت متواضع تر می شود. تعداد این آدم ها زیاد نیست، اما اگر آن ها را یافتید، یقین بدانید در رفتار و ارتباط با مردم کاری می کنند که دیگران قادر به انجام آن ها نیستند. آن ها کار خاصی نمی کنند، بلکه با تواضع درونی و جلب رحمت الهی است که محبوب مردم می شوند. شهید آیت الله رئیسی از چنین حالتی برخوردار بود و فروتنی ایشان تصنعی نبود.

او ذاتاً برای فروتنی می دوید و همین، دیگر خصلت های انسانی را هم در او ایجاد می کرد. یکی از این خصلت های الهی آلاچی است. انسان فروتن نمی تواند پال و کویال برای خود درست کند و دیگران را برنجانند یا بخواهد دیگران را سر جایشان بنشانند، چنان که شهید رئیسی با آن فروتنی مثال زدنی چنین

عمیق برجا می گذارد. طلبگی اگر به خوبی شکل بگیرد، موجب ارتباط عمیق با خداوند و به تبع آن حضور در کنار مردم می شود. این حضور سبب می شود انسان طعم لذت بودن با سطوح پایین جامعه را بچشد و صفای باطن پیدا کند؛ البته باید زمینه آن را داشت. اگر خود انسان زمینه آن را نداشته باشد، این تجربه طلبگی عمدتاً سبب بودن و زیستن با مردم و برخورداری از روحیه خدمت می شود. اگر فرد دارای معنویت باشد و توکل و ارزش ارتباط با خدا را در خدمت (از حیث نظری) ببیند، همه این ها موجب شکل گیری شخصیتی همچون شهید رئیسی می شود. شهید رئیسی در همه این سال ها و با همه مناصب که داشت، روحیه طلبگی خود را حفظ کرده بود و شخصیت ممتاز ایشان در برخورد ها کاملاً مشخص بود.

و دفترش را ملزم به پیگیری می کند. نکته جالب اینکه ایشان برخلاف کار های اداری معمول، در رسیدگی به امور مردم فاصله نمی انداخت. شهید رئیسی همواره به دنبال پیگیری کار های مردم و کمک کردن یا حذف فاصله های بین مسئولان و مردم بود. خصوصیت دیگر مرحوم رئیسی خستگی ناپذیری ایشان بود. البته این به معنای آن نیست که خسته نمی شد، بلکه مراد از خستگی ناپذیری در وجود ایشان این بود که اجازه نمی داد این خستگی در چهره اش آشکار شود و روی کارش اثر بگذارد. شهید رئیسی زمانی به استراحت می پرداخت که موجب ضربه زدن به کار نشود. طبیعتاً وقتی انسان به سنین بیش از پنجاه سال قدم می گذارد، جلسات طولانی موجب خسته شدنش می شود، اما ما هیچ گاه خستگی را در چهره ایشان مشاهده نمی کردیم. اصولاً طلبگی در برخی افراد تأثیرات

فاطمه دژبرد، مدیر مرکز امور بانوان و خانواده آستان قدس رضوی

توجه ویژه به حوزه زنان

باز شود و به باتوق های فرهنگی تربیتی تبدیل شود. از آنجاکه در مشهد مکان های اختصاصی ویژه بانوان کم داشتیم، پیشنهاد اختصاص یک باغ ویژه خانم ها را مطرح کردیم و ایشان با توجه ویژه خودشان با اختصاص بهترین موقعیت باغی به حوزه زنان حمایت کردند و باغ اردوگاه خاتون تخصیص یافت، با وجود اینکه در همان زمان عده ای می گفتند این باغ مساحت زیادی دارد و می توان در آن فعالیت های اقتصادی خوبی انجام داد.

تواضع و مردمی بودن ویژگی های بارز رئیس جمهور بود. خاطریم هست فردی در خواستی را پشت قبض رسید کارت خوان نوشته بود، ایشان دستور ثبت دادند و درخواست فرد به دفتر ما رجوع شد. ایشان خود پیگیر ارائه پاسخ به آن فرد بودند. در حقیقت اگر بخوایم در یک جمله اقدام ویژه ایشان را ذکر کنیم باید بگوییم رویکرد توجه به حوزه زنان و خانواده در دوره تولیت ایشان در آستان مبارک حرم امام هشتم (ع) آغاز شد. آقای رئیس همواره تأکید داشتند که خدمات آستان باید شامل همه مردم شود و در دوره مدیریت ایشان این مهم به بهترین شکل ممکن رقم خورد.

یکی از کارگروه هایی که با ورود آیت الله رئیسی به آستان قدس رضوی در حوزه زنان کلید خورد، کارگروه زنان و خانواده بود که در این کارگروه همسر رئیس جمهور به طور ویژه حضور داشتند. حدود شصت تا هفتاد نفر از فعالان حوزه زنان و خانواده برای تبیین سیاست ها و خط مشی های این کارگروه به ما مشورت دادند تا جمع بندی شود. در آستان قدس نخستین گام ها در حوزه زنان و خانواده توسط آیت الله رئیسی برداشته شد و مرکز بانوان و خانواده شکل گرفت. موضوع بعدی اختصاص مکانی برای فعالیت های فرهنگی اجتماعی زنان در حرم مطهر بود که رواق حضرت زهرا (س) در زیر صحن آزادی حرم مطهر با وسعت ۷ هزار مترمربع با پیگیری و دستور ویژه آیت الله رئیسی تخصیص یافت. تا پیش از این رواق ترجمه خاتون (س) و رواق حضرت معصومه (س) برای فعالیت های مذهبی، زیارتی و عبادتی بانوان در حرم مطهر وجود داشت اما جای خالی فضای فرهنگی تربیتی بانوان در حرم خالی بود که با دستور ویژه ایشان رقم خورد. خاطریم هست حوالی سال ۱۳۹۶ یا ۱۳۹۷ بود که ایشان دستور دادند باغات آستان قدس در هایش باید به روی مردم

فاطمه سلیمی، رئیس کمیسیون ویژه بانوان و خانواده شورای اسلامی شهر مشهد

اخلاق ورزی سیاسی میراث شهید رئیسی است

مهم ترین ویژگی شخصیتی شهید رئیسی اخلاص در کار بود. در دیدارهایی که با ایشان داشتیم، اخلاص را به وضوح می دیدیم.

مردم داری و مدارا کردن با مردم و مسئولان از دیگر شاخصه های شخصیتی شهید رئیسی بود. در هیچ دوره ریاست جمهوری تا این حد به حوزه زن و خانواده توجه ویژه نمی شد. حمایت و توجه ویژه به حوزه زن و خانواده از لحاظ زیرساخت، نرم افزار و بودجه، از شاخصه های اصلی دوره شهید رئیسی بود.

به طور قطع و یقین می گویم نگاه ویژه شهید رئیسی در حوزه زن و خانواده، حتی در سطح شورای شهر، بارز بود و باعث شد من به عنوان یک عنصر در شورای شهر، با نگاه همراه بودن دولت با مباحث زنان و خانواده گام های بلندی بردارم که اگر این نگاه و این همراهی نبود، اقدامات ما هم بی نتیجه می ماند.

مهم ترین ویژگی شهید رئیسی، ولایت مداری ایشان بود که در مسیر در خط امام (ره) و رهبری حرکت می کرد و مانند سردار سلیمانی، مسیرگفتنی اش را در این مسیر قرار داد. اخلاق ورزی سیاسی میراث شهید رئیسی است. شهید رئیسی الگوی کنشگری اخلاق محور در صحنه سیاست است. او به ما آموخت که می توان در عرصه سیاست در عین رقابت دارای سلامت اخلاق بود.

ایشان با خدا معامله کرده که نتیجه آن شهادت بود و در تشییع پیکر ایشان و شهدای خدمت، مردم سنگ تمام گذاشتند.

حجت الاسلام والمسلمین حجت گنابادی نژاد، معاون فرهنگی، اجتماعی و زیارت استانداری خراسان رضوی

به تمام معنا پای انقلاب می ایستاد

بهترین، دقیق ترین و جامع ترین معرفی شهید رئیسی را می توان در پیام رهبر معظم انقلاب جست و جو کرد. در بیانات ایشان سه خصلت جزو ویژگی های مهم شهید رئیسی، به ویژه در عرصه مدیریت، بیان شده است.

اولین ویژگی آیت الله رئیسی، ولایی بودن محض ایشان بود. در عرصه ارتباط با ولایت، انسان ها چند دسته اند؛ یک دسته در امور مرتبط به شئون ولی فقیه التزام دارند، عده ای دیگر علاوه بر شئون ولی فقیه، ایشان را به عنوان مرجع تقلید قبول دارند و عده ای دیگر علاوه بر شئون ولی فقیه و مرجعیت، در امور شخصی و احوال شخصی شان هم التزام به ولی فقیه دارند. آیت الله رئیسی جزو همین دسته بود و علاوه بر اینکه بر شئون ولی فقیه و مرجعیت ملتزم به رهبری بود، در امور شخصی زندگی اش هم بر اساس منویات رهبر معظم انقلاب طی طریق داشت.

در عرصه های مدیریتی، مطالبه و تأکیدی از طرف رهبر معظم انقلاب نبود که مخاطبش شهید رئیسی باشد و او نسبت به آن کم توجه باشد. در همه مسئولیت هایش چه در تولیت آستان قدس چه در دوره قوه قضائیه و ریاست جمهوری این مهم را مدنظر داشت.

وقتی آیت الله رئیسی به تولیت آستان قدس رضوی منصوب شد، رهبر معظم انقلاب علاوه بر متن حکم ایشان، مواردی از نیازهای زائران در حرم مطهر را به ایشان تأکید کردند. پس از این فرمایش معظم له، خدمت به زائران جزو اولویت های کاری ایشان در آستان قدس شد. دستور کار را در یک برنامه زمان بندی منظم با منابع و بودجه مشخص کرد و کارها با همین هدف به سرعت پیش رفت. وی افزود: در دوره ریاست جمهوری ایشان شاهد بودیم رهبر معظم انقلاب فرمودند: «به فکر سفره مردم باشید.» در این راستا، موضوع کالابریک از مواردی بود که شخص آیت الله رئیسی از آن حمایت و پیگیری کرد و توانست گره گشایی بسیاری در زندگی مردم داشته باشد.

در قانون، قبوض انرژی (مانند آب، برق، گاز) دهک های پایین رایگان شد. پیش از آیت الله رئیسی، این قانون تصویب شده بود ولی اجرایی نشده، اما در ماه های ابتدای ریاست جمهوری این مهم پیگیری و اجرایی شد.

دومین ویژگی آیت الله رئیسی، مردمی بودن ایشان است. در مردمی بودن تصورات متفاوتی وجود دارد. برخی مردمی بودن را در این می دانند که در کنار کارها، گاهی به مردم بزنند. تلقی عده ای از مردمی بودن این است که گاهی به مردم کمک کنند. ولی مردمی بودن آیت الله رئیسی هیچ کدام از این ها نبود. در واقع مردمی بودن آیت الله رئیسی در کالبد نظام مدیریتی ایشان بود.

ایشان در روز معارفه تولیت آستان قدس گفت: «باید به فکر باز مهندسی توسعه مفهوم خدمت، خادم و مخدوم باشیم.» خادم حرم امام رضا^(ع) بودن یکی از جاذبه های همه اقشار جامعه بوده است. با این باظراحی ای که توسط ایشان صورت گرفت، همه ایران صحن و سرای حرم امام رضا^(ع) شد و جمع کثیری از داوطلبان خادم یار بسیج شدند که خدمت به مردم

به ویژه محرومان صورت بگیرد. نگاه آیت الله رئیسی به مردم، نگاه تشریفاتی و رسانه ای و مناسبتی نیست.

اهتمامی که ایشان در دوران ریاست جمهوری به نهضت ملی مسکن و وام ازدواج داشتند، بر کسی پوشیده نیست. در همین سه سال دو بار دستور کتبی به بانک ها دادند که در این ابلاغ پنج دستور قاطع داده شد که بتوانند مشکل عامه مردم را حل کنند. مردم از نگاه ایشان عموم مردم بودند، نه قشر خاصی؛ همچنان که در دوران ایشان ۸ هزار کارخانه تعطیل فعال شد و خود ایشان راهبری می کرد و این از نگاه مردمی بودن ایشان نشئت می گیرد.

ویژگی سوم ایشان دشمن شناسی و استکبار ستیزی است. تردید نکنید که مردم ایران، امروز داغ دارند و این داغ به هر میزان که باشد، مردم غزه و فلسطین هم به همین میزان داغ دارند؛ مردمی که در اقصی نقاط دنیا مظلوم واقع شده اند و ایشان شجاعانه و با اعتقاد در مجامع سیاسی حضور پیدا کرد و از آن هادفاع کرد هم داغ دارند. دفاع و حمایتی که رئیسی از مردم غزه و فلسطین کرد و مواضع صریح و قاطع که علیه رژیم صهیونیستی به نمایش گذاشت، یکی از مصادیق بارز نگاه استکبار ستیزی است. آیت الله رئیسی نگاه حزبی و گروهی در رویکرد سیاسی اش نداشت. با همه طیف ها و گروه ها ارتباط داشت. ولی خط فرمزش مرزبندی با فصول انقلاب و ولایت بود. به تمام معنا پای انقلاب می ایستاد. آنجایی که رخنه و روزنه ای برای نفوذ بود، کوتاه نمی آمد و کرنش نمی کرد؛ لذا در مواضع استکبار ستیزی ایشان حتی در رقابت های انتخاباتی، از جانب برخی رقبا، مورد حمله قرار گرفت. ایشان در کارنامه خودش در مبارزه با دشمنان انقلاب، مورد حمله قرار گرفت ولی خم به ابرو نیارود و مردانه پای اعتقاداتش ایستاد.

آیت الله رئیسی به تمام معنا یک الگوی مدیریتی بود و از الان به بعد، بیشتر و وسیع تر خواهد بود.

حسین باغلی، معاون برنامه ریزی و توسعه منابع دانشگاه فردوسی مشهد

در فرصت دادن به جوانان ریسک پذیر بود

رئیس جمهور شهید کشورمان چند ویژگی جذاب داشت؛ نخست اینکه این شهید بزرگوار فردی به شدت ریسک پذیر در به کارگیری جوانان و میدان دادن به آن ها بود. ایشان همیشه در صحبت هایش به جوانان می گفت که در زمان انجام کار اگر خطایی هم انجام دادید، فکر نکنید که کار تمام شده است و شکست خورده اید، بلکه باید به تلاشتان ادامه دهید.

شهید آیت الله رئیسی انسانی اخلاق مدار بود. به یاد دارم پس از اینکه به عنوان وزیر پیشنهادهای آموزش و پرورش از سوی رئیس جمهور شهیدمان به مجلس معرفی شدم و در جلسه رأی اعتماد، رأی اعتماد نمایندگان مجلس را به دست نیاردم، ایشان با من تماس گرفت و از تلاش هایی که در طول دو هفته برای این پست انجام داده بودیم، از من تشکر کرد. همچنین از من خواست که انرژی ام را از دست ندهم و در سنگرهای دیگر برای انقلاب و کشور تلاش کنم.

شهید آیت الله رئیسی فردی معنوی بود و معنویت ایشان از جنس کار بود. ایشان علاوه بر اینکه خودش در میدان کار حضور داشت، حتی با فاصله دور نیز به افراد برای کارکردن انرژی می داد.

حجت الاسلام والمسلمین فرازی نیا، مدیر ارتباطات حوزوی و امور فرهنگی تولیت آستان قدس رضوی

مظهر سه عنوان قرآنی و دو عنوان مردمی

توفیق انس با ایشان و حضور در محضر ایشان را بنده در سال ۱۳۸۸ به دست آوردم. ایشان از بنده دعوت کردند که به منزلشان بروم و در روزهای اول ماه در روضه خانگی شان منبر بروم و روضه بخوانم. بعد از آن در زمانی که ایشان در مشهد مقدس به خدمت در آستان مقدس امام هشتم (ع) درآمد، به بنده امر کرد به مشهد بیایم و به عنوان خادم خدمت رسانی کنم. در آن سال ایشان به بنده حکم مدیریت ارتباطات حوزوی تولیت آستان قدس را امر کرد و من به مدت سه سال در خدمت ایشان بودم. من در نتیجه تعامل با آیت الله شهید ابراهیم رئیسی ایشان را مظهر سه عنوان مبارک قرآنی و دو عنوان مبارک مردمی یافتم. ایشان مصداق آیه «الذین اتوا العلم درجات (مجادله: ۱۱)» بود. مجتهدی مسلم بود که در

حوزه علمیه مشهد و تهران سال ها به تدریس اصول فقه شیعه پرداخته بود. شخصیت باتقوای ایشان نیز مصداق بارز آیه قرآنی «ان اکرمکم عند الله اتقاکم (حجرات: ۱۳)» بود و بنده از نزدیک شاهد بودم و شهادت می دهم که مجاهدی خستگی ناپذیر بود. همان طور که در آیه معروف مجاهدین نیز آمده است «فضل الله المجاهدین باموالهم و انفسهم علی القاعدین درجه و کلا وعد الله الحسنی و فضل الله المجاهدین علی القاعدین اجرا عظیما». ماسه نوع جهاد را در این آیه ملاحظه می کنیم؛ جهاد اصغر که به معنی دفاع و مقاومت در جبهه و جنگ است که ایشان سابقه خدمت در جبهه های جنگ را داشت. جهاد اکبر که مبارزه با هوای نفس است و همان طور که می دانید ایشان در خشوع و فروتنی زبانه زد بود و جهاد کبیر که ایستادگی و

مقاومت بر حفظ ارزش ها و باورهاست. این عالم مجاهد و پارسا افتخار پیدا کرد که خادم امام رضا (ع) شود و با مدیریت در آستان قدس رضوی خدمت و کرامت امام رضا (ع) را از شهر مشهد به کل کشور رساند. ایشان در سال های گذشته در دهه کرامت به عنوان خادم ملت انتخاب شد. این ویژگی ها در وجود ایشان ظرفیتی به وجود آورد که گرچه زود هنگام، اما مزد خدماتش را با نائل شدن به مقام شهادت در شب میلاد امام رئوف، حضرت رضا (ع)، دریافت کرد و به مقام والای شهادت رسید. دیدیم چگونه مردم به ویژه زائران و مجاوران حرم رضوی در فراق ایشان، سیدالشهدای خدمت به مردم، اشک ریختند و در اندوه فرورفته اند.

فاطمه رحمانی، نماینده پیشین مردم مشهد در مجلس شورای اسلامی

روحیه خدمت خالصانه، شاخصه ایشان بود

در دوره ای که به عنوان نماینده مردم مشهد در مجلس شورای اسلامی بودم، ایشان را فردی دغدغه مند شناختم؛ فردی که دغدغه مردم و خدمت به مردم را داشت و شهادتش هم در مسیر خدمت بود. همه اهتمام شهید رئیسی حل مشکلات مردم بود. به ویژه در جلسات ستاد ملی جمعیت که خدمتشان بودیم، به شکلی جدی خدمت به مردم را متذکر می شد و از اینکه قانون اجرا نشود یا ناقص اجرا شود، با وزیر برخورد می کرد. روحیه خدمتگزارانه شاخصه ایشان بود و در همین امر تلاش بسیاری کرد و همه وقتش را صرف خدمت به مردم می کرد. رحمانی با بیان اینکه ایشان وارث مشکلات بسیاری

بود، ولی اهتمام جدی برای حل مشکلات داشت، بیان کرد؛ ایشان دنبال منافع مردم بود. همه تلاشش را معطوف کرد تا ایران در دنیا به جایگاه واقعی اش که همان عزت و اقتدار است، برسد و این را از پیام های تسلیتی که از کشورهای مختلف جهان می رسد، می توان فهمید. شهید رئیسی برای خدمت به مردم شب و روز نمی شناخت. جلسه ای پیش آمد و از پایون می خواستم به مشهد بیایم. در همین حین، تیم پیشرو ایشان را در پایون دیدم. به یاد دارم هوا به شدت سرد بود، به طوری که همه پروازها لغو شده بود. تیم همراه ایشان بسیار اصرار داشت که روزی دیگر را برای حل امور جایگزین کند. اما ایشان محکم به تیم پیشرو گفت

اگر پروازها لغو شده است، زمینی با خودرو می رویم و نباید تاخیری در کار بیندازیم. می گفت من کارم را باید انجام دهم، اگر شما خسته اید، من خودم تنهامی روم. ایشان آن قدر پرتلاش بود که تیم همراه ایشان و وزرا خسته می شدند، ولی ایشان لحظه ای را برای خدمتگزارانه از دست نمی داد. اصلا اهل پیرایش و تشریفات نبود و همه همتش برای حل مشکلات مردم بود. در آخر هم اجرش را که همان شهادت بود، گرفت و طبق وعده الهی «عند ربهم یرزقون» شد. خداوند به قلب مردم شریف ایران صبر و آرامش عنایت کند.

شرح زندگی

- تولد در آذرماه سال ۱۳۳۹ شمسی در خانواده‌ای روحانی در شهر مشهد و در محله نوغان
- از دست دادن پدر در پنج سالگی
- تحصیل علوم حوزوی در مدرسه نواب و مدرسه آیت الله موسوی نژاد
- ادامه تحصیل در حوزه علمیه قم و مدرسه آیت الله بروجردی در سال ۱۳۵۴
- شرکت در دوره تربیتی مرحوم شهید بهشتی پس از انقلاب اسلامی
- اعزام به شهر مسجد سلیمان به دلیل شورش های مارکسیستی به همراه گروهی از طلاب در قالب فعالیت های فرهنگی

آغاز دوره مدیریت قضایی

- حضور در جایگاه دادیاری شهرستان کرج از سال ۱۳۵۹
- انتصاب به سمت دادستان کرج با حکم شهید قدوسی
- انتصاب به سمت دادستانی همدان با حفظ سمت دادستانی کرج در تابستان ۱۳۶۱
- انتصاب به عنوان جانشین دادستان انقلاب تهران در سال ۱۳۶۴
- مأمور رسیدگی به مشکلات اجتماعی در برخی استان ها از جمله لرستان، کرمانشاه و سمنان با حکم امام خمینی (ره) همراه با حجت الاسلام والمسلمین نیری
- انتصاب به سمت دادستان تهران با حکم رئیس قوه قضائیه وقت از سال ۱۳۶۸ تا ۱۳۷۳ به مدت پنج سال
- انتصاب به ریاست سازمان بازرسی کل کشور از سال ۱۳۷۳
- انتصاب به سمت معاون اول قوه قضائیه از سال ۱۳۸۳ تا سال ۱۳۹۳
- انتصاب به عنوان دادستان کل کشور از سال ۱۳۹۳ تا اسفند ۱۳۹۴
- انتصاب به عنوان دادستان ویژه روحانیت از سال ۱۳۹۱ تا سال ۱۴۰۰ با حکم رهبر معظم انقلاب
- انتصاب به ریاست قوه قضائیه در ۱۶ اسفند سال ۱۳۹۷ با حکم رهبر معظم انقلاب

در مجلس خبرگان رهبری

- عضویت در دوره های چهارم و پنجم مجلس خبرگان رهبری از حوزه انتخابیه خراسان جنوبی
- نایب رئیس اول مجلس خبرگان رهبری از اسفند ۱۳۹۷
- منتخب ششمین دوره مجلس خبرگان رهبری در اسفند ۱۴۰۲ برای سومین بار

سوابق مدیریتی و سیاسی

- عضویت در مجمع تشخیص مصلحت نظام به عنوان عضو حقیقی و حقوقی
- اولین دبیر ستاد احیای امر به معروف و نهی از منکر کشور
- مؤسس حوزه علمیه فاطمه الزهرا^(س) (ویژه خواهران) در تهران (کوی نصر)
- مؤسس مرکز تخصصی شیعه شناسی امام هادی^(ع) زیر نظر حوزه علمیه قم
- مأموریت قضایی امام خمینی^(ع) به حجت الاسلام والمسلمین رئیسی به همراه حجت الاسلام والمسلمین نیری برای رسیدگی به گزارش های ویژه
- عضویت در هیئت امنای ستاد اجرایی فرمان امام^(ع) به مدت ۱۰ سال از سوی رهبر معظم انقلاب
- انتصاب به عنوان تولیت آستان امامزاده صالح^(ع)
- انتصاب به عنوان تولیت آستان قدس رضوی در اسفند ۱۳۹۴ با حکم رهبر معظم انقلاب
- انتخاب به عنوان سیزدهمین رئیس جمهور اسلامی ایران در سال ۱۴۰۰

سوابق علمی

- خواندن کفایه نزد آیت الله سید علی محقق داماد، تفسیر قرآن کریم نزد آیت الله مشکینی و آیت الله خزعلی، شرح منظومه و فلسفه نزد آیت الله احمد بهشتی و دوره شناخت نزد آیت الله مطهری و نهج البلاغه نزد آیت الله نوری همدانی
- تلمذ درس خارج اصول نزد آیت الله سید محمد حسن مرعشی شوشتری و آیت الله هاشمی شاهرودی و خارج فقه نزد آیت الله آقا مجتبی تهرانی و آیت الله خامنه ای رهبر معظم انقلاب
- ورود به دوره کارشناسی ارشد رشته حقوق خصوصی، پیش پایان دوره سطح
- دفاع از پایان نامه در سال ۱۳۸۰ با قبولی در کنکور دکترای مدرسه عالی شهید مطهری در رشته فقه و حقوق خصوصی و ادامه تحصیل
- تکمیل تحقیقات در رشته فقه و حقوق و اخذ مدرک عالی ترین سطح حوزه (سطح چهارم) و در نهایت دفاع از رساله دکترای خود با عنوان «تعارض اصل و ظاهر در فقه و حقوق»
- تدریس در سطوح عالی مدارس علمیه تهران از جمله مدرسه مجد، مدرسه امیرالمؤمنین^(ع)، مدرسه امام حسین^(ع) و مدرسه مروی
- تدریس دروس تخصصی فقه قضا، فقه اقتصاد، اصول فقه و قانون مدنی در مقاطع کارشناسی ارشد و دکترای دانشگاه امام صادق^(ع) و مدرسه عالی شهید مطهری و دانشگاه آزاد اسلامی
- برگشت به مشهد مقدس و آغاز تدریس در مدرسه عالی نواب از ابتدای سال ۱۳۹۵

بخشی از کتاب های منتشر شده

- تقریرات درس قواعد فقه (در سه بخش قضایی، اقتصادی و عبادی) توسط بنیاد پژوهش های آستان قدس رضوی
- ارث بلاوارث در فقه و حقوق، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی
- تعارض اصل و ظاهر در فقه و حقوق، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی
- فقه وقف، بنیاد پژوهش های آستان قدس رضوی

حجت الاسلام والمسلمین هادی صاحبقرانی مدیرکل تبلیغات اسلامی خراسان رضوی

شخصیتی مردمی و بی تکلف

رئیس با حوصله و صبوری به آن گوش می‌کرد و بسیاری از اوقات برای اینکه موضوع به نتیجه برسد یا پیگیری شود، آن را یادداشت می‌کرد. مرحوم رئیس مردم را ولی نعمت خود می‌دانست و همه تلاشش را به کار می‌بست که از وقتش بیشترین بهره را به نفع مردم ببرد. کمتر استراحت و بیشتر فعالیت می‌کرد. حسن سلوک مرحوم رئیس با طلبه ها و مردم برای مادرش بود. زمانی که من در مشهد مسئولیت گرفتم، تقریباً هم زمان شده بود با رفتن آقای رئیس از تولیت آستان قدس رضوی، اما او در زمانی که رئیس جمهور بود، با سازمان تبلیغات اسلامی انس خوبی داشت و سعی می‌کرد درباره دغدغه هایی که در حوزه فرهنگی دارد، از ظرفیت سازمان استفاده کند یا در آن زمینه مشورت بگیرد.

مرحوم آیت الله رئیس شخصیتی مردمی و بی تکلف بود. او دل سوز مردم بود و همیشه دغدغه مردم را داشت. زمانی هم که به عنوان تولیت آستان قدس رضوی خدمت می‌کرد، درصد این بود که اگر گره یا مشکلی در کار مردم وجود دارد، رفع شود. مرحوم رئیس دوست داشت حرف مردم را بی واسطه بشنود و همین نگاه را در دوران ریاست جمهوری خود نیز ادامه داد و همین رفتارهایش برای ما الگو بود. این رفتارها در سرشت مرحوم رئیس وجود داشت. یعنی این طور نبود که بخواهد خود را به این سمت ببرد؛ واقعیتش همین بود. او خود را با همه وجود وقف مردم می‌دانست و از این رو هر توانی که داشت، پای کار آورده بود. اگر کسی انتقادی داشت، آیت الله

حجت الاسلام والمسلمین محمد احمدزاده، مدیرکل اوقاف و امور خیریه خراسان رضوی

جلوه‌ای از مدیریت اسلامی رابه تصویر کشید

او و پرهیز شدیدی از تشریفات و تملقات تبدیل به یک مکتب شد که اگر کسی بخواهد آرمان های انقلاب اسلامی و گفتمان عدالت خواهی انقلاب را محقق کند باید این مکتب را دنبال کند.

خدمات ایشان هم در دوران تولیت و هم در دوران ریاست جمهوری نشان از روحیه خستگی ناپذیری دارد که چند نمونه از آن ها را مرور می‌کنم؛ درباره چند مورد از باغ های آستان قدس رضوی نظیر باغ خاتون و باغ بیلدر بدون اینکه از وقف خارج شود، دستور دادند که در اختیار مردم قرار داده شود تا به نفع مردم باشد. همچنین بنیاد کرامت رضوی در آستان قدس رضوی اقدامی بود که به عنوان باقیات الصالحات برای ایشان باقی خواهد ماند. همچنین «خادمیاری» که زمینه خدمت را برای طیف وسیعی از اقشار مختلف کشور فراهم آورد؛ به طوری که مفهوم خدمت و خادم امام رضا (ع) را توسعه داد.

همچنین در قوه قضائیه هوشمند سازی رقم خورد و باعث شد تا یک تحول وسیع در مجموعه ایجاد شود. ایشان در اداره کشور وقتی در کسوت رئیس جمهور بودند بیش از ۵ هزار میلیارد تومان بدهی دولت را که مربوط به دوره های قبل بود پرداخت کردند و مشکل خوزستان و بخشی از استان های دیگر را که مشکل جدی آب شرب داشتند حل کردند. همچنین نفت را نمی توانستیم بفروشیم و تحریم بودیم و با اینکه دایره تحریم ها روز به روز بیشتر می شد، توانستیم فروش نفت کشور را به مرز ۲ میلیون بشکه برسانیم.

آیت الله رئیس اقتدار جمهوری اسلامی را به جایی رساند که وعده صادق اجرا شد و غرور هر ایرانی را برانگیخت. کشوری بودیم که حتی در واردات واکسن تحریم بودیم، ولی کار به جایی رسید که تولیدکننده واکسن شدیم.

گفتمان انقلاب اسلامی و ارزش هایی که برای به ثمر رسیدن آن ها ده ها هزار شهید و جانباز و ایثارگر خون داده بودند به ویژه در دوره اخیر تبدیل به آرمان های دست نیافتنی شده بودند. شهید رئیس در تمامی مسئولیت هایی که داشتند چه در آستان قدس رضوی، چه در دوران تصدی عالی ترین مقام قضایی کشور و چه در دوران ریاست جمهوری، جلوه ای از مدیریت اسلامی را به تصویر کشیدند که ثابت کرد گفتمان ارزش های انقلاب اسلامی حتی در دوران پست مدرنیته تحقق پذیر است. شهید رئیس در عرصه مدیریتی نظام اسلامی یک مکتب بود که شاخصه های این مکتب عبارت بود از توکل، توسل، ولایت مداری مخلصانه، مردم داری صادقانه، مجاهدت عالمانه، سیاست مداری متقیانه، اخلاق مداری، دین مداری، مشورت خواهی و مشورت پذیری، سعه صدر و تحمل، احترام به موافق و مخالف، ساده زیستی، نقد پذیری، طمع نداشتن به دنیاچه حلال و چه حرام، باور عمیق به حل داخلی مشکلات، ملامت پذیری در مسیر حق و حقیقت، ارزش محوری به جای رای محوری، جوان گرایی و اعتماد به جوانان و از این دست شاخصه هایی که مادر مسائل مختلف دیده ایم.

مکرر به مناسبت های مختلف خدمت ایشان رسیده بودم. ویژگی بارز ایشان این بود که اهل تکلف نبودند و از افرادی که مسئول بودند تا آن هایی که سمتی نداشتند و به عنوان مراجع بودند با روی گشاده استقبال می کردند.

شهید رئیس در مردم داری و تقوا و اینکه مبادا به صندلی ریاست وابسته شوند، زبانزد خاص و عام بودند. وقتی که سردار سلیمانی از بین مارفتند، مکتب شهید سلیمانی شکل گرفت و نمود پیدا کرد. با شهادت آیت الله رئیس، مدیریت

علیرضا تاج فیروز، مدیرکل ورزش و جوانان خراسان رضوی شهادت به پاس خدمت

میلاد هشتمین امام، حکم ریاست جمهوری را تحویل بگیرند و در شب ولادت حضرت هم حکم شهادتشان امضا شود و قطعاً لیاقت چنین خدمتی به جز شهادت نیست. برای برخی آدم ها اگر مرگی غیر از شهادت اتفاق بیفتد، باور نکردنی است. یکی از برنامه هایی که ایشان به شدت پیگیر آن بودند نشاط و شادابی مردم بود و همیشه دغدغه ورزش و ارتقای زیرساخت های آن را داشتند. در همین راستا ورزشگاه امام رضا^(ع) در زمان تولیت ایشان به بهره برداری رسید. این را بدون اغراق می گویم که شادکردن دل مردم و محرومان نیتی بود که همیشه برای رسیدن به آن تلاش می کردند و من ایمان دارم حالا هم به پاس این همه خدمت و فداکاری، شهادت نصیب و روزی شان شده است. امیدوارم با ائمه^(ع) و اولیایم نشین باشند و خدا به خانواده ایشان و ملت ایران هم صبری جزیل عنایت کند.

من سال ها معاون و بعد هم مدیر تربیت بدنی آستان قدس رضوی بودم و ارتباط کاری نزدیکی با آقای رئیسی داشتم. باید بگویم سید جزو معدود افرادی بودند که از همان زمان حضور در مجموعه مربوط به آستان قدس رضوی مخلصانه خدمت کردند و محبوب و مردمی بودند. این را بدون هیچ تعارف و اغراقی می گویم. خلوص، ساده زیستی و پشتکار و شبانه روزی کارکردن ایشان برای همه افرادی که از نزدیک سید را می شناختند، زبانزد بود. خود من بارها شاهد بودم که قبل از اذان صبح، در حرم مطهر بودند و بعد از نماز و عبادت کار را شروع می کردند و تا پایان شب مشغول بودند. بعد ها از نزدیکان و اطرافیان شان هم شنیدم که در دوران ریاست جمهوری همین طور هستند. باید بگویم از مسئولان کم نظیر بودند. قطعاً همین ویژگی ها باعث شده بود که هشتمین رئیس جمهور در شب

جعفر رئیسیان زاده، معاون خدمات اجتماعی بنیاد کرامت رضوی

کاش برایمان الگو شود

به امور خانواده زندانیان بود. چند ماهی از خدمت من گذشته بود که به تعطیلات سال نو رسیدیم. مشهد بودیم و مطلع شدم که آقای رئیسی به مشهد آمده اند و برای عرض تبریک خدمت ایشان رسیدیم. در ذهنم این بود که احتمالاً شرح وضعیت می خواهند و من می خواستم از کارشکنی هادر رسیدگی به وضعیت خانواده زندانیان گزارش بدهم. تصورم این بود که یا موضع خاصی نمی گیرند یا منوط می کنند به بررسی های آینده. آنجا وقتی در جلسه از من سؤال کرد، از همه جزئیات گفتم. آقای رئیسی به شدت برافروخته شد و از چرایی پرسید. به من گفت: «محکم پای کارت بمان. من حامی تو هستم.» بعد از جلسه هم از صندلی بلند شد و تا جلوی در آمد و عین جمله اش این بود که آقای رئیسیان زاده اگر خانواده های زندانیان دچار فساد و خطایی بشوند، به خاطر این کمبودها من و شما باید آن دنیا جواب خدا را بدهیم. اگر می شود ابلاغ کرد و دستور داد، به من بگو که اعلام کنم. خودم را خیلی مکلف نکردم که نکات را پیگیری کنم و دوباره اطلاع بدهم؛ اما حدود ۱۰ روز بعد از دفتر ایشان تماس گرفتند و پیگیر شدند که حاج آقا گفتند گزارش چه شد. خیلی برایم جالب بود که پیگیر شده بودند و در جلسه بعدی هم در شهر دیگر شنیدم که پیگیر مشکلات زندانیان شدند تا جایی که مصوب شود. نه تنها از کنارشان نگذشت، بلکه برای پیگیری کردنش خودش ادامه داد. این رفتارها برای من فراموش نشدنی بود. ای کاش برایمان الگو شود. باور جای خالی ایشان برای همه ماست. ان شاء الله خداوند ایشان را هم نشین امام رضا^(ع) کند.

خاطره اولی که از ایشان به ذهنم می رسد مربوط است به زمانی که آقای رئیسی در مسئولیت ریاست قوه قضائیه بود. یک بار خدمت ایشان رسیدیم که بینیم آیا می شود از جانب آستان قدس کمک و همکاری با قوه قضائیه داشت یا خیر. ما حدود ساعت ۶ وعده داشتیم و از مشهد با یکی از رفقا راه افتاده بودیم. ماکمی زودتر از ساعت قرار رسیدیم. روبرو رویمان افرادی نشسته بودند که مقامات کشوری ارگان های مختلف بودند و جلسه اضطراری داشتند با آقای رئیسی. همگی انتظار حضور ایشان را می کشیدیم. به ذهنم خطور کرد که اگر قرار باشد جلسه ای باشد، به طور حتم جلسه آن مسئولان به دلیل اهمیت امنیتی در اولویت برگزاری است و ما چند ساعتی منتظر خواهیم ماند. ساعت ۶ شد و ناگهان دیدیم در باز شد و آقای رئیسی بیرون آمد. کنارمان نشست و احوال پرسید گرمی کرد. گفتند من ساعت ۶ با شما قرار جلسه دارم و جلسه اضطراری اتفاق افتاده است. اگر شما راضی هستید اجازه می دهید ما جلسه را با این بزرگواران ادامه بدهیم. اما اگر ناراضی هستید، اول با شما صحبت کنم. ما از این برخورد حاج آقا متحیر شده بودیم و اصرار کردیم که مسئله مربوط به نظام است. وقتی رضایت ما را گرفتند، جلسه با آن ها برگزار شد. بعد از آن ملاقات مفصلی با ایشان داشتیم و این خاطره در ذهن ما باقی ماند که وقتی با کسی از قبل وعده دارد به حق الناس مردم اهمیت می دهد، آن هم در جایگاه رئیس یک قوه. این اقدام ایشان به عنوان یک مسئول در جای خودش بی نظیر است. خاطره دوم به زمان کار این جانب در قوه قضائیه برمی گردد. من به عنوان مدیرکل اقدامات حمایتی سازمان زندان های کشور انجام وظیفه می کردم. آنجا مسئولیت من رسیدگی

محمد رضا حیدری، رئیس سابق شورای اسلامی شهر مشهد

تعامل ارزنده با مدیریت شهری پنجم

مدیریت شهری و آستان قدس رضوی، بازگشایی خیابان آیت الله واعظ طبسی به عنوان یکی از گذرهای زیارتی مهم مشهد بود که جناب رئیسی در این مراسم سخنرانی کردند. بهره برداری از پروژه های اطراف حرم مطهر رضوی به برکت حضور ایشان بود و در بازدیدهای مشترک با شهردار وقت از وضعیت اطراف حرم مطهر رضوی، حضور فعالی داشتند و همکاری نزدیکی با مدیریت شهری داشتند تا حقوق مردم رعایت شود و پروژه های نیمه تمام به سرانجام برسد. دوره همکاری مدیریت شهری با ایشان خاطره انگیز و ماندگار بود.

در دوره ای که در شورای اسلامی شهر مشهد توفیق خدمت به همشهریان را داشتیم، ایشان در جایگاه تولیت آستان قدس رضوی چهره متفاوتی بودند. دوره پنجم شورای اسلامی شهر و شهرداران مشهد دیدگاه اصلاح طلبانه ای داشتند ولی با اینکه رویکرد سیاسی متفاوتی داشتیم، هر ماه به جلسات شورای عالی و مشورتی آستان قدس رضوی که متشکل از مقامات ارشد آستان بود، دعوت می شدیم. تعامل، ارتباطات و همکاری متقابل که با ایشان داشتیم سبب شد که اتفاقات خوبی در شهر رقم بخورد که دوره ارزشمندی به حساب می آید. در این فضای همدلانه، بسیاری از مشکلات شهری در این دوره حل و فصل شد و اولین اقدام مشترک

سید علی حسینی، شهردار منطقه ۳ مشهد و عضو شورای معتمدان طرق

مردم شهید رئیسی را فراموش نمی کنند

مسیر شهید رئیسی با اختصاص سه قطعه زمین برای ساخت مدرسه در طرق موافقت کرد که تا امروز در این زمین هادو مدرسه احداث شده است. همچنین این شهید بزرگوار با اختصاص زمینی به مساحت ۸ هزار متر برای احداث ایستگاه استقبال از زائران پیاده امام رضا^(ع) در مجاورت آرامگاه خواجه اباصلت موافقت کرد. پس از اختصاص این زمین، مادر آنجا ایستگاه استقبال از زائرانی به نام شهیدای طرق احداث کردیم. البته در همه این اقدامات مهندس سید رضا بختیاری که به عنوان دستیار ویژه تولیت آستان قدس رضوی خدمت می کرد، نقش مؤثری داشت.

هروقت من ایشان را می دیدم، به من می گفت سلام من را به اهالی طرق برسان و بگو مخلص مردم طرق هستیم. مردم طرق نیز به تولیت وقت علاقه فراوانی داشتند و همواره از من می خواستند سلامشان را به آیت الله رئیسی برسانم و اگر مطالبه ای بود، آن را با ایشان در میان بگذارم. اهالی طرق که اخلاص و توانمندی این شهید بزرگوار را دیده بودند، پس از اعلام نامزدی او در انتخابات ریاست جمهوری خیلی خرسند شدند و حمایت زیادی از ایشان کردند. بسیاری از اهالی طرق در روز انتخابات پای صندوق آمدند و به ایشان رأی دادند. پس از اعلام رأی انتخابات نیز همه خرسند در جشن پیروزی ایشان شرکت کردند. پس از اعلام سانحه برای رئیس جمهور در چهره همه مردم نگرانی موج می زد و پس از اینکه خبر شهادت اعلام شد، همه سوگوار شدند، به طوری که مراسم متعددی برای ایشان برگزار شد که در آن ها هزاران نفر برای یادبود و قدردانی از رئیس جمهور شهیدمان شرکت کردند.

پیش از اذان صبح به حرم مطهر بیاید و در قسمت بالای سر حضرت عبادت کند، موضوعی که من و تعدادی از خادمان می دانستیم و با هم برنامه ریزی کرده بودیم که چند نفر از مادر مکانی که ایشان عبادت می کنند، برای تولیت جانگه داریم و دیگران برای همراهی و صحبت با ایشان به ورودی باب الجواد^(ع) بروند. من بیشتر اوقات به باب الجواد^(ع) می رفتم و به محض ورود آیت الله رئیسی درباره موضوعاتی که داشتم، با ایشان صحبت می کردم. صحبت ما ادامه داشت تا زمانی که به محل مد نظر می رسیدیم و خادمان جای خود را به ما می دادند. البته گاهی بحث ما به ویژه اگر درباره موضوع مهمی بود، در این مکان ادامه پیدا می کرد. این شهید بزرگوار همیشه می گفت من مطالبه گران و افرادی را که جهادی فعالیت می کنند، دوست دارم. او در بحث همیشه جدی بود، اما گاهی که بالای سر حضرت بحث ما طولانی می شد، به من تذکر می داد که مراقب باشم با سخنانم مزاحم زائرانی که در اطراف ما حضور داشتند، نشوم.

بیشتر گفت و گوهای ما به نتایج خوبی برای مردم منجر می شد. برای نمونه در خلال همین گفت و گوها بود که من در قالب یک نامه پیشنهاد احداث زائر شهر را تقدیم شهید رئیسی کردم و درباره این پیشنهاد به ایشان توضیح کامل دادم. شهید رئیسی بعد از خواندن نامه و شنیدن صحبت های من، برای بازدید از زمینی که پیشنهاد داده بودم، به طرق آمد. ایشان پس از مطالعه و بررسی وضعیت این زمین با این پیشنهاد موافقت کرد و کمی بعد کلنگ افتتاح پروژه را به زمین زد. علاوه بر این در همین

اواسط بهمن ۱۳۹۳ اولین بار بود که با شهید آیت الله رئیسی ملاقات کردم. دلیل دیدار، دعوت من از معاون اول قوه قضائیه برای شرکت در جشن سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی بود. موضوع را که با ایشان در میان گذاشتم، آیت الله رئیسی با روی خوش از دعوتم استقبال کرد و گفت: شنیدم مردم طرق درهای منزلشان را در ایام شهادت امام رضا^(ع) روی زائران پیاده باز و از آن ها پذیرایی می کنند. گفتم: بله، افتخار مردم طرق میزبانی از زائران امام رضا^(ع) است و این کار به صورت گسترده و مردمی انجام می شود. آیت الله رئیسی خیلی خوش حال شد و گفت: سلام من را به مردم طرق برسانید و بگویید به آن ها علاقه مندم و حتما خواهیم آمد. ایشان به قولش عمل کرد و در مراسم ما شرکت کرد.

مادیدار دیگری نداشتیم تا اینکه در اسفند ۱۳۹۴ آیت الله رئیسی با حکم رهبر معظم انقلاب به عنوان تولیت آستان قدس رضوی منصوب شد. در حلقه نزدیکان ایشان یکی از اهالی طرق قرار گرفت و این شخص نه تنها رابطه من، بلکه رابطه طرق را با تولیت وقت آستان قدس نزدیک تر از قبل کرد. حتی وقتی از آیت الله رئیسی برای حضور در مراسم هیئت مذهبی محبان امیرالمؤمنین^(ع) طرق دعوت می کردیم، این شهید بزرگوار با وجود گرفتاری ها و مشغله فراوان شغلی، برای شرکت در مراسم به طرق می آمد. علاوه بر این، من و ایشان هر دو افتخار خادمی امام رضا^(ع) را داشتیم و همین امر باعث دیدارهای فراوان مادر حرم مطهر می شد. داستان چگونگی این ملاقات ها که خیلی اوقات به ظاهر اتفاقی بود، خالی از لطف نیست. شهید آیت الله رئیسی عادت داشت حدود دو ساعت

روایت سید خلیل منبتی از دوران معاونتش در زمان تولیت سید ابراهیم رئیسی به معنای واقعی حامی محرومان بود

خاطره‌دیدی هم‌دارم که مربوط به زمستان ۱۳۹۵ است که برف و سیلاب در جاده تایباد و خواف، شماری از هم وطنانمان را گرفتار کرده بود. ایشان دستور داد پنج شش هزار پرس غذای گرم برای آسیب دیدگان ارسال شود. صحن غدیر را آماده فرود بالگرد هلال احمر کردیم تا غذاها از مهمان سرای حضرت بازرگاری شود. در مسیر، موتور بالگرد خراب و خلبان ناگزیر به فرود شد. با ایشان تماس گرفتیم و ماجرا را اطلاع رسانی کردیم. بلافاصله کامیونتی را هماهنگ و به مسیر اعزام کرد تا بار غذاها به موقع به نقاط حادثه دیده برسد. در همه حوادث، ایشان پیگیر این بود که اقلام مورد نیاز برای آسیب دیدگان ارسال شود. ایشان از زمانی که به عنوان تولیت آستان قدس منصوب شد، درصد انجام کارهای زیربنایی بود. یکی از زیرساخت‌هایی که در زمان محدود مسئولیتش اجرا کرد، ساخت زائرسراهای امام رضا^(ع) بود و از همان ابتدا هم با هماهنگی‌هایی که با کمیته امداد انجام داد، امکان زیارت، پذیرایی و اسکان زیارت اولی‌ها را فراهم کرد. همه این‌ها باز هم به نوع نگاهش برای کمک به محرومان برمی‌گشت و البته در نهایت اجرش را هم گرفت. ایشان حرف‌های ناروای زیادی شنید که دست کم در آستان قدس از نزدیک شاهد بودیم که پایه و اساس ندارد. اما هر بار سکوت کرد و معتقد بود اگر به واسطه این حرف‌ها ممکن است کار مردم راه بیفتد، بگذارید بزنند!

او را به محلی که زیر نظر سازمان پایانه‌ها در انتهای خیابان امام رضا^(ع) اداره می‌شد، انتقال می‌دادند. یک شب را رایگان آنجا سپری می‌کردند و بعد از صرف صبحانه‌ای که به آن‌ها داده می‌شد، مرخص می‌شدند. این هماهنگی در پی همان احساس نگرانی تولیت وقت آستان قدس با سازمان پایانه‌ها انجام شد و بر اساس قرارداد ای که منعقد شد، هر شب خانواده‌هایی که برای زیارت راهی مشهد شده بودند و به اسکان نیاز داشتند، به این مکان معرفی می‌شدند و پذیرایی لازم از آن‌ها صورت می‌گرفت. حتی به خانواده‌هایی که نزدیک حرم، سفره‌صبحانه یا ناهارشان را پهن می‌کردند، فیش صبحانه و ناهار اهدا می‌شد تا در نهایت تکمیل زیارت کنند و با احساس خوب از مشهد به شهرهایشان بازگردند. این پذیرایی به ویژه در اعیاد و جشن‌ها رنگ و بوی بیشتری به خودش می‌گرفت. خیلی خیلی زیاد نگران محرومان بود و به این قشر حساسیت زیادی داشت. نکته مهم در این باره این بود که ایشان کار و امور مربوط را پیگیری می‌کرد. گاهی به دستور ایشان اوراق عمومی به خیریه‌ها و مراکزی که از افرادی سرپرست نگهداری می‌کردند، می‌فرستادیم. مرتب و در همه ساعات شبانه روز پاسخگوی نگرانی‌ها و پیگیری‌های ایشان بودم. حتی مواقعی که در مجلس خبرگان جلسه داشت، تماس می‌گرفت و پیگیری می‌کرد.

هر بار به ایشان می‌گفتم شما مقرب هستید، برایمان دعا می‌کنید که ان شاء الله به اجابت برسد، می‌گفت دعا می‌کنم هرگاه وقت مرگتان فرارسید، ان شاء الله شهید شوید. این دعا در حق ما هنوز به اجابت نرسیده است، اما خودش بالاخره در راه خدمت به مردم به این افتخار نائل شد. سالیان سال با آیت الله رئیسی کار کردم و یکی از بهترین دوران کاری‌ام، خدمت در معاونت اماکن متبرکه و امور زائران آستان قدس در زمان تولیت ایشان بود. آنچه به وضوح در شخصیت ایشان قابل درک بود، این بود که برای خدمت کردن آرام و قرار نداشت. کار کردن با ایشان شبانه روز نمی‌شناخت؛ انگار با خستگی بیگانه بود. احترام زیادی برای مردم به ویژه محرومان قائل بود. رفتارش با پرسنل رده بالا و پایین دست یکسان و بسیار وزین بود و همه را تکمیل می‌کرد. این از ویژگی‌های مهم شخصیتی ایشان بود. برایش مهم بود که هرکس برای زیارت به مشهد الرضا^(ع) مشرف می‌شود، راضی بیاید و راضی برگردد. یاد می‌آید یک بار ساعت حدود ۲ با امداد با من تماس گرفت و بیان کرد که گشتی در اطراف حرم مطهر زده و متوجه شده است برخی زائران به دلیل اینکه جا و مکان برای اسکان ندارند، در خودروها خوابیده‌اند! از آن شب، ترتیبی داده شد و عوامل مادر تادور حرم رضوی گشت زنی می‌کردند و اگر با موردی روبه‌رو می‌شدند، که به هر دلیلی امکان اسکان پیدا نکرده بود،

حسین کمیلی، فعال فرهنگی و اجتماعی مخالف کارهای نمایشی بود

و این سرمایه فرهنگی زمینه‌ساز صدور پیدا کند، زیرا غنای این سرمایه معنوی به حدی بود که مثلاً گاهی پیش می‌آمد برخی دستگاه‌ها با وجود بودجه‌های کلان و مثلاً بیش از صد نمایندگی فعال در کشورهای جهان باز هم این نیاز را احساس می‌کردند که ما کناره‌شان باشیم. حاج آقا همیشه به این مصادیق استناد می‌کردند و می‌گفتند در این شرایط، چرا باید به کار نمایشی بسنده در حالی که می‌توان کار مفید، واقعی و مؤثر انجام داد. البته این را هم بگویم که از نظر روحی و فردی، شخصیتی بسیار صمیمی، مهربان، گرم و خوش برخورد داشت و همیشه استقبال می‌کرد که در جمع مردم حضور پیدا کند. گاهی خود ماتعجب می‌کردیم چطور توان دارد با وجود فشار کارها باز هم به میان مردم برود آن هم در شرایطی که عمدتاً با مطالبه، دغدغه و حتی گلایه و انتقاد مردم روبه‌رو می‌شد و هیچ موقعیتی نبود که ایشان بین مردم برود و سیل نامه‌های مردمی به سمتش سرازیر نشود. به همه این‌ها هم جدا جدا رسیدگی می‌کرد و فهرستی از این نامه‌ها برای خود داشت که فرجام هر کدام را یکی یکی از مرجع هر کدام پیگیری می‌کرد. به نظر من، خداوند به مزد همین اخلاص حاج آقا این درجه را به ایشان اعطا کرد.

بازترین تصویری که از شهید رئیسی در ذهن دارم، ذیل اخلاص فوق‌العاده او تعریف می‌شود و اینکه هیچ وقت به دنبال کار نمایشی نبود، بلکه تلاش داشت کاری کند که اثر واقعی و سود ملموس برای مردم داشته باشد. به یاد دارم یک بار در یک جلسه، زمانی که قرار شد گزارش‌های حوزه بین الملل را ارائه بدهیم، شروع کردیم به بیان سرفصل اقدامات و کارهایی که انجام شده بود اما جنس کارها طوری بود که باز خورد رسانه‌ای آن بیشتر بود. در همین حین، به یک باره حاج آقا به من گفتند از این کارها نگویند، بگویند چه کار کردید که به درد مردم خورده باشد. در یک جمله بخواهم این را بگویم، این طور باید توصیف کنم که شهید رئیسی به دنبال خوشایند مردم نبود. دنبال رضایت مردم بود، یعنی اینکه کاری کند که نفع آن به مردم برسد. نه فقط بنده بلکه همه کسانی که شخصیت حاج آقا را شناخته بودند، تصدیق می‌کنند که هیچ وقت توجهی نداشت چه کاری شاخص تر است و اسم و رسم بزرگ تری برای خودش ایجاد می‌کند. در زمانی که مسئولیت تولیت آستان قدس را بر عهده داشتند، همیشه به ماتذکر می‌دادند که مانعی خواهیم جای دولت یا یک نهاد مسئول در حوزه بین الملل را بگیریم و بدون هماهنگی آن‌ها، کار متفاوتی انجام بدهیم بلکه قرار است کاری کنیم معرفت علی بن موسی الرضا^(ع) جهانی شود

سید حمید خداداد حسینی، از نزدیکان آیت الله رئیسی

پاداش خلوص و تواضع

معارف اهل بیت (ع) را به مردم یاد بدهم. دوسه ماه بعد حکم تولیت آستان قدس ایشان آمده بود که به حرم رفتم. وقت نماز رسیدم. به خودم گفتم بروم مسجد گوهرشاد نماز بخوانم. رفتم دیدم در محراب نشسته اند و منتظرند نماز به امامت ایشان برپا شود. نماز که تمام شد آقای رئیسی بالای منبر رفتند و چند آیه قرآن را برای مردم تفسیر کردند. وقتی ایشان بالای منبر شروع به صحبت کردند یاد حرفی که دوسه ماه پیش گفته بودند افتادم. به خودم گفتم چقدر زیبا خدا همه چیز را کنار هم می چیند. آقای رئیسی نیتش پاک و خالص بود. برای همین خداداد بهترین نقطه و بهترین مسجد به ایشان همان چیزی را اهدا کرد که می خواست. یعنی ایشان هم به آرزوی رسیدن رسیده بود و هم به مقام و مرتبه رسیده بود. خدا چنین عظمتی برای پسرعموی ما کنار گذاشته بود. آقای رئیسی متواضعانه چیزی از خدا خواست و به بهترین شکل هم به آرزوی رسیدن رسید. آن روز این موضوع به فکر رسید که هر قدر برای خدا تواضع کنی همان قدر خدا رفعت می دهد.

برای نماز بیدار می شدند. یاد می آید نماز شبشان ترک شده باشد. پسرعموی شهید ما آدمی منزوی نبود. اتفاقاً خیلی هم اجتماعی بود. همین روحیه تعامل با اقشار مختلف را که شما در این سال ها دیدید از همان نوجوانی داشت. یعنی از همان سال ها اهل معنویت، اخلاق مدار و اجتماعی بود. ایشان در محضر پدرمان تربیت شدند و ارتباطات اجتماعی پدر ما در روحیه ایشان تأثیر زیادی داشت. در همه این روزها چه وقتی خبر سقوط را شنیدیم و چه وقتی فهمیدیم به شهادت رسیده اند و چه حالا که در حرم مطهر رضوی آرام گرفته اند، خاطره ای در ذهنم می چرخد. یک روز دونفری قدم زنان به طرف حرم می رفتیم. آن موقع هنوز تولیت آستانه به ایشان داده نشده بود. در بین راه به من گفتند: اگر از قوه قضائیه بیایم بیرون، می روم در یک مسجد دورافتاده امام جماعت می شوم و احکام و معارف دین را به مردم آموزش می دهم. می خواهم همان جایگاه طلبگی را حفظ کنم. چیز دیگری هم نمی خواهم. مردم به مفسر و امام جماعت هم نیاز دارند. دلم می خواهد

محبوبه فرامرزی | ما با آقای رئیسی به نوعی برادر حساب می شویم. ایشان در پنج سالگی پدرشان را از دست داده بودند. وقتی سیزده ساله بودند برای تحصیل به منزل مادر قم آمدند. پدر ما آیت الله سید ناصر خداداد حسینی که عموی ایشان باشد کفالتشان را به عهده گرفت. من آن موقع کودکی دوساله بودم. آقای رئیسی تا درسشان تمام بشود در منزل ما بودند. برای همین به خوبی ایشان را می شناختم و از ویژگی های اخلاقی شان با جزئیات خبر دارم. پدرم با امام خمینی (ره) و خیلی از آیات عظام حشر و نشر داشتند. ایشان باعث شدند آقای رئیسی با هسته اصلی انقلاب آشنا شوند. انقلابیون بنام به منزل مارت آمد داشتند. به همین دلیل سید ابراهیم با جریان انقلاب به صورت عمیق مانوس شدند. همه بچگی من کنار ایشان گذشت. آقای رئیسی خیلی با محبت و مهربان بودند. من هم در همان سن و سال خیلی با ایشان انس گرفته بودم. بچه بودم. اما به خوبی در خاطر دارم که ایشان در همان نوجوانی خیلی زیاد قرآن تلاوت می کردند و نیمه شب

محسن اسلام زاده، مستند ساز

همگی کم آوردیم، به جز رئیس جمهور

برای استراحت پیدا نکرده بودیم. بنا بود ساعت ۴ صبح فردای آن روز هم راهی فرودگاه شویم و به سریلانکا برویم. برای همین وقتی حوالی ساعت ۲۲:۳۰ با خبر شدیم که آقای رئیسی با درخواست انجام گفت و گو با یک شبکه تلویزیونی پاکستانی موافقت کرده است. صدای همه مان درآمد. دیگر نایی برای ادامه کار نداشتیم. اما ایشان محکم پای برنامه ها بودند و باید این یکی هم انجام می شد. به یاد دارم وقتی به سریلانکا سفر کردیم، در میانه گفت و گو های دیپلماتیک، موقع اذان آقای رئیسی گفت که نماز را با مسلمانان اینجا که جمعیتی در اقلیت هستند، بخوانیم. ریئزینی آقای رئیسی برایم جالب بود. به یکی از مساجد «کلمبو» در پایتخت سریلانکا رفتیم. شادی را در مردمی که با فرزندان نشان به این مسجد آمده بودند، به وضوح می شد دید. صحبت های ایشان با مسلمانان، حول محور وحدت بود. دیدار که به پایان رسید، بارانی که شروع به باریدن کرد، برای مردم نشانه خوب و مبارکی بود. در لحظات آخر، شور و حرارت مردم با دست تکان دادن ها و لیخند های شوقشان برای آقای رئیسی و پاسخ متقابل و پرمحبت رئیس جمهور به آن ها را یک بار دیگر و پررنگ تر از قبل دیدم. می دانم که این دیدار و صحبت هایی که رد و بدل شد تا سالها بعد در ذهن اهالی و بچه هایشان می ماند. صحنه هایی که از همراهی چند روزه با رئیس جمهور دیدم، از خاطر من هم پاک نخواهد شد. جالب است که پس از شهادت حاج آقا رئیسی قبل از همه کشورها، حتی قبل از خودمان، پاکستان اعلام عزای عمومی کرد و همه خیابان های کلمبوه تصویر شهید رئیسی مزین شد.

برای مستند سازی در چند سفر داخلی و خارجی همراه شهید رئیسی بودم. آخرین سفرمان به همین ماه پیش برمی گردد. وقتی عازم پاکستان و سپس سریلانکا شدیم و برنامه سه روز سفر کاری ایشان را از نزدیک دیدم، از این همه پرکاری و سخت کوشی تعجب کردم. در این سه روز علاوه بر حضور در شهرهای بزرگ پاکستان مثل لاهور و کراچی، سفر به پایتخت و یک شهر جنوبی سریلانکا هم در برنامه ها دیده شده بود. نمی دانید برنامه های ملاقات و دیدارها چقدر چفت و چفت و پشت سر هم ردیف شده بود! در آن دوروزی که پاکستان بودیم، مسئولان زیادی از جمله نماینده های پارلمان، احزاب، نخبگان و تحلیلگران پاکستانی، علمای دینی، فعالان اقتصادی و... برای دیدار با رئیس جمهور ما به معنی واقعی صفت بسته بودند. این ها سوای اشتیاق مردم برای دیدن آقای رئیسی بود. به این دلیل که امکان تجمع بزرگ مردم می فراهم نشده بود، مردم مسیر تردد رئیس جمهور را شناسایی کرده و ساعت ها کنار خیابان ایستاده بودند تا ما از آنجا عبور کنیم و با دست تکان دادن، محبتشان را ابراز کنند. این ابراز محبت در لاهور و کراچی بیشتر به چشم آمد. تصاویر ایشان و پرچم ایران در خیابان ها نصب شده بود. در نگاه آن ها رئیس جمهور کشورمان یک قهرمان بود. چرا که ایران در عملیات وعده صادق پاسخی کوپنده به رژیم صهیونیستی داده بود. برنامه ها آن قدر فشرده بود که دیگر همه ما کم آورده بودیم. اما ایشان همچنان پرانرژی ادامه می داد. روز پایانی حضورمان در پاکستان، خیلی خسته کننده و نفس گیر بود. از طلوع آفتاب بیدار شده بودیم و کوچک ترین فرصتی

حجت الاسلام و المسلمین سید مهدی خداداد حسینی، از نزدیکان آیت الله رئیسی رشته‌ای برگردنم افکنده دوست

محبوبه فرامرزی! ما با آقای رئیسی سر یک سفره بزرگ شدیم. من همیشه به ایشان به چشم برادر بزرگ ترم نگاه می‌کردم.

یک روز در مجلس عروسی یکی از اقوام، همه دور هم جمع بودیم. پدرم هم در قید حیات بودند و در جمع ما حضور داشتند. دقیق یادم نیست چه سالی بود، اما به نظرم دهه ۸۰ بود. پسر عمو کنار دستم نشسته بودند. فکر می‌کنم آن موقع معاون اول قوه قضائیه بودند. پسر برادرم می‌خواست از جمع ما عکس بگیرد. بلندگفت اجازه می‌دهید؟ من هم گفتم ایشان از مقامات بلند پایه هستند، نباید خیلی نزدیکشان شد. با عکس گرفتن برای مقامات در دست درست نکنید. عکس گرفتن با این افراد به این راحتی نیست. آقای رئیسی نگاهی به من انداخت، خندید و دستش را گذاشت روی زانویم. خودش را به من نزدیک کرد و ژست صمیمانه‌ای گرفت. به من که خنده‌ام گرفته بود، گفت: من به شما می‌گویم چه کسی مقام عالیه است! در همان وضعیت گفت: حالا عکس بگیر.

در واقع جایگاه، هیچ وقت رویشان تأثیری نداشت. این موضوع را بارها در رفتار آقای رئیسی دیدم. در زندگی سیاسی، ایشان را با همین خصوصیت می‌شد شناخت. هیچ وقت برای پذیرش جایگاهی که به ایشان داده می‌شد دل نمی‌کردند یا مصالحشان را در نظر نمی‌گرفتند.

شاید خیلی‌ها در اطاعت از رهبری ادعاهایی داشته باشند. در گفتار همه مقامات ادعای کنند مطیع رهبری هستند، اما این را که چه کسی راست می‌گوید و چه کسی فقط ادعای کند در عمل می‌شود دید. پسر عمو در عمل طوری رفتار کردند که همه می‌دانستند چقدر مطیع و دل سپرده رهبری هستند.

همین تغییر پست‌ها این خصوصیت را نشان داد. ویژگی‌ای که امام صادق (ع) در مورد

سلمان فارسی ذکر کرده بودند ترجیح علاقه حضرت علی (ع) به علاقه خودش بود. آقای رئیسی هم این خصوصیت را داشتند. یعنی علایق رهبری بر علایق خودشان همیشه مقدم بود. این موضوع کار راحتی نیست. ایشان در تمامی مراحل کاری سعی می‌کردند انتخاب نکنند بلکه انتخاب شوند. هیچ وقت نظرشان را در مورد پستی که پیشنهاد می‌شد اعلام نمی‌کردند. نمی‌گفتند اینجا نمی‌روم، آنجا نمی‌روم. گاهی که با هم حرف می‌زدیم می‌گفتند در مورد پستی که به من پیشنهاد می‌شود نظر نمی‌دهم. هر چه رهبری تشخیص بدهند حجت شرعی است. حالا که فکر می‌کنم چقدر در زمینه سیاسی کار سختی است. کم نبودند آدم‌هایی که روی مصلحت رهبری مصلحت دیگری تشخیص دادند. انتخاب کردند ولی انتخابشان موافق نظر رهبری نبود، اما آقای رئیسی مطیع محض بود. ایشان نمود این بیت شعر بودند: رشته‌ای برگردنم افکنده دوست/ می‌کشد هر جا که خاطر خواه اوست.

این به نظرم بی‌انتخابی نیست. آقای رئیسی انتخاب کردند که در مقابل رهبری انتخاب نکنند. از این نظر می‌گویم کار راحتی نیست که آدم‌هایی مثل ما بالاخره یک جایی کم می‌آورند. بالاخره یک جا خودمان و مصلحتمان را مد نظر قرار می‌دهیم. بالاخره خسته می‌شویم و وامی‌دهیم. به نظرم خصوصیت منحصر به فرد ایشان در زمینه سیاسی همین بود. در همه پست‌هایی که به ایشان از طرف رهبری سپرده می‌شد چه تولیت، چه قوه قضائیه و ریاست جمهوری چه اول انقلاب و چه بعد آن فقط و فقط نظر رهبری را مد نظر قرار می‌دادند. می‌گفتند هر چه رهبری صلاح بدانند و تمام این مرحله به نظرم خیلی بالاتر از اطاعت است. مدتی در استان

قدس در محضر ایشان کار می‌کردم. انصافاً خودم این طور نبودم. ایشان در جلسات مختلف همیشه نظرشان نظر رهبری بود. نتیجه این فکر و رفتار هم چیزی جز شهادت نمی‌توانست باشد.

برای این حجم از دلدادگی به رهبری، باید خیلی ویژگی‌ها داشت. باید اهل تقوا و نماز شب بود. باید اهل حلال خوری بود و خیلی ویژگی‌های دیگری که در پسر عموی ما یافت می‌شد. ایشان شهید زندگی کردند و زندگی‌شان هم به شهادت ختم شد.

ایشان برای ریاست، پست ریاست جمهوری را نپذیرفتند، بلکه رفتند کار کنند. سفرهای استانی مداوم رئیس‌جمهور در این سه سال همین را نشان می‌داد که ایشان آدم پشت میز نشستن نبودند. به همین دلیل می‌گویم نرفت ریاست کند.

با محرومان هم سفره می‌شدند و با محرومان زندگی می‌کردند. این ویژگی را در استان قدس که بودند خیلی دیدم. در دوره‌ای که همکار آقای رئیسی در استان قدس بودم همیشه تأکید داشتند سرمایه اجتماعی از سرمایه اقتصادی به مراتب بالاتر است. همیشه می‌گفتند اگر جایی بنا به انتخاب بین این دو سرمایه بودید اجتماعی‌اش را انتخاب کنید. همیشه می‌گفتند وقتی برای مردم خالصانه کار کنی خدا برکتش را می‌دهد. خدا همه چیز را بر اساس برکت اداره می‌کند. آقای رئیسی خودش را تطهیر کرد. برای همین شهادت نصیبش شد. امیدوارم بتوانیم مسیر ولایت‌مداری ایشان را ادامه بدهیم. همین معیارهایی را که در مورد آقای رئیسی گفتم، برای انتخاب رئیس‌جمهور بعدی قائل شویم. ایشان سرپای رهبری بود. امیدوارم رئیس‌جمهور بعدی هم همین ویژگی را داشته باشد.

بخشی از پیام‌های تسلیت چهره‌های سیاسی و مذهبی جهان

سلمان بن عبد العزیز، پادشاه عربستان و محمد بن سلمان، ولیعهد عربستان در بیانیه‌ای درگذشت «سید ابراهیم رئیسی» رئیس‌جمهور و «حسین امیرعبداللهیان» و سایر همراهانشان را تسلیت گفتند.

آیت‌الله سیستانی، مرجع عالی قدر شیعیان در نجف، در پیامی نوشت: با نهایت تأسف خبر وفات سید ابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهور ایران و همراهانش را دریافت کردیم. این ضایعه دردناک را به ملت و دولت ایران به ویژه خانواده جان باختگان تسلیت می‌گوییم و برای آن‌ها آرزوی صبر و شکیبایی دارم.

حمد بن عیسی، پادشاه بحرین، با ارسال پیامی برای رهبر معظم انقلاب شهادت سید ابراهیم رئیسی و حسین امیرعبداللهیان رئیس‌جمهور و وزیر خارجه را به آیت‌الله خامنه‌ای تسلیت گفت و هم دردی عمیق خود را با ایشان اعلام کرد. پادشاه بحرین همچنین گفت: از خداوند متعال می‌خواهیم که آن‌ها را در غفران و رحمت خود قرار دهد و به خانواده و عزیزانشان صبر عنایت فرماید.

نوری المالکی در پیامی نوشت: شهادت آیت‌الله سید ابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهور ایران، حسین امیرعبداللهیان، وزیر امور خارجه و همراهانشان در سانحه هوایی را تسلیت می‌گوییم.

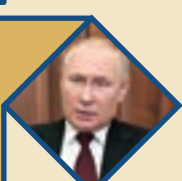
سلطان هیثم بن طارق، پادشاه عمان، در پیامی به رهبر معظم انقلاب شهادت سید ابراهیم رئیسی و همراهان وی را تسلیت گفت و برای شهد آرزوی مغفرت و برای خانواده‌های آن‌ها آرزوی صبر و شکیبایی کرد. وی همچنین گفت: از خداوند متعال می‌خواهیم که رهبر ایران و ملت دوست ایران را از هر بدی دور بدارد.

اسپن بارت‌ایده، وزیر خارجه نروژ در پیامی نوشت: از شنیدن خبر درگذشت ابراهیم رئیسی رئیس‌جمهور و حسین امیرعبداللهیان وزیر امور خارجه شوکه شدم. به خانواده‌های همه جان باختگان حادثه سقوط بالگرد تسلیت می‌گوییم.

ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه، درگذشت رئیس‌جمهور ایران را «تراژدی بزرگی» برای ملت ایران دانست و با تسلیت شهادت هم‌تای ایرانی خود در سانحه سقوط بالگرد، به اهمیت نقش او در توسعه روابط دو جانبه تهران-مسکو اشاره کرد. پوتین گفت: رئیسی شخصاً کمک‌های باارزشی به توسعه روابط همسایگی خوب میان روسیه و ایران کرد. رئیس‌جمهور ایران سیاست مدار برجسته‌ای بود که جان خود را وقف خدمت به کشورش کرد.

فرح دخل‌الله، سخنگوی ائتلاف نظامی غربی ناتو، در شبکه اجتماعی ایکس نوشت: درگذشت رئیس‌جمهور رئیسی، وزیر خارجه امیرعبداللهیان و سایر جان باختگان در حادثه سقوط بالگرد را به ملت ایران تسلیت می‌گوییم.

شی جین‌پینگ، رئیس‌جمهور چین، شهادت رئیس‌جمهور و وزیر خارجه جمهوری اسلامی ایران در سانحه هوایی را از سوی دولت و ملت چین به «محمد مخبر»، سرپرست قوه مجریه تسلیت گفت. در پیام شی به مخبر آمده است: از شنیدن خبر درگذشت جناب آقای سید ابراهیم رئیسی در سانحه بالگرد شوکه شده‌ام. این جانب به نمایندگی از دولت و ملت چین، ضمن تسلیت عمیق به شما، مراتب هم‌دردی خالصانه خود را به شما، خانواده آقای رئیسی و دولت مردم ایران ابراز می‌نمایم. پس از انتصاب به عنوان رئیس‌جمهور ایران، جناب آقای رئیسی برای تضمین امنیت و ثبات ایران و پیشبرد توسعه و رونق کشور نقش مهمی ایفا کرد و همچنین به تلاش‌های مثبت جهت تحکیم و تقویت مشارکت راهبردی جامع چین و ایران پرداخت. درگذشت ایشان یک فقدان بزرگ برای مردم ایران است و مردم چین نیز یک دوست خوب را از دست دادند و من بسیار غمگین شدم. دولت و مردم چین دوستی دیرینه چین و ایران را بسیار گرامی می‌دارند. باور دارم با تلاش مشترک فی‌مابین مشارکت راهبردی جامع چین و ایران به طور مداوم تحکیم و توسعه پیدا می‌کند.

وزارت امور خارجه فرانسه با انتشار بیانیه‌ای ضمن ابراز هم‌دردی با خانواده‌های شهدای سقوط بالگرد اعلام کرد: درگذشت ابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهور، حسین امیرعبداللهیان وزیر امور خارجه و همراهان آن‌ها را به جمهوری اسلامی ایران تسلیت می‌گوییم.

ایگناسیو کاسیس، وزیر امور خارجه سوئیس، در پیامی در صفحه شخصی خود در شبکه اجتماعی ایکس نوشت: در پی سانحه بالگردی که جان رئیس‌جمهور رئیسی و هم‌تایم وزیر امور خارجه امیرعبداللهیان و هیئت همراه آن‌ها را گرفت، به خانواده قربانیان و شهروندان ایرانی متأثر از آن تسلیت می‌گوییم.

عبدالمجید تبون، رئیس‌جمهور الجزایر، در پیامی به محمد مخبر، سرپرست ریاست جمهوری نوشت: جناب معاون اول رئیس‌جمهور، ما از همان اول به همراه شما با نگرانی لحظات دشواری را که ملت برادر ایران تجربه کرد دنبال کردیم. خداوند متعال مقدر کرد که خبر فاجعه بار فوت برادر عزیز ابراهیم رئیسی را با حسرت و درد عمیق و هم‌دردی صادقانه و برادرانه با رهبری سیاسی، دولت و ملت ایران دریافت کنیم. در این شرایط سخت که ملت الجزایر با برادران خود در ایران هم‌درد است، من به شخصه برادر و شریکی را از دست دادم که برادری و همکاری در حمایت از مسائل عادلانه امت اسلامی و دفاع از آن داشتیم.

فومیو کیشیدا، نخست‌وزیر ژاپن، گفت: از درگذشت ناگهانی عالی‌جناب آیت‌الله سید ابراهیم رئیسی عمیقاً اندوهگین شده‌ام. کیشیدا با اشاره به گفت‌وگوهای خود با رئیس‌جمهور شهید ایران بر اساس سوابق دوستی و روابط دیرینه ژاپن، گفت که از سوی دولت و ملت ژاپن، عمیقاً، به دولت و ملت ایران و خانواده‌های داغ‌دیده تسلیت می‌گوید.

وزارت امور خارجه مالزی با انتشار پیامی درگذشت رئیس‌جمهور و وزیر امور خارجه ایران را عمیقاً به دولت و ملت ایران تسلیت گفت و با ملت ایران ابراز هم‌دردی کرد.

رافائل گروسی، مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، در پیامی نوشت: درگذشت آندوه‌بار رئیس‌جمهور ابراهیم رئیسی و وزیر امور خارجه حسین امیرعبداللهیان و دیگر اعضای هیئت همراه آن‌ها را تسلیت می‌گوییم. در این برهه دشوار، با خانواده و ملت ایران هم‌دردی می‌کنیم و به یادشان هستیم.

ویکتور اوربان، وزیر امور خارجه لهستان، گفت: ما بلیم عمیق‌ترین تسلیت خود را درباره سانحه آندوه‌باری که جان رئیس‌جمهور ابراهیم رئیسی و وزیر امور خارجه حسین امیرعبداللهیان را گرفت، ابرازکنیم. به یاد ملت ایران و دعاگوی آن‌ها هستیم.

جنبش جهاد اسلامی فلسطین در بیانیه‌ای ضمن تسلیت شهادت رئیس‌جمهور، وزیر خارجه و هیئت همراه در سانحه سقوط بالگرد، اعلام کرد: شهادت سید ابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهور ایران و حسین امیرعبداللهیان، وزیر خارجه خسارت بزرگی برای ملت فلسطین در این شرایط دشوار است.

وزارت امور خارجه کره جنوبی در بیانیه‌ای اعلام کرد: دولت جمهوری کره عمیق‌ترین تسلیت و هم‌دردی خود را به خانواده‌های داغ‌دار مردم ایران درباره درگذشت رئیس‌جمهور رئیسی و همراهان او در یک سانحه سقوط بالگرد در ۱۹ مه ابراز می‌کند. دولت کره، خالصانه آرزوی کند که ملت ایران بتوانند در کنار هم سوگ از دست دادن رئیس‌جمهور در یک سانحه را از سر بگذرانند.

احمد ابوالغیط، دبیرکل اتحادیه عرب، در پیامی شهادت سید ابراهیم رئیسی و حسین امیرعبداللهیان، وزیر امور خارجه کشورمان و همراهانشان در سانحه سقوط بالگرد را تسلیت گفت.

بخشی از پیام‌های تسلیت چهره‌های سیاسی و مذهبی جهان

امامعلی رحمان، رئیس‌جمهور تاجیکستان، در پیامی شهادت رئیس‌جمهور ایران را به رهبر معظم انقلاب و ملت ایران تسلیت گفت و بر اهمیت نقش رئیس‌جمهور شهید ایران در مناسبات دو جانبه، منطقه‌ای و بین‌المللی اشاره کرد.

قاسم جومارت توکایف، رئیس‌جمهور قزاقستان، نیز این ضایعه را تسلیت گفت و افزود: رئیس‌جمهور ایران در راه خدمت به منافع ایران و ارتقای رفاه مردمش و حفظ ثبات منطقه تلاش‌های زیادی کرد.

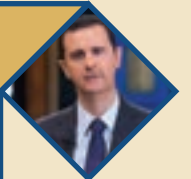
رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه، ضمن تسلیت شهادت ابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهور و همراهان ایشان با بیان اینکه ترکیه در این برهه سخت در کنار ایران ایستاده است، گفت: من به عنوان یک همکار که شخصا شاهد تلاش‌های ایشان برای صلح مردم ایران و منطقه مادر دوران قدرت بودم، از آقای رئیسی با احترام و تشکر یاد می‌کنم.

عبدالله دوم، پادشاه اردن، در پیام تسلیت خود به مناسبت شهادت رئیس‌جمهور اسلامی ایران و همراهان وی در سانحه هوایی در شبکه ایکس ضمن تسلیت به برادران در جمهوری اسلامی ایران، رهبر معظم انقلاب، دولت و ملت ایران تأکید کرد: ما در این شرایط سخت با برادرانمان در ایران اعلام هم‌بستگی می‌کنیم.

بشار اسد، رئیس‌جمهور سوریه، در واکنش به شهادت «سید ابراهیم رئیسی» رئیس‌جمهور و «حسین امیرعبداللهیان» وزیر امور خارجه ایران در سانحه سقوط بالگرد حامل آن‌ها این ضایعه را به رهبر معظم انقلاب اسلامی تسلیت گفت. دولت سوریه نیز در راستای هم‌بستگی همراهی و همدلی با ملت و دولت ایران به مدت سه روز عزای عمومی اعلام کرد.

حسن شیخ محمد، رئیس‌جمهور سومالی، نیز در پیامی گفت: دولت سومالی هم‌دردی و تسلیت عمیق خود را به دولت و ملت جمهوری اسلامی ایران در پی درگذشت اندوه‌بار رئیس‌جمهور ابراهیم رئیسی و وزیر امور خارجه حسین امیرعبداللهیان و دیگر مقامات رسمی همراه آن‌ها را در سانحه سقوط بالگرد حامل آن‌ها ابراز می‌دارد.

سرتا تاویسین، نخست‌وزیر تایلند، گفت: با تأسف و تأثر زیادی از درگذشت اندوه‌بار عالی‌جناب دکتر ابراهیم رئیسی رئیس‌جمهور اسلامی ایران و هیئت و مطلع شدم. در این موقعیت دشوار، به خانواده او و ملت ایران، عمیقاً تسلیت می‌گویم و با آن‌ها هم‌دردی می‌کنم.

انور ابراهیم، نخست‌وزیر مالزی، هم در پیامی نوشت: از درگذشت اندوه‌بار رئیس‌جمهور ابراهیم رئیسی و وزیر امور خارجه حسین امیرعبداللهیان و چند تن دیگر از مقامات رسمی جمهوری اسلامی ایران، عمیقاً غمگین شدم. به ملت ایران در این برهه عمیقاً دشوار تسلیت می‌گویم. ابراهیم همچنین با اشاره به دیدار خود با آیت‌الله رئیسی در حاشیه نشست مجمع عمومی سازمان ملل در نوامبر گذشته، گفت: او نمونه بارز تعهد به رفاه ملت خود و شأن و منزلت آن بود که نماینده تمدنی سربلند و غنی است که ریشه در اصول اسلام دارد.

نجیب میقاتی، نخست‌وزیر لبنان، در دستوری در پی شهادت آیت‌الله سید ابراهیم رئیسی و هیئت همراه وی سه روز عزای عمومی در این کشور اعلام کرد. طبق دستور نجیب میقاتی، طی این سه روز همه پرچم‌ها در نهاد‌های دولتی به صورت نیمه برافراشته خواهد بود و برنامه‌های رادیو و تلویزیون لبنان نیز متناسب با این رویداد در دناک اصلاح می‌شود.

آندژی دودا، رئیس‌جمهور لهستان، با مقایسه سانحه سقوط بالگرد حامل رئیس‌جمهور و وزیر امور خارجه ایران با سانحه سقوط هواپیمای نیروی هوایی لهستان در نزدیکی شهر اسمالنسک در غرب روسیه در سال ۲۰۱۰ که منجر به جان باختن ۹۶ سرنشین آن، از جمله لخ کاپیتان، رئیس‌جمهور وقت لهستان شد، گفت که لهستانی‌ها با بهت زندگی از دست دادن ناگهانی رهبران سیاسی آشنا هستند. از این رو، ما بادرکی ویژه از این سانحه، در سوگواری و دعاگویی به خانواده بستگان قربانیان و ملت ایران می‌پیوندیم.

الکساندر ووچیچ، رئیس‌جمهور صربستان، در واکنش به شهادت رئیس‌جمهور و وزیر امور خارجه ایران در پیامی در شبکه اجتماعی ایکس نوشت: از اخبار مربوط به سانحه‌ای که برای ابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهور اسلامی ایران رخ داد، مبهوت شدم.

نیکول پاشینیان، نخست‌وزیر جمهوری ارمنستان، در پیامی شهادت سید ابراهیم رئیسی رئیس‌جمهور اسلامی ایران و هیئت همراه را به رهبر معظم انقلاب تسلیت گفت و برای دولت و ملت ایران آرزوی قدرت و استقامت کرد و بر حمایت از کشور دوست و همسایه جمهوری اسلامی ایران در این دوره سخت تأکید کرد.

جاثلیق گرگین دوم، رهبر دینی ارمنه، طی پیامی از طرف شورای عالی معنوی و آستان قدس اچمیادزین، به رهبر معظم انقلاب حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، ضمن تسلیت درگذشت آقای سید ابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهور اسلامی ایران و آقای امیرعبداللهیان، وزیر امور خارجه و دیگر مقامات همراه در سانحه سقوط بالگرد ضمن ابراز هم‌دردی گفت: در این لحظات سخت از خداوند متعال برای دولت و ملت جمهوری اسلامی ایران طلب صبر نموده و از صمیم قلب دعا می‌کنم که خداوند منان، به حضرت عالی و ملت باایمان ایران و همه سوگواران صبر و استقامت عنایت بفرماید.

نیکولاس مادورو، رئیس‌جمهور ونزوئلا، نیز در پیامی با ابراز تسلیت شهادت رئیس‌جمهور ایران گفت: از خبر تلخ در مورد فقدان رئیس‌جمهور اسلامی ایران شوکه شدم. من از خدا حافظی با یک فرد نمونه بسیار متأسفم. یک رهبر فوق‌العاده جهان، او برادر بوده و همیشه خواهد بود. یک انسان عالی، مدافع حاکمیت مردمش و دوست بی‌قید و شرط کشور ما.

دولت هند به احترام رئیس‌جمهور و وزیر امور خارجه فقید ایران، یک روز عزای عمومی در این کشور اعلام کرد. در روز عزای عمومی، پرچم ملی ایران در تمامی اماکنی که این پرچم به طور معمول برافراشته می‌شود، نیمه افراشته می‌شود و هیچ‌گونه برنامه تفریحی رسمی در آن روز برگزار نخواهد شد.

محمد بن زاید، رئیس‌امارات، در پیامی درگذشت آیت‌الله سید ابراهیم رئیسی رئیس‌جمهور، حسین امیرعبداللهیان، وزیر خارجه ایران و همراهان نشان در این سانحه دردناک را به ملت و رهبر معظم انقلاب تسلیت گفت و بر هم‌بستگی کشورش با ایران در این شرایط سخت تأکید کرد.

عبدالفتاح السیسی، رئیس‌جمهور مصر، تسلیت صمیمانه و هم‌دردی خود را با ملت برادر ایران داشت. السیسی با ابراز هم‌بستگی جمهوری عربی مصر با رهبر معظم انقلاب و ملت ایران در این مصیبت بزرگ، از خداوند متعال برای رئیس‌جمهور فقید ایران و درگذشتگان رحمت و واسعه و به خانواده‌های آنان صبر و آرامش مسئلت می‌کند.

الهام علی‌اف، رئیس‌جمهور آذربایجان، در پیام تسلیت خود اعلام کرد که از خبر درگذشت دلخراش سید ابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهور اسلامی ایران، حسین امیرعبداللهیان، وزیر امور خارجه و سایر همراهان ایشان در سانحه بالگرد، تلفات سنگین برای مردم دوست و برادر جمهوری اسلامی ایران به شدت متأثر شدیم. از درگاه خداوند متعال برای ملت دوست و برادر ایران صبر و بردباری مسئلت می‌کنم. در غم و اندوه آنان شریک هستیم. تسلیت خود را شخصاً و از طرف مردم آذربایجان به شما، خانواده و بستگان آن مرحوم و همه بازماندگان ابراز می‌کنم.

جوزپ بورل، مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا، در واکنش به شهادت سید ابراهیم رئیسی رئیس‌جمهور و حسین امیرعبداللهیان وزیر امور خارجه ایران در سانحه سقوط بالگرد حامل آن‌ها در پیامی که در وبگاه سرویس اقدام خارجی اتحادیه اروپا منتشر شده است، گفت: اتحادیه اروپا درگذشت ابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهور ایران و حسین امیرعبداللهیان، وزیر امور خارجه ایران و دیگر مقامات ایرانی حاضر در سانحه اندوه‌بار سقوط بالگرد در روز یکشنبه را تسلیت می‌گوید.

مروری بر شخصیت رئیس جمهور شهید کشورمان که در پیشگاه مردم به کار مداوم شهره بود

اجر شهادت از پس خدمت

ما خراسانی‌ها خوب می‌شناسیمش؛ از خدمت در بارگاه منور رضوی تا روستاگردی در نقاط دورافتاده خراسان جنوبی برای دست‌گیری از کشاورز و دامدار و... بعد هم که از خراسان فاصله گرفت و راهی خیابان کشاورز در پایتخت و در ادامه پاستور نشین شد، بیشتر مردم ایران او را شناختند. او مردی از جنس خدمت بود و بی وقفه پی کار

سید حسین برومند، کشاورز اهل خراسان جنوبی:

اشتباه نکردم، ایشان نماینده درستی بود

رفاقت هجده ساله آقاسید حسین برومند با رئیس جمهور شهید کشورمان در میان اهالی آیسک زیانزد بوده است. اهالی این بخش از استان خراسان جنوبی خوب می‌دانند که رفاقت او و شهید سید ابراهیم چه آورده‌هایی برای روستاهای محدوده داشته است. او از استان رفاقتش با این شهید می‌گوید: من اولین بار تصویر ایشان را زمانی که رئیس سازمان بازرسی کل کشور بود، در تلویزیون دیدم. به نظرم بسیار آدم نورانی و دوست داشتنی‌ای آمد. با چند روحانی در ارتباط بودم که حکم رفیق مشترک بین من و آقای رئیسی را داشتند. وقتی صحبت از این آدم نجیب می‌شد، این دوستانم فقط دهان به تعریف و تمجید از این سید باز می‌کردند.

سید حسین برومند ادامه می‌دهد: وقتی آقای رئیسی در انتخابات دوره چهارم خیرگان از خراسان جنوبی

مردم بود. حال سید ابراهیم رئیسی از میان مارفته است. مرد خستگی‌ناپذیر روزهای خدمت به درجه رفیع شهادت نائل آمده است. سرنوشت، ملت ایران را یک بار دیگر مقابل اتفاقی عجیب و پیش‌بینی نشده قرار داد و رئیس جمهوری را که سه سال قبل با رأی مردم به این منصب رسید، از ما گرفت.

نامزد شد، خودم را به بیرجند رساندم تا برای ایشان خدمت کنم. وقتی مرام و شخصیتشان را دیدم، فهمیدم اشتباه نکرده‌ام و ایشان می‌تواند نماینده درستی برای مجلس خیرگان از استان محل تولدم باشد.

* باروتیایان هم سفره می‌شد

کار در ستاد انتخاباتی نامزد مجلس خیرگان رهبری، شد آغاز رفاقت مرد کشاورزی که با روحانی جماعت خوب اخت می‌شد و این بار نوبت به یک روحانی بلند پایه اما خاکی رسیده بود. آقاسید حسین می‌گوید: این سید بزرگوار واقعا به روستا علاقه داشت و دوست داشت پای حرف جماعت کشاورز و دامدار بنشیند. آدم قیل انتخابات و رأی گرفتن هم نبود، بعد انتخابات هم در فرصت‌هایی که پیدا می‌کرد، در روستا و مناطق دورافتاده حاضر می‌شد. آخر هم که دپدید در همین راه و در یک نقطه دور به شهادت رسید.

سید حسین برومند به هم سفره شدن رئیس جمهور با روستاییان و صمیمی بودن با آن‌ها اشاره و تعریف می‌کند:

دوران طلایی خدمت شهید رئیسی در نهاد های مختلف، سبب شده بود که آدم‌های زیادی با او مراد داشته باشند؛ آدم‌هایی که اکنون و در مرور خاطراتشان از این مرد به نیکی یاد می‌کنند و حرف‌های جالبی در وصف رفتار متواضعانه او دارند.

من یک چیزی درباره خاکی بودن می‌گویم. شما یک چیزی می‌شنوید. با هم راه می‌افتادیم به سمت روستاهای آیسک. اولویت اول مشکلات مردم بود. بعد اگر تعارفش می‌کردند، با هر غذایی که فراهم بود، با مردم روستا هم سفره می‌شد تا با او احساس راحتی کنند.

برومند که حالا هجده سال رفاقت نزدیک با رئیس جمهور شهید ایران را پایان یافته می‌بیند و غمگین است، درباره این فقدان می‌گوید: واقعا برای خودش ناراحت نیستیم؛ او به درجه رفیع شهادت نائل شده است و چه جایگاهی بالاتر از این؟ ناراحتی ام برای خودمان است که دیگر ایشان را بین خودمان نداریم.

سید حسین برومند در پایان مرور خاطراتش با شهید سید ابراهیم رئیسی، می‌گوید: ایشان در سفره خراسان جنوبی همیشه منبر رفتن را در اولویت قرار می‌داد. می‌خواهم بگویم در بالاترین مناصب دولتی هم آن وظیفه طلبگی را از خاطر نمی‌برد و روضه حضرت علی اصغر^(ع) را بسیار دل‌نشین و سوزناک می‌خواند.

آن دیدارها و پیگیری‌های رئیس جمهور شهید، اتفاقات خوبی را در محله ارمغان ماندگار کرد. این مرد خدمتگزار با یاری رساندنش سنگ بنای مجموعه‌ای فرهنگی در مسجد امام علی^(ع) را گذاشت، مجموعه‌ای که حالا در فقدان آن سید بزرگوار، پایگاه فرهنگی محله است. اسماعیلی می‌گوید: آقای رئیسی در برخورد با مراجع‌کنندگان متواضع بود و وقتی متوجه شد می‌خواهیم کار فرهنگی برای بچه‌ها انجام دهیم، استقبال کرد. از زمان درخواست ما تا زمان همراهی و تأمین وجه کمک آستان قدس به مسجد، کمتر از یک هفته شد و در نهایت خودش هم پیگیر بود که کار انجام شود.

اسماعیلی خلاصه‌ای از شخصیت شهید رئیسی را در دیدارهایش این‌گونه معرفی می‌کند: ایشان مردی جهادی بود که در مواجهه با مردم، جایگاه مدیر و مردم را لحاظ نمی‌کرد و فقط دنبال خدمت بود. حتی خاطر هم هست در دیدارهای مردمی به‌گونه‌ای رفتار می‌کرد که انگار ماکاره‌ای هستیم.

است. اما آن قدر ارتباط با بچه‌ها برای آقای رئیسی مهم بود که با صبر و حوصله و لبخند، ایستاد و عکس یادگاری گرفت. این طلبه جوان ادامه می‌دهد: اردوگاه کنونی امام رضا^(ع) در گذشته باغی بود که فقط چند قشر خاص از آن استفاده می‌کردند، به طوری که بعضی‌ها به آن کاخ می‌گفتند؛ اما زمانی که شهید رئیسی تولیت آستان قدس را برعهده گرفت، دستور داد آن را به مکانی تبدیل کنند که منفعتش برای همه باشد. در نتیجه باغ بیلدر به اردوگاهی تبدیل شد که فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی مختلفی در آن انجام می‌شود.

او در صحبت‌هایش بارها به مردمی بودن شهید رئیسی اشاره می‌کند و در ادامه از یکی دیگر از خاطراتش یاد می‌کند و می‌گوید: دقیق خاطر نیست کجا بود، اما یادم هست در یک مراسم افطاری حضور داشتیم که آقای رئیسی هم بود. همان جا خیلی متواضعانه کنار همه سر سفره افطار نشست. حالا این را مقایسه کنید با رفتار مسئولی که از مردم فاصله می‌گیرد و پشت درهای بسته مدیریت می‌کند. حیفا این مرد که دیگر در جمع ما نیست.

اسماعیلی با شهید رئیسی است که به آن اشاره می‌کند و می‌گوید: اولین بار در رواق امام خمینی^(ع) در حرم مطهر خدمت آقای رئیسی رسیدم. روز دیدار نوروزی رهبر معظم انقلاب بود. خلاصه‌ای از کمبودها را خدمت تولیت وقت آستان قدس رضوی عرض کردم. در همه مدت صحبت سرایشان پایین بود و به حرف‌های من گوش می‌کرد. در پایان صحبت‌هایم و بیان درخواست‌ها هم چیزی به جز «چشم» بر زبان نیاورد.

* پایه‌گذاری کار فرهنگی در شهرک ارمغان

چشم‌گفتن تولیت وقت آستان قدس رضوی همانا و پیگیر شدن برای رفع کاستی‌های مسجد امام علی^(ع) شهرک ارمغان همانا. اسماعیلی می‌گوید: این شهید بزرگوار به معنای واقعی پیگیر کار مردم بود و دوست داشت گرهی از مشکلات مردم باز شود. به همین دلیل، دیدار و صحبت ما هم در یک چشم‌گفتن خلاصه نشد و بعد از آن برایم پیام دیدار بعدی آمد.

در جمع بچه‌ها با آن‌ها عکس یادگاری گرفت. این روحانی آن لحظه در حال صحبت کردن با نوجوانان پسر بوده و به آن‌ها می‌گفته همین طور که تیرا به هدف می‌زنیم، در زندگی هم باید هدف داشته باشیم، گاهی هم ممکن است به هدفمان نرسیم و... در این لحظه آقای رئیسی که می‌رسد، بعد از سلام و احوال‌پرسی همان جا می‌نشیند و از سلامت می‌خواهد صحبت‌هایش را ادامه دهد. بعد هم با لبخند به این صحبت‌ها گوش می‌کند. او ادامه می‌دهد: ایشان این قدر متواضعانه و مردمی‌کنار ما حضور داشت که برخلاف تصورم نه تنها معذب نبودیم، بلکه احساس دل‌گرمی کردیم. حیفا که این مرد دیگر نیست

سلامت می‌گوید: بچه‌ها این قدر از این هم نشینی نزدیک ذوق زده بودند و از طرفی این شهید آن قدر رفتار صمیمی و مهربانانه‌ای داشت که بچه‌ها دور ایشان جمع شدند و ایشان هم آن‌ها را بغل کرد. ابتدا همراهانش می‌خواستند مانع این کار شوند. اما خودش گفت اجازه دهید بچه‌ها راحت باشند. بعد بچه‌ها از ایشان خواستند عکس یادگاری بگیرد که باز همراهانش گفتند وقت نداریم و دیر شده

غلامحسن اسماعیلی، فعال فرهنگی و رئیس شورای اجتماعی ارمغان: سرش برابر مردم پایین بود

برخورد گرم با مراجعان در زمان تولیت آستان قدس رضوی، رفتاری تکراری از رئیس جمهور شهید بوده که در ذهن افراد باقی مانده است. این نظر را غلامحسن اسماعیلی هم در شروع صحبت‌هایش دارد؛ او که بارها برای پیگیری امور محله ارمغان به دیدار آقای رئیسی رفته بود. اسماعیلی توضیح می‌دهد: من سال هاست پیگیر امور شهرک ارمغان در منطقه ۱۱ هستم. به مسئولان مختلفی برای رتق و فتق امور محله مراجعه کرده‌ام. باید عرض کنم آقای رئیسی در زمان تولیت آستان قدس رضوی جزو مدیرانی بود که بیشترین همراهی را با مراجع‌نمایندگان محله داشت.

«سرش برابر مردم پایین بود.» این تصویر اولین دیدار

حجت الاسلام والمسلمین مرتضی سلامت روحانی محله دانشجو:

با حضور ایشان دل‌گرم شدیم

وقتی سر صحبت را با طلبه‌ای جوان از اهالی محله دانشجو باز می‌کنیم، بغض‌گلویش را می‌گیرد تا صحبت درباره رئیس جمهور شهید را آغاز کند. حجت الاسلام والمسلمین مرتضی سلامت در این سال‌هایی که لباس روحانیت به تن کرده، در محافل و دیدارهای مختلف هم نشین شهید رئیسی در زمان تولیت ایشان در آستان قدس رضوی بوده است؛ دیدارهایی که اکنون آن‌ها را به فال نیک می‌گیرد و در بیان یکی از این خاطرات می‌گوید: در اردوگاه بیلدر (اردوگاه فرهنگی هنری امام رضا^(ع) در طرقله) در حال بازی و آموزش دادن تیراندازی به نوجوانان بودم که گفتند آقای رئیسی برای بازدید آمده است. چند دقیقه بعد، کنارمان بود. فکر می‌کردم از دور بایستد و تماشا کند. اما بدون اینکه هیچ‌اشنایی قبلی با من داشته باشد، نزدیک آمد، رو بوسی کرد و بعد هم برخلاف نظر همراهانش

کریم دوان، مسئول امور فرهنگی آسایشگاه جانبازان
امام خمینی (ره):

برآورده کردن آرزوی ۴۰ ساله

جانبازان نخاعی مرکز توان بخشی امام خمینی (ره) جزو کسانی هستند که چندین بار با شهید آیت الله سید ابراهیم رئیسی دیدار داشته اند. مسئول امور فرهنگی این آسایشگاه که در همه دیدارها بوده است، از خادم جمهور به عنوان کسی یاد می کند که آرزوی چهل ساله جانبازان را برآورده کرده است و می گوید: از چهار دهه پیش، جانبازان نخاعی آرزوی خادمی در حرم امام رضا (ع) را داشتند و به مسئولان مختلف، این درخواست را داده بودیم. زمانی که آقای رئیسی تولیت آستان قدس را برعهده گرفت، در همان هفته اول کارش، برنامه بازدید از آسایشگاه ما را گذاشت و هنگامی که آمد، باز ما این آرزوی چهل ساله را مطرح کردیم. شهید رئیسی

نه تنها مخالفت نکرد، بلکه بسیار استقبال کرد. به گفته کریم دوان، بلافاصله بعد از این دیدار، خادم جمهور دستور داد بدون اتلاف وقت و بدون انجام مراحل اداری پیچیده، زمینه حضور جانبازان به عنوان خادم در قسمت شمیم رضوان فراهم شود و از آن زمان تا کنون این آرزوی جانبازان برآورده شده است. او که به دلیل ناراحتی از شهادت خادم جمهور، به قول خودش خواب ندارد، می گوید: شهید رئیسی نه تنها خوب گوش می داد، بلکه اهل عمل بود و مادر این سال ها کمتر کسی مثل او را دیده ایم. او ادامه می دهد: تا قبل از دوران تولیت شهید رئیسی، رفت و آمد جانبازان به حرم این قدر سخت و دشوار بود که تشریف به حرم آرزویشان می شد، اما ایشان که تولیت را عهده دار شد، همه زیرسازهای ما را انجام داد. اگر امروز جانبازان و معلولانی که با ویلچر تردد می کنند، به راحتی به حرم مشرف می شوند، نتیجه زحمات و پیگیری های این خادم جمهور است. دوان می گوید: ماهمین مشکلات رفت و آمد به حرم را در دوره های

مختلف به مسئولان مختلف می گفتیم، اما تنها کسی که شنید و در عمل مشکل را رفع کرد، این شهید بزرگوار بود. حجت الاسلام والمسلمین دوان ۲۵ سال است که در بخش کودک و نوجوان آستان قدس رضوی فعالیت می کند. در این راستا هم جلسات و دیدارهای مختلفی با شهید رئیسی داشته است و تعریف می کند: این شهید محبوب و محبوب معتقد بودند یک اتاق و یک سالن، بلکه یک صحن را باید به کودکان اختصاص داد. به گفته او، در زمان تولیت شهید رئیسی این قدر به انجام کارهای فرهنگی و تشویقی برای کودکان اهمیت داده می شد که مدام برای بچه ها برنامه برگزار می شد و جایزه می دادند. او ادامه می دهد: در یکی از برنامه ها، به عنوان هدیه برای بچه ها، بسته هایی شامل مداد رنگی، دفترچه، کتاب و چند قلم کالای دیگر گذاشته بودیم و گمان می کرد بچه های کامل است. اما شهید رئیسی که دید، گفت بچه ها شکلات دوست دارند. کنار همه این ها شکلات هم بگذارید.

جواد قربانپور مسئول هیئت بیت الحسین (ع)

پایه گذاری فعالیت های فرهنگی در حرم مطهر

به دلیل فعالیت های تبلیغی و فرهنگی ام در شهر و مسئولیتی که در جبهه فرهنگی انقلاب یا همان قرارگاه فرهنگی ولی امر در مشهد داشتم، به ویژه در حوزه تربیت نوجوانان، چند بار در جلسات مختلف و در دیدارها با آیت الله رئیسی دغدغه هایم را مطرح کردم. در همان روزهای ورود ایشان به آستان قدس در جلسه ای، طرح هایم را ارائه کردم و پیشنهادهایم را گفتم. ایشان نه تنها حرف های مرا تأیید کردند، بلکه بعد از جلسه، دست من را گرفتند و تأکید کردند که «همه طرح های مرا اجرا کن. هر کمکی هم که لازم باشد، روی آستان قدس حساب کن؛ می گویم با تو همکاری کنند.» گفتند ضرورت آموزش و کار با قشر نوجوان را قبول دارند. از همان روزها طرح های ما که در حوزه مداحی و موضوعات معرفتی و مکتب اهل بیت (ع) و مباحث انقلابی بود، برای نوجوانان اجرا شد.

بعد از آن دیدار، اتفاقات بسیار خوبی رخ داد. چند بار پیش آمد که وقتی من ربه صورت گذری در حرم یا در جلسات مختلف دیدند، پرسیدند کار چطور پیش می رود و به شدت پیگیر موضوع بودند. ما طرح ها را شروع کردیم و در فراخوانی که دادیم، بیش از هزار نفر از نوجوانان آمدند. حدود هشتاد نفر از آن ها را انتخاب کردیم و حدود یک سال در برنامه های آموزشی ما شرکت کردند. خاطرات خوبی در این زمینه برایمان مانده است. حدود یک هفته قبل از اینکه از آستان به قوه قضائیه بروند، جمع نخبگانی بچه ها را در سالن ولایت به دیدار آیت الله رئیسی بردم. موقع نماز ظهر و عصر بود که این هشتاد نفر را بر دم خدمتشان. یادم است میهمان خارجی داشتند، با وجود این حدود ۴۵ دقیقه نشستند و با بچه ها صحبت کردند. من به ایشان گفتم «حاج آقا! این نوجوانان نتیجه طرحی هستند که با همت و حمایت شما شروع کردیم.» خوش حال شدند و خدا را شکر کردند که نتیجه مطلوب به دست آمده است.

الان که چندین سال گذشته است، آن نوجوانان، جوانانی شده اند که هر کدام یک مبلغ معرفتی برای دین و اهل بیت (ع) هستند. بعد از رفتن آیت الله رئیسی هم این راه ادامه داشت و بیش از دو سال است که مدرسه و کانون فرهنگی تربیتی مداحی رضوان تأسیس شده است. من همیشه گفته ام که این مدرسه نتیجه حمایت های شهید آیت الله رئیسی است. جمعی از نوجوان ها در مناسبت های مختلف در حرم مطهر اجرا دارند. مکبری نوجوان هادر حرم مطهر و شعرخوانی نوجوانان و اجراهایی از این قبیل، محصول تفکر و نگاه حاج آقا رئیسی بود و راهی که ایشان باز کردند. برایم جالب بود که هر وقت ایشان من را در حرم مطهر یا جاهای دیگر می دیدند، سؤال می کردند که کار چطور پیش رفته است و دغدغه همیشگی در حوزه تربیت

نسل نوجوان و جوان داشتند.

حضرت آیت الله رئیسی از حضور هیئات مذهبی در حرم مطهر خیلی استقبال می کرد، هیئت های سنتی همیشه در صحن های حرم عزاداری می کردند، اما هیئت های جوان با آن شوری که داشتند، معمولاً جایی نداشتند. ایشان با نسل جوان همراهی کرده و حتی در بعضی جلسات، خودشان شرکت می کردند و به منبر می رفتند. حتی وقتی به ایشان گفتیم مرسوم است که هیئت ها ذکر «حسین (ع)، حسین (ع)» می گویند و سینه می زنند، اما در حرم این بخش را نخواهند داشت، حاج آقا گفت اشکالی ندارد و همان برنامه خودشان را اجرا کنند. حتی علی رغم مخالفت بعضی ها اجازه دادند این برنامه هادر صحن انقلاب برگزار شود.

دیدار با خانواده شهید اب و ویژه شهدای مدافع حرم از برنامه های دائمی ایشان بود و این توفیق را داشتیم که در چند جلسه از این دیدارها همراه ایشان باشم. بعضی وقت ها از سفر برمی گشتند و مستقیم از فرودگاه می آمدند منزل شهید. یکی از دغدغه هایی که ایشان داشتند، این بود که جمعی از جوان های فرهنگی شهر، خادم حرم باشند و برای جمعی از جوانان فرهنگی شهر حکم خدمت صادر کردند. من هم توفیق پیدا کردم که با حکم ایشان، خادم حرم باشم و هم اکنون در کشیک فراشان خدمت می کنم.

* جایگاهی ویژه برای شعرا

یک نکته جالب توجه این است که در حرم مطهر، رواقی به نام «دعبل» وجود دارد که محل رفت و آمد شاعران است. وجود این مکان هم از حمایت های آیت الله رئیسی است. شاعران

دائم در این مکان جلسه دارند. ما هر زمان در طول سال می گفتیم شاعران می خواهند برای دیدار بیاند، استقبال می کردند. زمانی که حاج آقا تولیت آستان را برعهده گرفتند، بیش از ۱۰ بار با شاعران برنامه داشتند که من در بیشتر آن ها حضور داشتم.

بسیاری از روحانیون وقتی درگیر کارهای اجرایی می شوند، فرصتی برای حضور در هیئت های عزاداری اهل بیت (ع) ندارند. اما به گفته قربانپور، شهید رئیسی با وجود دغدغه های بسیاری که داشت، از همان اول اولویتش مکتب اهل بیت (ع) بود. با وجود تمام کارها در تولیت آستان قدس حتی منبر رفتنشان در هیئت ها ترک نمی شد. در بسیاری از جلسات، خودشان منبری می رفتند. حضورشان در هیئت های مذهبی فقط برای قوت قلب و الگوسازی نبود و واقعا از مجالس ائمه (ع) بهره مند می شدند. یادم است دهه محرم، هر شبی را به یک هیئت می رفتند. یک شب به هیئت مابیت الحسین (ع) آمدند. از ابتدای جلسه، قبل از شروع منبر آمدند و تا پایان جلسه، حدود دو ساعت حضور داشتند. در انتهای حسینیه نشستند بودند. بعد از محرم با دوستان هیئت به دیدارشان رفتیم و ایشان به صورت جزئی مطالبی را بیان کردند که «منبری چه نکات خوبی را گفته است، فلان جا این محسنات را داشت یا فلان پیشنهاد را دادند.» این نکته سنجی نشان از دقت نظر ایشان بود. سنت روضه ماهیانه یک سنت قدیمی بود که ایشان برگزار می کردند و حتی در دوره ریاست جمهوری در تهران روضه خانگی شان برپا بود و هر ماه در منزلشان برگزار می شد.

برش هایی از مرام پیگیرانه رئیس جمهور در تکریم ارباب رجوع

تواضع و مهربانی ابراهیم

سعیده ساجدی نیا | نقل رفتار متواضعانه شهید جمهور سید ابراهیم رئیسی است که هرگز تحت تأثیر بیست های مدبریتی اش قرار نگرفت و حتی در شلوغ ترین زمان های کاری هم جویای حال دوستان و هم کلاسی های قدیمی خود بود و به هر بهانه ای سراغشان را از آشناها می گرفت. این را مردی روایت می کند که می گوید ارتباطش با شهید رئیسی به دوران کودکی، مدرسه جوادیه، کوچه جوادیه و محله نوغان برمی گردد. او می گوید: پدرم با پدر ایشان آشنایی داشت؛ پدر من نوغانی بود و پدر ایشان روحانی و خانه هایمان روبه روی هم بود.

* هم کلاسی های کلاس اولش همه شهید شده بودند

مرتضی عطایی خراسانی که سال هاست در یک مؤسسه خیریه فعالیت می کند، ادامه می دهد: پدرم همیشه به من و برادرم اصرار داشت که با این آقا سید ابراهیم بیشتر بازی کنیم و هر جا خواستید، با هم بروید! بعد ها متوجه شدیم که ابراهیم خیلی زود پدرش را از دست داده است و با برادر بزرگ ترش زندگی می کند. او بین بچه های محل، پسر بسیار مؤدب و آرامی بود.

برادر شهیدم، مجتبی عطایی خراسانی، با ابراهیم رئیس الساداتی (رئیس) هم کلاس بود. در قاب عکسی که از کلاس اول ایشان در مدرسه جوادیه مرحوم عابدزاده موجود است، همه جام شهادت را سرکشیده بودند، به جز آقای رئیسی که دست آخر او هم با شهادت به خالق خودش پیوست.

* با خاطره تیله بازی من را شناخت

معاون اول قوه قضائیه بود که برای حضور در همایشی به سالن نور آبکوه آمده بود. من هم خودم را به آنجا رساندم که هم دیداری تازه شود و هم نامه ای را برای پیگیری به دستش برسانم. بعد از مراسم، جلو رفتم و حال و احوال کردم. اول به جا نیامدم. من هم باگوش مشهدی خاطره ای از بازی های کودکی مان برایش تعریف کردم. گفتم: یادت نمی آید وسط کوچه جوادیه تیله بازی می کردیم؟ همیشه هم شما جر می زدی!

هنوز حرفم تمام نشده بود که با خنده دستم را گرفت و گفت: آقای عطایی، شما ای؟! و از آنجا با هم کمی گپ زدیم. نامه را هم با روی گشاده گرفت.

* نامه ای که پیگیری شد

یک بار هم به عنوان ریاست قوه قضائیه به مشهد آمده بود و در سالن شهید ساجدی سخنرانی داشت. یکی از نزدیکان، نامه ای داشت که به من داد و گفت شما با ایشان آشنایی دارید. این نامه را به دستش برسانید. برای اینکه با یک تیر دو نشان بزنم، هم کار آن بنده خدا راه بیفتد و هم به این بهانه رفیق قدیمی ام را زیارت کنم، قبول کردم.

بعد از پایان سخنرانی، شروع به جمع کردن نامه های حاضران کردند. من دوست داشتم نامه را به خود شخص آقای رئیسی بدهم. اما دیدم سرش خیلی شلوغ است و در حال صحبت با افرادی است که برای پیگیری مسائل خود دور ایشان ازدحام کرده بودند. با خودم گفتم در این اوضاع برایش مزاحمت ایجاد نکنم. عزم بیرون آمدن از سالن کرده بودم که وسط

آن شلوغی متوجه حضور من شد و صدا زد: آقای عطایی، تشریف بیاورید اینجا ببینم چه کار دارید.

سلام و احوال پرسیدیم و بعد نامه را از من گرفت و داخل جیب لباسش گذاشت و هنگام خروج از سالن از همان دری که ایشان را راهنمایی کردند، مرا با خودش برد و تا لحظه سوار شدن به خودرو در حال پرس و جو از بچه های محل و آشناها بود. پاسخ آن نامه خیلی زود در قالب پیامک قوه قضائیه به آن شخص ارسال و مراتب از طریق دفتر ایشان در تهران پیگیری شد.

* هم تشکر کرد، هم پیام عذرخواهی فرستاد

این ماجرا به زمانی برمی گردد که ایشان به عنوان تولید استان قدس رضوی منصوب شده بود. برای زیارت به کربلای معلی مشرف شده بودم. یکی از روزها در بین الحرمین می رفتم که ایشان را دیدم. طبق معمول، مردم دورش جمع شده بودند و هر کسی از داستان خودش می گفت. نخواستم مزاحمتی برایش ایجاد کنم و به همین دلیل جلو نرفتم؛ اما این بار هم آقای رئیسی از لابه لای جمعیت متوجه حضور من شد. علامت داد که بروم سمتش. دستم را گرفت و کل مسیر حرم امام حسین (ع) تا حرم حضرت عباس (ع) را با هم رفتم. جویای حال شد. برایش شرح دادم که در یک مؤسسه خیریه برای دختران بی بضاعت جهیزیه تهیه می کنیم. در فرصتی که پیش آمده بود، از ایشان دعوت کردم که در یکی از جلسات روز شنبه خیریه حاضر شود. پاسخ داد: با افتخار خدمت می رسم.

همین گپ و گفت زمینه راه اندازی معاونت جدیدی در استان قدس با نام «معاونت امداد» را رقم زد که یکی از اقدامات این معاونت، فراهم کردن جهیزیه و تسهیلات برای ازدواج جوانان بود و در این باره با خیریه ماهم قرارداد همکاری منعقد کردند و از این طریق، حامی بسیاری از خانواده های آسیب پذیر در حوزه ازدواج شدند.

آن قدر پیگیر مسائل مردم به ویژه محرومان بوده که یادم می آید یک بار دعوت نامه ای برای حضور ایشان در جشن میلاد حضرت زهرا (س) در خیریه ارسال کردیم. دو روز مانده به مراسم جشن، پاسخ دعوت نامه را نوشته بود و فردی را مسئول تماس با خیریه کرده بود که ضمن تشکر و قدردانی، پیام عذرخواهی ایشان را نیز برساند: حاج آقا فرمودند خودتان بهتر می دانید که ماهم در حرم رضوی برنامه جشن داریم و باید در این صحن و سرا حاضر باشیم؛ متأسفانه توفیق حضور ندارم اما اگر امری فرمایشی هست، بفرمایید که نماینده ای به نیابت به خیریه بیاید. سال ها بود که از این جنس نامه ها و دعوت نامه ها به استان قدس می فرستادیم، اما هیچ خط و خبری نمی شد و برایمان خیلی مهم و ارزشمند بود که در میان صداها

نامه ای که برای استان قدس فرستاده می شود، ایشان به عنوان تولید استان به موضوع دعوت به جشن خیریه توجه داشت و علاوه بر پاسخ، پیام پیگیری هم فرستاد.

* بارها تضرع و زاری ایشان را در حرم دیده بودم

در مدتی که ایشان عهده دار تولیت بود، بسیاری از نیمه شب ها می شد در نزدیکی ضریح مطهر حضرت رضا (ع) پیداایش کرد؛ اما ماه مبارک رمضان، هر با ممداد ایشان را در حال زیارت و خواندن نماز شب می دیدم. بارها حالت تضرع عجیب و اشک های بی امان ایشان را در آن لحظات درک کرده بودم. اوایل دوره ریاست جمهوری ایشان بود که در حال زیارت و تضرع دیده ام. پیش از هر صحبتی، پرسید: آقای عطایی، شما چه کمکی می توانید به ما بکنید؟ گفتم: حاج آقا، من در قصه ازدواج جوان ها که یکی از معضلات مهم کشور است، می توانم کمک کنم. در نتیجه اگر امری داشتید، در خدمتم، فقط به شرط اینکه در مشهد باشد. گفتم: بسیار خب، پس شما را به اداره جوانان معرفی می کنیم.

این آخرین رویارویی حضوری مرتضی عطایی خراسانی، هم بازی و هم محله ای شهید آیت الله ابراهیم رئیسی، با ایشان بود.

محمود مروی، ۷۳ ساله، معلم کلاس دوم مدرسه جوادیه یک روز سر کلاس او را خطاب کردم و گفتم: ابراهیم، بیا اینجا کارت دارم.

از او پرسیدم: این رئیسی دیگری که در کلاس است، آیا با تو نسبتی دارد؟

پاسخ داد: بله!

گفتم: او چه کاره ات می شود؟

گفت: آقا، ایشان پسرعمویم است.

به او گفتم: برو سر جای ت بنشین!

رئیس دیگری صدا زد که بیاید و از او هم همین سؤال را پرسیدم که چه نسبتی با ابراهیم دارد؟

در کمال تعجب، او پاسخی غیر از آنچه ابراهیم گفته بود داد و گفت: ابراهیم پسرخاله اش است!

پرس و جو کردم و متوجه شدم هر دو درست گفته اند؛ هم پسرعموی یکدیگرند، هم پسرخاله و در واقع هر دو نسبت خانوادگی را دارند.

مرویی می گوید: آن زمان مانند این روزها نبود که بیست سی شاگرد داشته باشی. در مدرسه جوادیه ۵۶۳ دانش آموز داشتم و ابراهیم پسر دوست داشتنی ای بود؛ هم مؤدب بود و هم منظم. پسرعمویش هم همین طور با کمالات بود.

رضا ایمانی راد، عضو شورای اجتماعی محله ثامن

هزینه مسجد راهم پرداخت کرده بودند

موضوع به مراسم ترحیم یکی از نزدیکان شهید جمهور در زمانی که تولیت آستان قدس رضوی را برعهده داشتند، برمی‌گردد. طبق روال هر روز، سری به مسجد امام هادی^(ع) زدم که اگر کاری هست، رفع و رجوع شود. دیدم مراسم تعزیه ای در صحن مسجد در حال برگزاری است. آن موقع صبح، شمار حاضران ده دوازده نفر بیشتر نبود.

همان طور که دنبال خادم مسجد می‌گشتم تا چند و چون مراسم را پرس و جو کنم، آقای رئیسی را دیدم که کنار در ورودی نشسته بودند.

تعجب کردم که ایشان اینچاه می‌کنند؛ اگر تعزیه مربوط به خانواده ایشان است، چرا مسجد به این کوچکی را برای سوگواری عزیزشان انتخاب کرده اند!

در همین افکار بودم که خادم را دیدم؛ می‌گفت: مراسم ختم مربوط به خواهر آقای رئیسی است. ایشان شب قبل با او تماس گرفته بودند و شرایط برگزاری مراسم در مسجد امام هادی^(ع) را اعلام گرفته و حتی هزینه مربوط به مکان را هم

به حساب مسجد پرداخت کرده بودند.

فرصت حضور ایشان را غنیمت دانستم و برای طرح موضوع «مسدود بودن مسیر باغ حضرت زهرا^(س) در بولوار امیرالمؤمنین^(ع) و مشکلات به وجود آمده برای زائران پیاده به ویژه سالمندان» کنارشان نشستم. گفتم: حاج آقا! چندین سال است که این مشکل را از مسئولان مختلف پیگیری می‌کنیم و بارها درباره ضرورت بازگشایی این مسیر مکاتبه کرده ایم، اما انگار گوش شنوایی وجود ندارد. دود این سوء مدیریت بیشتر به چشم زائر مضجع شریف حضرت رضا^(ع) می‌رود.

با اینکه ایشان در بحبوحه مراسم ختم و برو بیا‌های میهمانان

تعزیه خواهرشان بودند، با دقت به دغدغه ای که درباره مسدود بودن مسیر تا حرم رضوی با ایشان در میان گذاشتم، گوش کردند و همان جا گفتند: موضوع را مکتوب کنید و رونوشت آن را به فرمانداری و شورای شهر هم بدید. نامه «درخواست بازگشایی مسیر مسدود شده و خطرات پیش رو به دلیل شیب تندی که داشت» تا عصر آماده شد و دوباره به مراسم عصر تعزیه خواهرشان در مسجد رفتیم و نامه را تحویل ایشان دادیم. وعده پیگیری دادند، وعده ای که بارفیع مسدودیت و بازگشایی مسیر بولوار امیرالمؤمنین^(ع) منتهی به حرم حضرت رضا^(ع) صادق شد و به نتیجه رسید.

سید عسکر حسینیان مهاجر، دکترای تخصصی مدیریت ورزشی، بازنشسته دانشگاه علوم پزشکی مشهد

به هم کلاسی ها درس احکام می داد

روایت پیش رو صحبت های مردی است که از کلاس دوم تا پنجم ابتدایی هم کلاس و هم بازی ابراهیم رئیسی بوده است؛ آن زمانی که به «سید ابراهیم رئیس الساداتی» شناخته می‌شد. او می‌گوید: خانه آن هادر چهارسوق نوغان، کوچه شیخ عطار و خانه پدری من رو به روی کوچه آن هادر کوچه یزدی ها بود. طی چند سالی که هم کلاسی و هم محله ای بودیم، حتی یک حرف ناروا یا ناچور از او نشنیدم. تأکید می‌کنم حتی یک حرف! یک بار به خاطر ندارم که کوچه کوچک ترین آزاری به کسی رسانده باشد. از همان کودکی آن قدر مظلوم و مؤدب بود که با همه قلبم دوستش داشتم.

راندانم اما شخصیتش را آن قدری می‌شناختم که در انتخابات اخیر ریاست جمهوری برایش تبلیغ می‌کردم و هر کس را می‌دیدم و می‌شناختم، برایش از ویژگی های اخلاقی و درستی ایشان تعریف می‌کردم. ابراهیم رئیسی در یک کلام، ذات خیلی خوبی داشت و صمیمانه و با جان و دل به مردم خدمت می‌کرد. اما قدرش راندانستند.

و هم کلاسی های سابق را دور هم جمع کنم تا او درس احکام بدهد. او با برادر بزرگ ترش زندگی می‌کرد که خانه کوچکی داشت و این دوره می‌های آموزشی نیز در همان جا برگزار می‌شد. این دوره می دو سه بار در سال های ۵۳ و ۵۴ برپا شد. بعد از انقلاب، مشغله آیت الله رئیسی با توجه به پست های حساسی که داشت، بیشتر شد. من هم دیگر در این سال ها توفیق دیدارش از نزدیک

ماه رمضان که می‌شد، هر روز از مدرسه جوادیه راهی مسجد گهرشاد می‌شدیم؛ تا پایان جلسه قرآن می‌نشستیم و بعد با هم به سمت خانه برمی‌گشتم. یک روز در مسیر که می‌آمدیم، رو به من کرد و گفت: «هر سیدی در خواب دیدی، لباسش را بگیر و حتماً یک خواسته ای ازش طلب کن!» طلبه که شده بود، هر بار که از قم به مشهد می‌آمد، به من می‌گفت بچه های محل

بانی روضه هایی که شهید جمهور در آن سخنرانی می‌کرد

روضه خوانی به شرط دعا در نماز شب

به شهید رئیسی داده شده بود، ایشان از حاج آقای تقوی می‌خواهد که جلسه ای در منزلش با حاج آقا راشد یزدی بگذارد تا با ایشان مشورت کند.

تقوی تعریف می‌کند: این جلسه در خانه ما گذاشته شد، اما خودمان در آن حضور نداشتیم و این دو نفر خصوصی صحبت کردند. با وجود این، در کل آنچه دیدیم و شنیدیم شهید رئیسی خودش دوست داشت در تولیت آستان قدس بماند. فقط به دلیل انجام وظیفه شرعی و به احترام رهبر معظم انقلاب قبول کرد ریاست قوه قضائیه را برعهده بگیرد. بعد هم که راهی تهران شده بود، مدام می‌گفت مسئولیت سنگینی است، برایم دعا کنید. حتی تهران هم که رفته بود، هر بار تلفنی یا حضوری صحبت می‌کردیم. می‌گفت شما که به زیارت امام رضا^(ع) می‌روید، یاد من هم باشید و برایم دعا کنید.

این بانی روضه های ائمه^(ع)، به تواضع و مردمی بودن شهید رئیسی اشاره می‌کند و می‌گوید: در حرم خادمی داریم که هر وقت ما را می‌بیند، دوسه دانه شکلات از جیبش درمی‌آورد و می‌دهد. گاهی که همراه شهید رئیسی بودیم، به ایشان هم چند دانه شکلات می‌داد و خادم جمهور هم با تواضع و فروتنی و روی گشاده این شکلات ها را می‌گرفت.

تقوی سه شکلات از جیبش درمی‌آورد و روی میز می‌گذارد و می‌گوید: این ها را همین دوستان امروز داده است. بعد یاد شهید رئیسی کرد و گفت یک دوستی داشتیم به او شکلات می‌دادیم، آن را هم خدا از ما گرفت.

تقوی از سال ۱۳۸۵ خادم حرم است. او به زمانی که خادم جمهور، تولیت آستان قدس را برعهده داشت، اشاره می‌کند و ادامه می‌دهد: یکی از خصلت هایی که داشت، مرتب با اطرافیان مشورت و نظرسنجی می‌کرد. در حرم که نماز می‌خواند، از خادمان می‌خواست هر مشکلی خودشان دیده اند یا مردم به آن ها گفته اند، بگویند. در این بین برای هر مشکلی به سرعت دنبال راه حل بود و چیزی را پشت گوش نمی‌انداخت. او تعریف می‌کند: من سال ها است که وقتی به حرم رضوی مشرف می‌شوم، در بالاسر حضرت نماز می‌خوانم. یک بار بعد نماز یکی از شهروندان گفت اینجا نماز نخوانید، پشت سرتان کتیبه ها و آیه های قرآنی است و به آن هایی احترامی می‌شود. دیدم بی ربط نمی‌گوید. موضوع را به شهید رئیسی گفتم و ایشان هم برایش دغدغه ایجاد شد. بلافاصله دستور داد روی کتیبه ها و آیات شیشه گذاشته شود که در عرض چند روز انجام شد.

* سهم شکلات خادم جمهور

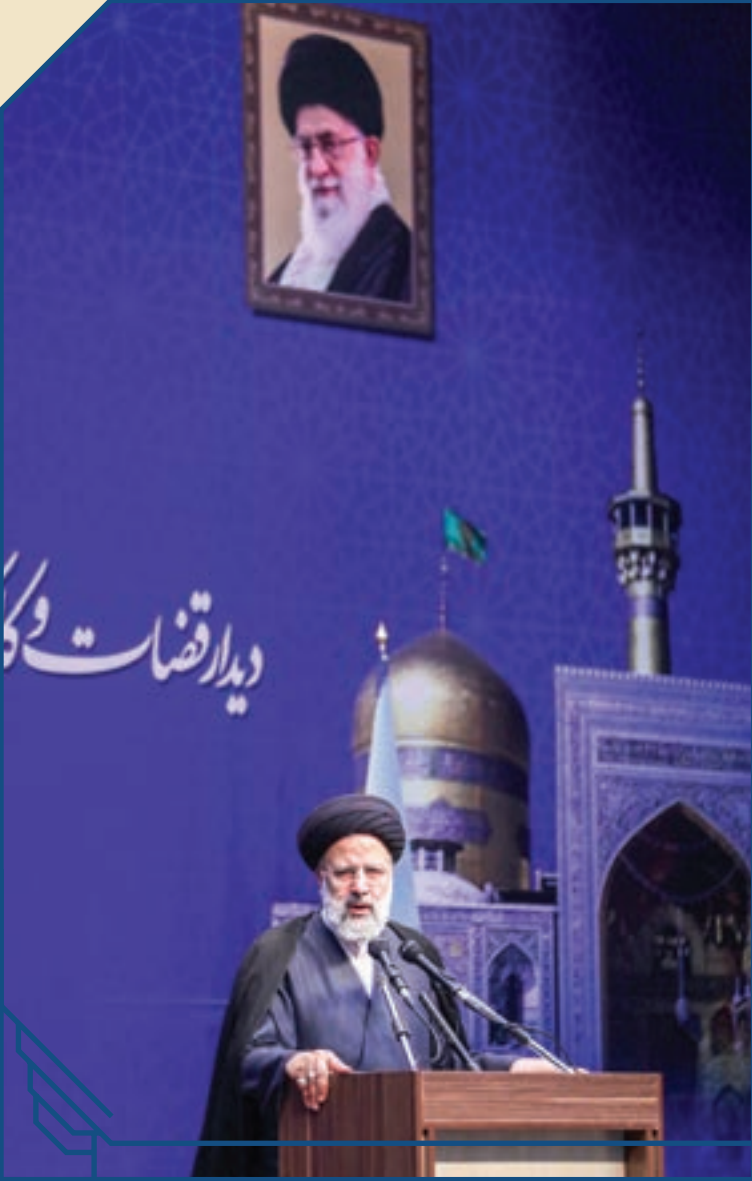
به گفته تقوی خیلی های دانستند شهید رئیسی برای نماز صبح به حرم می‌آید و اگر کاری داشتند یا می‌خواستند نامه ای برای پیگیری به ایشان بدهند، در همین زمان مراجعه می‌کردند. گاهی که محافظ ها مانع نزدیک شدن مردم می‌شدند، شهید رئیسی می‌گفت: اجازه دهید بیایند و حرفشان را بزنند. بعد هم با صبر و حوصله حرف مردم را می‌شنید و تا وقتی مراجعه کننده داشت، محل را ترک نمی‌کرد. زمانی که پیشنهاد ریاست قوه قضائیه

۲۵ سال روضه داری باعث شده بود که هر سال دنبال دعوت کردن سخنرانان بهتری باشد. صبح ها که برای اقامه نماز صبح به حرم امام رضا^(ع) می‌رفت، اخلاص شهید آیت الله سید ابراهیم رئیسی در نماز تو جهش را جلب کرده بود. سال ۱۳۹۵ قبل از شروع روضه های دهه آخر صفر یک روز رفت کنار تولیت سابق آستان قدس رضوی نشست و از او خواست یک شب از روضه های دهه اش را برای سخنرانی بیاید. علیرضا تقوی که بانی این روضه هاست، می‌گوید: از شهید رئیسی خواستم برای سخنرانی بیاید که مکثی کرد. برای اینکه حرفم را زمین نزنند، گفتم شما بیایید من هم در قبالش قول می‌دهم در نماز شب هایی که می‌خوانم اسم شما را ببرم و برایتان دعا کنم. همین را که گفتم، خوش حال شد و گفت قول می‌دهید هر دفعه برایم دعا کنید؟ من هم کاغذ و خودکاری را که در جیب کتیم بود، در آوردم و اسم شهید رئیسی را به اسم مؤمنانی که در نماز شب می‌بردم، اضافه کردم و گفتم خاطر تان جمع باشد هر دفعه برایتان دعا می‌کنم. بعد از این، خادم جمهور در یک شب از مراسم روضه خوانی های مختلف حاج آقا تقوی می‌رفت و سخنرانی می‌کرد.

لب های تقوی روی هم می‌لرز و اشک در چشمانش حلقه می‌زند. دستش را با حسرت به صورتش می‌کشد و با چشمان قرمز می‌گوید: هیچ چشمداشتی نداشت، هیچ! فقط هر بار می‌گفت حاج آقا یادتان باشد برایم دعا کنید!

گزارش تصویری از حضور رئیس جمهور شهید در مشهد

تصاویری از مراسم تشییع شهدای خدمت

مدیر مسئول: سید میثم موسوی مهر ● صفحه آرا: امید دقیق ● همکاران ویژه نامه: تکتم جاوید، لاله سادات کوثری، معصومه فرمانی کیا، ریحانه عامل نیک، سعید جلائیان، مهرداد امیر کلالی، مرتضی محمدپور، آمنه مستقیمي،
 سردبیر: سید سجاد طلوع هاشمی ● ویراستار: علیرضا میرنژاد ● نازلی مروت، علیرضا ظهیری، فاطمه غلامی، محمد رضا فیضی، فهیمه شهری، سعید ساجدی نیا، محبوبه فرامرزی، نجمه موسوی کاهانی، مصطفی بهشتی،
 دبیر ویژه نامه: مهدی قرآنی ● عکس: سرویس شهرآرا ● مهدی عسگری، محدثه شوشتری، فاطمه رافع، بنیامین یوسف زاده، فاطمه خلخال، احسان احمدزاده، قاسم فتحی، سعیده آل ابراهیم

روزنامه فرهنگی-اجتماعی-اطلاع رسانی ● صاحب امتیاز: شهرداری مشهد ● نشانی: خیابان کوهسنگی، ابتدای کوهسنگی ۱۵ ● دفتر مرکزی: ۰۵۱-۳۷۲۸۸۸۸۱-۵ ● روابط عمومی: ۰۵۱-۳۸۴۸۱۳۷۵۲ ● شماره پیامک: ۳۰۰۰۷۲۸۹